LANDLORD.UA

ПРАВИЛА УСПІХУ В АГРОБІЗНЕСІ

LANDLORD

№12 (38) ГРУДЕНЬ 2018

ДЖОН ШМОРГУН

ВІД ПІЛОТА ВМС США ДО УКРАЇНСЬКОГО АГРАРІЯ

РЕЙТИНГ

12 ІНВЕСТИЦІЙ 2018 року,

ЩО ЗАПАМ'ЯТАЛИСЯ

РІК ПОТОМУ

«КЛУБ НОВАТОРІВ АГРОБІЗНЕСУ»: ПІДСУМКИ ЧЕРГОВОГО РОКУ РОБОТИ

ФЕРМЕРСЬКЕ РОДОВИЩЕ

ПЕРСПЕКТИВИ МАЛИХ БІОГАЗОВИХ УСТАНОВОК В УКРАЇНІ

TOYOTA

ALWAYS A
BETTER WAY

Новий Proace
Готовий до праці

ToyotaBusinessPlus

КОРПОРАТИВНІ ПРОДАЖІ

Більше переваг для вашого бізнесу

Офіційний дистриб'ютор ПІІ «Тойота-Україна» | www.toyota.ua |
Always a better way – Завжди кращий шлях. Business Plus - Бізнес Плюс.
Подробиці про умови продажу дізнавайтеся в автосалонах офіційних дилерів Toyota

МИХАЙЛО ДИКАЛЕНКО,
ШЕФ-РЕДАКТОР LANDLORD

ДЗЕРКАЛО ДЛЯ ГЕРОЯ

Різдвяні свята — не тільки нагода для привітань, а й чудова можливість пригадати, чим запам'ятався рік, що минув.

Можна назвати безліч подій, які визначили 2018 рік на аграрному ринку — як у самій Україні, так і у глобальному світі. Підбити підсумки, розповісти про баланси і котирування, мільйони тонн і гектарів, нові ринки і старих покупців. Усе це до нестями важливо, але у будь-якій справі головними завжди були і залишаються люди. Дванадцять місяців, дванадцять обкладинок, дванадцять героїв номерів Landlord. Вони різні — власники великих агрохолдингів, засновники і керівники компаній зі світовим ім'ям, звичайні фермери, агрономи-новатори…

У кожного з них своя історія, свій шлях до успіху, свої способи долати труднощі. Усі вони колись стояли перед вибором, що привів їх у аграрну галузь, в якій вони стали справжніми лідерами.

Тому всі історії успіху, якими ми ділилися з нашою аудиторією, — це не розповідь про кількість гектарів землі, чисельність поголів'я худоби, врожайність кукурудзи і потужність тракторів. Це розповідь про майстрів своєї справи, розповідь про неординарні особистості, розповідь про людей.

Змінюються склади Верховної Ради, обираються і залишають посаду президенти, призначаються і звільняються прем'єри. Чергові міністри аграрної політики звітують про досягнення вітчизняного сільського господарства. Вибухають і закінчуються фінансові кризи.

Наші герої все це бачать, чують і відчувають на собі, іноді їм легше працювати, іноді життя підкидає проблем і стає скрутно. Але вони не полишають своєї справи.

Якщо зерно посадити у добре підготовлений ґрунт, воно буде рости попри всі негаразди, які сьогодні здаються нам найважливішими подіями. Йому байдуже, чи буде знятий мораторій на продаж землі наступного року або які рейтинги здобули учасники передвиборчих перегонів. Воно неодмінно виросте, настане час зібрати врожай і готувати ріллю під майбутні золотаві поля.

Може, тому герої наших історій ніколи не впадають у відчай — на це в них просто немає часу, їм треба робити свою справу.

Ми розповіли всього про дванадцять із них, на більше бракувало місяців у році та обкладинок. Звісно, таких людей набагато більше, у кожному господарстві у будь-якому регіоні ви неодмінно почуєте окрему історію про фермера, агронома, техніка, який теж заслуговує стати черговим героєм Landlord.

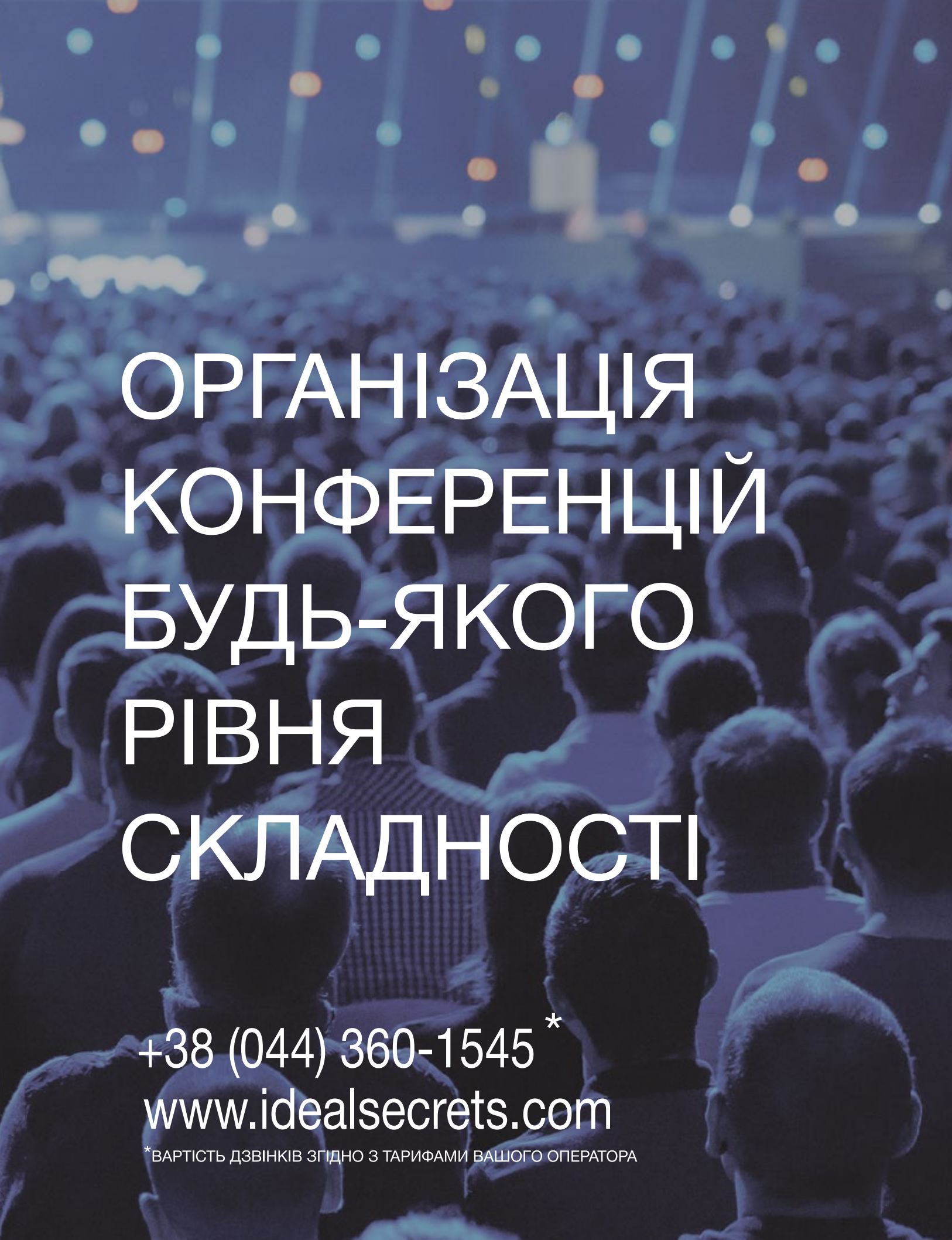
Колись, у далекому 2006 році журнал Time, визначаючи людину року, вийшов із дзеркалом на першій шпальті. Вона так і називалася — «ТИ», і будь-хто з читачів міг побачити себе тією самою людиною, яка створювала картину світу.

Кожен з наших партнерів може сміливо зробити те саме і вважати себе героєм, що змінює український агросектор і країну в цілому. І це прекрасно.

З Новим роком!

ФОТО: ДМИТРО ПОДЛЄСНИЙ

ПЛАНУЄТЕ
КОНФЕРЕНЦІЮ?
IDEAL
SECRETS
EVENT & TECH PRODUCTION
НАША МІСІЯ -
УСПІХ ВАШОГО БІЗНЕСУ!

ОРГАНІЗАЦІЯ КОНФЕРЕНЦІЙ БУДЬ-ЯКОГО РІВНЯ СКЛАДНОСТІ

+38 (044) 360-1545 *

www.idealsecrets.com

*ВАРТІСТЬ ДЗВІНКІВ ЗГІДНО З ТАРИФАМИ ВАШОГО ОПЕРАТОРА

LANDLORD

№12 (38), ГРУДЕНЬ 2018

8 РИНКУ ЗЕМЛІ НЕ БУДЕ: ПАРЛАМЕНТ ЛИШЕ ЗМІНИВ ПОРЯДОК ОРЕНДИ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК

ДЕРЖАВА

— 8 ПІД ЯЛИНКУ
Верховна Рада удосконалила правила землекористування та створила перешкоди для рейдерів. Але це — лише тимчасове рішення, яке ніяк не врегульовує питання власності на землю

— 12 ВКЛАСТИ У ПРОТЕКЦІЮ
Як США, Канада, Іспанія та Австралія піклуються про інтереси сільгоспвиробників і наскільки конкурентною на цьому фоні виглядає українська державна підтримка агросектора

РЕЙТИНГ

— 18 ДВАНАДЦЯТЬ МІСЯЦІВ
Топ-12: дванадцять інвестицій аграрних підприємств в об'єкти інфраструктури і виробництва, що запам'яталися минулого року

ПЕРШІ ОСОБИ

— 40 НЕУПЕРЕДЖЕНИЙ ПОГЛЯД
Український аграрій очима американського фахівця: любов до землі, високий професіоналізм і незалежність у прийнятті рішень

ТЕХНОЛОГІЇ

— 50 ФЕРМЕРСЬКЕ РОДОВИЩЕ
Чому в Україні встановлюються лише біогазові станції великої потужності та за яких умов фермерські біогазові установки у країні можуть стати привабливими для інвесторів

— 58 ОРГАНІЧНІ ПРИНЦИПИ
Сучасне інтенсивне землеробство призвело до серйозних екологічних проблем. Агроекосистеми енерговитратні, слабоадаптивні, в них активно відбувається виснаження родючості ґрунтів

12 ДОСВІД РОЗВИНЕНИХ ЕКОНОМІК: ЯК ТРЕБА ПІКЛУВАТИСЯ ПРО АГРОСЕКТОР

LINDEN

LUXURY RESIDENCES

ЛЮТЕРАНСЬКА, 14-В

НОВИЙ ДІМ НА ЛИПКАХ

linden.kiev.ua

(044) 237 10 88

Linden – це елітний житловий простір в урядовому кварталі Києва. Особливості йому додає в першу чергу розташування – на Липках це єдина нова сучасна будівля, спроектована за найвищим стандартом.

Ліцензія ДАБІУ № АЕ289556 від 03.03.14.
Дозвіл на виконання будівельних робіт № ІУ114162802371 від 06.10.16. Виданий ДАБІУ.
Вартість дзвінків згідно з тарифами вашого оператора.

ГЛОБАЛЬНИЙ РИНОК

— 68 СРІБНЕ ЗОЛОТО
За підсумками поточного маркетингового року Україна має посісти друге місце серед найбільших експортерів кукурудзи на світовий ринок

— 74 ВИПРОБОВУВАННЯ НИЗЬКИМИ ЦІНАМИ
Рекордний врожай соняшника в Україні підсилив конкуренцію на глобальному ринку олійних і призвів до суттєвого зниження цін на насіння культури

АГРОМЕТЕОРОЛОГІЯ

— 78 ЗАДОВІЛЬНІ ОБСТАВИНИ
Аналіз стану озимих культур дає підстави для прогнозування врожаю щонайменше на рівні минулого року

ЕКСПОРТ

— 80 ЯБЛУЧНИЙ ГІПЕРТОНУС
Врожайний рік не завжди радісний для виробників сільськогосподарської продукції — адже важливо не просто виростити врожай, а ще й вигідно його продати

КЛУБ АГРОНОВАТОРІВ

— 90 НА КРОК ПОПЕРЕДУ
Найбільше досягнення «Клубу новаторів агробізнесу», створення якого було ініційоване компанією BASF, — це відкритість і постійний обмін досвідом

СТРАТЕГІЇ

— 94 ГЛОБАЛЬНЕ БАЧЕННЯ
На другому Українському форумі агробізнесу фахівці із сільськогосподарського сектора, експерти громадських організацій та інвестиційних компаній і представники влади шукали відповіді на нелегкі запитання

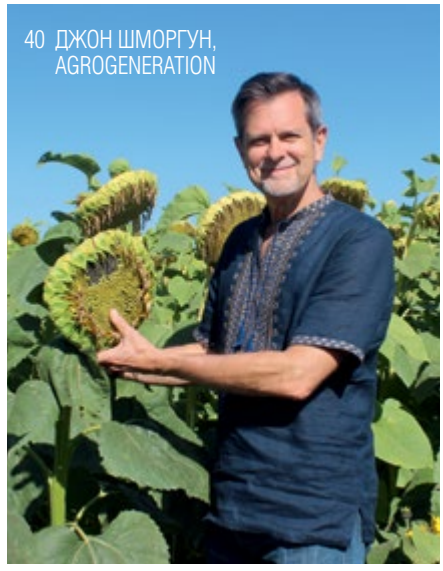
— 102 ПЕРСПЕКТИВА МАЙБУТНЬОГО
У рамках X Міжнародної конференції «Ведення аграрного бізнесу» були визначені глобальні тренди та перспективи на наступний рік

18 ТОП-12 ІНВЕСТИЦІЙ НА АГРАРНОМУ РИНКУ У 2018 РОЦІ

50 МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ БІОГАЗОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ

40 ДЖОН ШМОРГУН, AGROGENERATION

AGROLIFE

— 110 РОЗСТАВИТИ ПРІОРИТЕТИ
Відоме прислів'я каже: попрацюй влітку, відпочинеш взимку. Але якщо трапляється так, що відпочинок не відновлює сил, — час зайнятися своїм здоров'ям

— 114 ТОП-5 КРАЇН ДЛЯ ЗИМОВОГО ВІДПОЧИНКУ. ПЕРЕЗАВАНТАЖЕННЯ
Landlord та Jack Daniel's склали добірку кращих гірськолижних курортів, щоб ви спланували найяскравіший зимовий відпочинок

BASF
We create chemistry

Тепер оригінал легко впізнати при зустрічі

Наявність захисної наклейки на упаковці препаратів із вмістом Імазамокс є гарантією автентичності і якості BASF*. На відміну від підробок, справжній препарат з наклейкою дбає про гарний врожай.

Обирай справжню якість BASF

agro.basf.ua

BASF Аграрні рішення

BASF
We create chemistry

*Виключно для продуктів, які містять Імазамокс. А саме: Євро-Лайтнінг®, Євро-Лайтнінг® Плюс, Пульсар® 40, Пульсар® Плюс, Корум® та Нопасаран®.

01042, м. Київ, бул. Дружби народів, 19; тел.: (044) 591 55 99; факс: (044) 591 55 98

ПІД ЯЛИНКУ

З 1 СІЧНЯ 2019 РОКУ НАБУВАЄ ЧИННОСТІ НОВИЙ ЗАКОН «ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ДЕЯКИХ ЗАКОНОДАВЧИХ АКТІВ УКРАЇНИ ЩОДО ВИРІШЕННЯ ПИТАННЯ КОЛЕКТИВНОЇ ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЛЮ, УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВИЛ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ У МАСИВАХ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ, ЗАПОБІГАННЯ РЕЙДЕРСТВУ ТА СТИМУЛЮВАННЯ ЗРОШЕННЯ В УКРАЇНІ». ВЕРХОВНА РАДА УДОСКОНАЛИЛА ПРАВИЛА ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ ТА СТВОРИЛА ПЕРЕШКОДИ ДЛЯ РЕЙДЕРІВ. АЛЕ ЦЕ — ЛИШЕ ТИМЧАСОВЕ РІШЕННЯ, ЯКЕ НІЯК НЕ ВРЕГУЛЬОВУЄ ПИТАННЯ ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЛЮ

ТЕКСТ: ВАЛЕНТИН КОВАЛЬСЬКИЙ

ФОТО: SHUTTERSTOCK

ПРОБЛЕМИ ПОСЕРЕД МАСИВУ

У процесі паювання земель колективних сільськогосподарських підприємств земельні масиви, які перебували у колективній власності, були розділені на земельні ділянки середньою площею 4 га (кожну з яких передали у приватну власність членам таких підприємств). Механізм паювання застосовували, виходячи з очікування, що кожна земельна ділянка буде використовуватися окремо її власником. З урахуванням цього для доступу до кожної земельної ділянки спроектували сітку польових доріг.

Проте, як показала практика, власники земельних ділянок, розташованих у масиві, у більшості випадків не використовували їх самостійно, а передавали в оренду аграрним підприємствам. Водночас порушення цілісності масивів земель сільськогосподарського призначення породило проблему окремого використання земельних ділянок, розташованих посеред масиву. Це створило суттєві незручності у проході сільськогосподарської техніки для використання інших ділянок.

Особливо яскраво ця проблема проявилася при використанні масивів зрошуваних земель. Адже меліоративні системи займають значну площу і витрати на їх будівництво суттєві. За таких умов перебування в межах орендованих площ вкраплених земельних ділянок сторонніх землевласників (землекористувачів) поставило під питання доцільність спорудження меліоративної системи. Крім того, це створювало значні можливості для зловживань з боку недобросовісного землевласника або землекористувача, земельна ділянка якого розташована посеред масиву. Широкі можливості відкривалися і для рейдерства, спрямованого на створення штучних складнощів землекористувачу (задля подальшого шантажу та одержання матеріальної вигоди).

Суттєві проблеми виникали й при оформленні права оренди земельних ділянок масиву. Зазвичай не всі власники земельних ділянок масиву погоджувалися на передачу їх одному орендарю. У результаті площі, орендовані однією особою, не створювали замкненого контуру, а містили вкраплені земельні ділянки інших землевласників (землекористувачів). Особливо серйозною стала ця проблема тоді, коли землі одного масиву використовувалися декількома орендарями. На практиці вони часто укладали усну угоду, за якою умовно ділили масив на декілька частин пропорційно орендованим площам (кожна з цих частин використовувалася окремим орендарем). Проте з юридичної точки зору така угода вважається нікчемною. Відповідно значна частина таких орендарів — особи, винні у самовільному захопленні земельних ділянок. Адже вони використовують як «свої» ділянки, так і певні ділянки інших орендарів. В окремих випадках така домовленість оформлювалася взаємними договорами суборенди землі, що відповідає чинному законодавству. Проте вирішити цю проблему у всіх випадках не вдавалося. Річ у тім, що закон «Про оренду землі» вимагає обов'язкового узгодження передачі земельної ділянки у суборенду із власником. Водночас не всі орендодавці погоджувалися на таку згоду.

> Дозволяється обмін на рівноцінну ділянку, оцінка якої відрізняється не більш ніж на 10%

ЗЕМЛІ ПІД ПОЛЬОВИМИ ДОРОГАМИ МОЖУТЬ ОРЕНДУВАТИСЯ НАЙБІЛЬШИМИ КОРИСТУВАЧАМИ

ОБМІН НА РІВНОЦІННУ ДІЛЯНКУ

Сьогодні існують суттєві проблеми і з використанням земельних ділянок під запроектованими при проведенні паювання польовими дорогами. Більшість таких доріг до цього часу є колективною власністю колишніх членів колективних сільськогосподарських підприємств (у зв'язку з чим законним чином оформити право користування було неможливо). Переважно ці дороги не були сформовані в окремі земельні ділянки і фактично використовувалися як рілля. Враховуючи, що площа таких доріг становить приблизно 2% площі кожного масиву, їх загальна кількість у країні сягає близько 500 000 га.

Лісосмуги віднесені до земель сільськогосподарського призначення і можуть орендуватися

НА ОДНОМУ МАСИВІ МОЖУТЬ ПРАЦЮВАТИ КІЛЬКА ОРЕНДАРІВ, ДІЛЯНКИ ЯКИХ РОЗКИДАНІ ПО ПОЛЮ

Ще одна проблема — стан польових лісосмуг та інших захисних насаджень, що обмежують масиви земель сільськогосподарського призначення. Земельні ділянки під такими насадженнями продовжують перебувати у колективній власності колишніх членів колективних сільськогосподарських підприємств. Через невизначеність механізму управління такі землі фактично не мали реального власника (землекористувача), внаслідок чого лісосмуги масово вирубували, що призвело до ерозії ґрунтів та негативного впливу на стан довкілля.
З огляду на це Верховна Рада вирішила визначити правила використання масиву земель сільськогосподарського призначення. Вони починають діяти з січня 2019 року, коли набуває сили новий закон, який передбачає внесення змін до деяких актів щодо вирішення питання колективної власності на землю. Таким чином, землекористувачеві, який використовує значну частину земель масиву, буде дозволено отримати в оренду землі під польовими дорогами. Для доступу до інших земель треба обов'язково встановити земельний сервітут (обмежене право користування, яке забезпечує іншому землекористувачеві можливість користування землею з певними обмеженнями, встановленими законом або договором).
Також дозволено обмін ділянок приватної власності (що передбачає можливість обмінювати землі державної та комунальної власності, розташовані у масиві сільськогосподарського призначення) на рівноцінні земельні ділянки приватної власності. Зважаючи на дію земельного мораторію, дозволяється робити обмін лише на рівноцінну ділянку, нормативна грошова оцінка якої є рівною або відрізняється не більш ніж на 10%.

Новий закон створив і передумови для зниження ризиків та додаткових навантажень на агробізнес. Адже йдеться про низку змін до нормативно-правових актів, які регулюють особливості використання і розпорядження земельними ділянками сільськогосподарського призначення, а також полезахисними лісовими смугами (котрі обмежують такий масив).
«Законодавець надав право підприємствам обмінюватися орендованими ділянками. При цьому орендарям не завжди потрібна згода власника, — пояснює Сергій Пагер, керуючий адвокат Адвокатського бюро «Сергія Пагера». — Власники та орендарі земель у межах масиву можуть укласти договори на оренду або суборенду зі збереженням відповідних термінів. Умови договорів суборенди, що укладаються при обміні прав користування земельними ділянками, мають бути не гіршими, аніж умови договорів оренди. При цьому орендар залишається відповідальним за виконання договору оренди. Власнику земель лише треба повідомити про таке рішення. Щодо власників паїв, які навмисно здійснювали тиск на підприємство та перешкоджали нормальному використанню поля, то їх можна буде відправити на край поля на іншу ділянку».

ОРЕНДА ЛІСОСМУГ І ПОЛЬОВИХ ДОРІГ

Відтепер лісосмуги віднесені до земель сільськогосподарського призначення: закон врегулював їх передачу в оренду. Загалом в Україні нараховується близько півмільйона лісосмуг, які створені для захисту сільськогосподарських полів від ерозії. За ними ніхто не доглядає, оскільки на законодавчому рівні не вирішується питання колективної власності. Як наслідок вони захаращуються і вирубуються значними темпами. Саме тому парламентарі й вирішили ввести новий правовий механізм: землі колективної власності частково будуть поділені між колишніми членами колективних сільськогосподарських підприємств, а решту передадуть до комунальної власності тієї громади, де вони розташовані.
Щодо оренди польових доріг, то це право надано усім орендарям масивів. Але при цьому не можна обмежувати доступ інших орендарів до земельних ділянок. Землі державної чи комунальної власності під польовими дорогами,

ФОТО: SHUTTERSTOCK

запроектованими для доступу до ділянок (розташованих у масиві сільськогосподарського призначення), передаються в оренду без проведення торгів власникам або користувачам суміжних ділянок. При цьому також передбачена можливість передачі ділянок під насадженнями для користування фізичним і юридичним особам.

Згідно з новим законом землі під польовими дорогами повинні бути передані в оренду тим, хто використовує більшість земель масиву. За це орендарі мусять забезпечити доступ до ділянок інших землекористувачів. Землі під лісосмугами теж можна взяти в оренду. Це буде цікаво орендарям меліорованих земель, розташованих на півдні України, де відсутність лісосмуг загрожує стану суміжних орендованих земель.

Також можливе використання таких земель для господарської діяльності, наприклад для вирощування деревини. Орендар повинен взяти на себе зобов'язання щодо збереження і догляду за лісосмугами, які покликані виконувати свою основну функцію: захищати ґрунти від ерозії. Таким чином, новий закон іде на користь і орендарям, і власникам. Крім того, місцеві бюджети одержать мільярди від оренди земель колишньої колективної власності.

ПОТРІБНА КОНСОЛІДАЦІЯ

Звісно, можна ще багато говорити про плюси і мінуси обігу аграрних земель. Але необхідно усвідомлювати: в короткостроковій перспективі земельний мораторій навряд чи буде знятий. Через це агросектору ще довго доведеться використовувати землі на основі орендних відносин і шукати вирішення поточних проблем у цій площині.

Однією з таких проблем є неможливість здійснення нормальної консолідації земельних ділянок сільськогосподарського призначення. Методика, за якою було проведено паювання земель колективних сільськогосподарських підприємств, багато в чому була помилковою. Так вважає член аграрного комітету ВРУ Олег Кулініч. На його думку, автори земельної реформи безпідставно вважали, що земельні ділянки будуть використовуватися всіма власниками земельних паїв, а не тими, хто справді бажає займатися сільським господарством.

Як наслідок на одному й тому самому масиві працює декілька орендарів. У них часто виникають проблеми, оскільки земельні ділянки хаотичною мозаїкою розкидані по полю. Звісно, що господарювати так, як передбачено у договорі оренди, неможливо: техніка не буде ходити зигзагами і перестрибувати через ділянки. Одна справа, коли власник паю дав згоду на суборенду (тоді можна через взаємну суборенду поділити поле). В іншому випадку кожен орендар може захоплювати чужі землі.

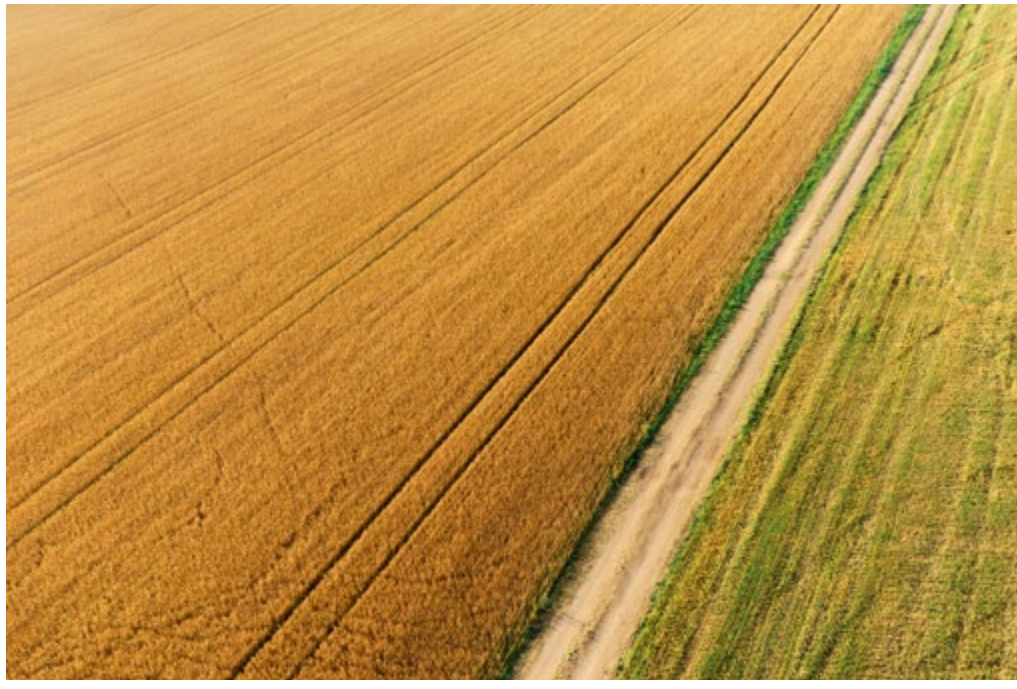
Саме тому існують суттєві проблеми з господарюванням одноосібників. Наприклад, власник ділянки (яка волею жеребкування при паюванні була розташована всередині масиву) відмовляється від усіх переговорів та ще й вимагає прокласти дорогу до своєї ділянки з краю масиву. Тобто можуть бути дії, які, на жаль, межують із криміналом.

«Певні особи беруть в оренду ділянку серед масиву: вони вимагають з орендаря інших ділянок «відступні», щоб не використовувати цю ділянку самостійно, — продовжує Кулініч. — Якби ті, хто обробляють землю, отримали її у власність, то могли б шляхом обміну ділянками та купівлі-продажу переформувати масиви так, щоб кожен власник одержав компактну частину поля. Інший варіант — за рішенням власників «перерізати» наділи заново, щоб вийти на нормальну конфігурацію ділянок».

В умовах земельного мораторію єдиний законний спосіб консолідації — обмін ділянками. Закон це дозволяє, але масово такий інструмент не використовується. За даними Мін'юсту, кількість договорів міни аграрних земель невелика. Наприклад, у 2016 році таких угод було лише 12 900 (і це притому, що загальна кількість земельних паїв вимірюється мільйонами). Причина загальновідома: проблеми орендарів мало хвилюють власників земельних ділянок. Обмінювати свої наділи тільки для того, щоб орендарям було зручно господарювати, вони не завжди хочуть.

Очевидно, реальна консолідація можлива лише за умови зняття мораторію на відчуження земель сільськогосподарського призначення. Водночас запропоновані заходи забезпечать можливість вирішити більшість існуючих проблем землекористування у масивах земель сільськогосподарського призначення і стануть запобіжниками для порушення прав та охоронюваних законом інтересів землевласників та землекористувачів.

Загальна площа землі під польовими дорогами сягає 500 000 га

ВКЛАСТИ У ПРОТЕКЦІЮ

ПРОТЕКЦІОНІЗМ ПО ВІДНОШЕННЮ ДО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО СЕКТОРА — ЗВИЧНЕ ЯВИЩЕ ДЛЯ КРАЇН, ЯКІ ПОРУЧ З УКРАЇНОЮ ЗАЙМАЮТЬ ЛІДИРУЮЧІ МІСЦЯ У ГЛОБАЛЬНОМУ АГРАРНОМУ ЕКСПОРТІ. ЯК США, КАНАДА, ІСПАНІЯ ТА АВСТРАЛІЯ ПІКЛУЮТЬСЯ ПРО ІНТЕРЕСИ СІЛЬГОСПВИРОБНИКІВ І НАСКІЛЬКИ КОНКУРЕНТНОЮ НА ЦЬОМУ ФОНІ ВИГЛЯДАЄ УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА АГРОСЕКТОРА

ТЕКСТ: ВАЛЕНТИН КОВАЛЬСЬКИЙ

Держава Україна у 2019 році планує виділити на розвиток аграрного сектора 5,9 млрд гривень. Враховуючи загальні доходи нового держбюджету (понад 1 трлн гривень), висновок напрошується доволі сумний: підтримка сільгоспвиробників — менше 1% від усіх державних витрат.

З одного боку, майже 6 млрд гривень виглядає досить непоганою цифрою (хоча в бюджеті–2018 держпідтримка була на рівні 7 млрд гривень). Адже йдеться все ж таки про приватні підприємства, які діють на вільному ринку.

Але з іншого боку, провідні економіки світу мають потужні державні програми підтримки аграрного виробництва, і за великим рахунком глобальне сільське господарство належить до дотованих галузей. Це і про прямі субсидії, і програми компенсації цінових втрат, здешевлення кредитів тощо.

На рівні українського фермера недостатня підтримка означає зниження конкурентоспроможності на світовому ринку.

Ми наводимо найбільш вдалі, на наш погляд, приклади піклування держав про власне аграрне виробництво.

ФОТО: SHUTTERSTOCK

США:
ПРЯМІ Й НЕПРЯМІ ФОРМИ СУБСИДІЙ

З точки зору підтримки аграріїв пальма першості належить країні дядька Сема. На частку США припадає близько 50% світового виробництва сої, бобів і кукурудзи, 10–25% — бавовни, пшениці, тютюну і рослинної олії. Зважаючи на інноваційні підходи, американці можуть виробляти якомога більше продукції з меншими затратами.

Завдячуючи цілеспрямованій державній політиці, спрямованій на створення комфортного клімату для аграріїв, продуктивність фермерської праці за останні 30 років зросла майже на половину.

За різними оцінками, щорічний рівень підтримки сільського господарства у США становить близько $20 млрд (до вступу до СОТ він сягав $50 млрд). Бюджетні субсидії включають низку прямих форм: компенсаційні платежі за програмами скорочення поголів'я і зміни структури посівів; виплати сільськогосподарським товаровиробникам (на одиницю площі або голову худоби); відшкодування витрат на водопостачання, зрошення, газифікацію тощо.

Також є непрямі форми: через оплату витрат на наукові дослідження, страхування посівів (продукції), будівництво дороги і мосту в сільській місцевості. Інші субсидії виражаються у відстроченні кредитних платежів, списанні боргів державі, пільгових або безпроцентних кредитів.

У рамках СОТ фермери в США отримують від держави значні субсидії й користуються додатковим набором непрямих заходів підтримки.

Загалом субсидії становлять близько 25% від вартості сільськогосподарської продукції США. Державна політика передбачає стимуляцію розвитку сільгоспвиробництва з урахуванням ринкових умов.

Господарство фермера середньої руки виглядає приблизно так: посівна площа — 200–300 га, 10 силосів, два склади зберігання врожаю, робочі приміщення та ангари для техніки. Особлива увага приділяється мобільним конвеєрам, де швидкість завантаження й розвантаження зерна сягає 200–250 т/год.

Як держпідтримку найчастіше використовують механізми надбавок, не пов'язаних з кількістю продукції. Сплата субсидії залежить від базової площі посіву. Щорічний ліміт субсидій становить $40 000 на одну особу. Крім того, діють цінові програми на різні продукти. Наприклад, підтримка ціни на молоко встановлена на рівні $218/т, а ціни на цукор — $397/т.

Якщо потрібно отримати позики, аграрії можуть звернутися до Федеральної системи кредитування ферм (що складається з різних груп банків). Ще одне джерело кредиту — Управління у справах місцевих ферм.

У США субсидії становлять близько 25% від вартості сільськогосподарської продукції

КАНАДА:
УРЯДОВІ КОШТИ — ПІД ЗЕРНО

Державна підтримка фермерам у Канаді надається через різні програми: національну програму стабілізації чистого доходу (NISA), програму уніфікації цін через Пшеничну палату, програму авансових платежів, програму підтримки узгодженого рівня виробництва.

Нацпрограма стабілізації чистого доходу — своєрідний механізм заощадження: він гарантує, що навіть у несприятливий рік рівень доходу фермера не впаде нижче середнього показника за останні три роки. Існує спецрахунок NISA, який наповнюється з двох фондів. До першого кошти перераховує фермер (мінімальний внесок становить 3% від обсягу його чистого продажу продукції за поточний фінансовий рік). До другого гроші йдуть із федерального уряду та уряду провінції (в обсязі, що відповідає внеску фермера).

Кошти на рахунку NISA зберігають під 6% річних. Якщо дохід буде нижчим за середній показник, то різницю відшкодовують. Внески фермера не вважаються його витратами, а отже, й не оподатковуються.

Для підтримки фермерів також використовується програма авансових платежів: уряд надає грошові кошти під зерно, яке є на фермі. Така програма називається AMPA (Акт щодо програм реалізації сільськогосподарської продукції). Вона діє восени, а навесні започатковується інша програма — SCAP (Весняна програма авансових платежів). На посівну фермер отримує до 250 000 канадських доларів. Перші 50 000 доларів не оподатковуються на період до 31 серпня або до моменту остаточного повернення позики. На авансову суму понад 50 000 доларів сплачуються відсотки за встановленою ставкою. Нарахування відсотків здійснюється на щоденній та щомісячній основі.

Ще одне канадське ноу-хау — підтримка узгодженого рівня виробництва. Йдеться про квоти на виробництво сільгосппродукції, що продається всередині країни. Виробники мають гарантований збут за ціною, яку встановлюють через попит.

Для фермерів передбачені й інші види підтримки: програма стабілізації доходу, програми надання позичок, зокрема, для фермерів-початківців, програми страхування врожаю, програма відшкодування шкоди, заподіяної дикими тваринами. Ставка по кредитах встановлюється на рівні ринкової. Перевага в тому, що ці ставки розраховані на довготривалу перспективу (на термін угоди, що може сягати 20 років).

Програма надання позик спрямована на те, аби довести виробництво до конкурентоспроможності. Розмір позики на одну особу — від 10 000 до півмільйона канадських доларів. Кредитна угода враховує різні умови: скорочення процентної ставки протягом перших п'яти років, занижені вимоги щодо частки власного капіталу (20% — від ціни застави), відсутність вимоги щодо кредитних історій тощо. Фермерам також пропонують гнучкі умови погашення боргів. Наприклад, можна повернути позику достроково (не сплачуючи пені) або відкласти виплату відсотків на кілька років.

Розмір пільгової позики для фермерських господарств у Канаді — до півмільона канадських доларів

ФОТО: SHUTTERSTOCK

ІСПАНІЯ:
СТРАХОВА Й НЕСТРАХОВА ДОПОМОГА

Іспанці мають багату практику у захисті інтересів аграріїв. Йдеться насамперед про поліси, які можна купувати і окремим виробникам, і цілим групам (кооперативам) фермерів. Система страхування побудована на тісній взаємодії приватного сектора й держави. Діють три форми таких програм: CAT (захист від катастрофічних ризиків), GRP (купівля страхового покриття) і NAP (нестрахові допомоги).

За полісом CAT отримують мінімальну страховку. Придбання цього поліса є умовою участі в усіх інших програмах, субсидованих державою. Програма покриває половину врожаю за ціною, що становить 55% очікуваної ринкової вартості. Отже, у разі збитку фермер отримає відшкодування, що становить майже третину очікуваного доходу.

А найбільш обмежені у ресурсах підприємці, дохід яких не перевищує $20 000 на місяць, протягом двох років можуть бути взагалі звільнені й від оплати адміністративних витрат.

Суть програми GRP полягає в тому, що страхове покриття базується на середній врожайності культури в окрузі, а не на конкретній фермі. Тобто якщо врожайність падає нижче застрахованого рівня, то виробник автоматично отримує компенсацію. Це відбувається, навіть якщо врожай певного фермерського господарства був і вищим середнього по округу.

Програма NAP спрямована на захист виробників культур, виключених зі стандартних програм: груші, цитрусові, сливи, перець і льон. Для початку виплат відшкодування необхідно, щоб збитки досягли не менше 35% (тобто щоб було декілька постраждалих ферм). Укладання договору страхування проводить приватна компанія, яка є учасником програми.

Страхова компанія може пропонувати нові ідеї, але вони повинні бути схвалені відповідним агентством, куди потрібно представляти плани своєї роботи для остаточного затвердження. У плані відображається вся необхідна інформація: про можливості компанії виплатити потенційні збитки згідно із зобов'язаннями, про класифікації за певними категоріями прийнятих ризиків (з метою подальшого перестрахування через агентство).

Страхові компанії, як правило, отримують спеціальні державні субсидії, які враховують витрати на адміністрування всіх видів послуг, що надаються аграріям, а також витрати, пов'язані з питаннями врегулювання отриманих збитків. Процеси перестрахування також здійснюють через агентство (після передачі ризиків і премій до відповідних перестрахувальних фондів). Рівні субсидії та умови обумовлюють у стандартній угоді про перестрахування, яку повинні підписати всі страхові компанії та інші учасники подібних програм.

> Система страхування в Іспанії охоплює всі види сільськогосподарських підприємств

АВСТРАЛІЯ:
ПРОГРАМА ПІДТРИМКИ СКОТАРІВ І ФЕРМЕРІВ

Сільське господарство Австралії залишається для країни надзвичайно важливим сектором економіки і щороку генерує до 39 млрд австралійських доларів прибутку. Крім того, сільське господарство несе велике соціальне навантаження — всього в аграрному сегменті цієї країни-континента створено приблизно 370 000 робочих місць.

Наприклад, Зелений континент визнано найпотужнішим виробником вовни у світі. До речі, овець у країні приблизно вп'ятеро більше, аніж самих мешканців, — близько 100 млн голів. Основою поголів'я є порода австралійських мериносів, яких розводять як задля отримання вовни, так і для виробництва м'яса и м'ясопродуктів.

Як наслідок разом з Новою Зеландією та Китаєм австралійці контролюють світовий ринок — виробляють близько половини всієї вовни.

Крім того, Австралія входить до переліку найбільших експортерів зернових, зокрема пшениці.

Втім, цим особливості аграрної сфери Австралії не обмежуються. Найбільша кількість великих ферм розташована на півночі та заході материка. У цих регіонах посівні площі господарств займають 7000–1000 га (притому, що середній розмір ферми у Австралії в цілому становить 3000 га).

Але кожен штат має свої великі ферми, розміри яких вражають. Найбільшою є тваринницька ферма «Станція Анна-Крік», розташована у Південній Австралії (всупереч загальній географії розміщення великих за площею господарств). Вона займає площу 2,42 млн га — це більше, аніж територія Ізраїлю. Друга за розмірами ферма — Clifton Hills (1,7 млн га).

Австралійські ферми займають приблизно 60% всієї землі країни. Традиційно вони були сімейними, переходячи з одного покоління до іншого. Проте поступово, зважаючи на міжнародні (глобальні) чинники, місцеві бізнесмени почали приділяти увагу розвитку великих ферм, які є економічно міцнішими, аніж маленькі.

Відповідно до структури господарств країна вибудувала і державну програму підтримки скотарів і фермерів. У її рамках сільгоспвиробники можуть отримати солідну позику — 300 000 австралійських доларів на термін до двох років. Крім того, виділяють гранти для навчання і підвищення кваліфікації аграріїв, а також на оплату фінансових консультантів, які розробляють індивідуальні програми розвитку та ефективного управління для того чи іншого фермерського господарства.

У містах і селах проходять щорічні сільськогосподарські виставки. Найпопулярніші з них — The Sydney Royal Easter Show («Сіднейське королівське пасхальне шоу») і The Royal Melbourne Show («Королівське Мельбурн-шоу») — привертають увагу сотень тисяч відвідувачів. Така масова увага до виставок свідчить про те, що сільські спільноти і ферми продовжують відігравати значну роль у житті країни.

> Овець в Австралії вп'ятеро більше, аніж самих мешканців, — близько 100 млн голів

ФОТО: SHUTTERSTOCK

> Аграрії можуть отримати позику до 300 000 австралійських доларів на термін до двох років

ЗАМІСТЬ ПІСЛЯМОВИ

Країни, приклади яких ми навели, є конкурентами України на світовому ринку сільгосппродукції. США, Канада, Австралія — у сегменті зернових (кукурудза, пшениця, ячмінь тощо), Іспанія — в постачанні соняшника, соняшникової олії, кукурудзи, а останніми роками — у сегменті плодів і ягід. Україна, займаючи провідні місця серед інших експортерів сільгосппродукції на глобальний ринок, програє їм у питанні підтримки власних фермерів. Політика здорового протекціонізму по відношенню до фермерів є невід'ємною складовою внутрішніх політик багатьох держав світу. Україні слід врахувати це, якщо країна має намір і надалі займати гідне місце на світовій аграрній арені.

Для тех, кто привык идти вперед.
Новая модель 9080.

TPIA www.tria-agro.com

Київська філія
м. Київ
+38 (050) 391 73 37
kiev@tria-agro.com

Харківська філія
м. Харків
+38 (050) 360 09 34
kharkov@tria-agro.com

Сумська філія
м. Суми
+38 (050) 497 05 16
poltava@tria-agro.com

Миколаївська філія
м. Миколаїв
+38 (050) 493 00 78
nikolaev@tria-agro.com

Дніпропетровська філія
смт Слобожанське
+38 (050) 490 65 72
dnepr1@tria-agro.com

Первомайська філія
м. Первомайськ,
Миколаївська обл.
+38 (050) 493 00 79
pervomaysk@tria-agro.com

A-ТЕРА www.a-tera.com.ua

Київська філія
м. Київ
+38 (050) 373 31 61
soroka@a-tera.com.ua

Львівська філія
с. Малі Підліски, Львівська обл.
+38 (050) 377 99 96
lviv@a-tera.com.ua

Рівненська філія
с. Антопіль, Рівненська обл.
+38 (050) 377 95 99
rivne@a-tera.com.ua

Тернопільська філія
м. Тернопіль
+38 (050) 377 00 09
ternopil@a-tera.com.ua

Волинська філія
с. Гарасджа, Луцький р-н
+38 (050) 415 95 95
mokhniuk@a-tera.com.ua

Хмельницька філія
м. Хмельницький
+38 (050) 435 98 90
ksv@a-tera.com.ua

До навантажувача - один клік:
www.weidemann.de/ru

WEIDEMANN
designed for work

За даними Міністерства аграрної політики та продовольства України, за перші дев'ять місяців 2018 року у вітчизняний агропромисловий комплекс було інвестовано більш ніж 60 млрд гривень. За словами заступника міністра Олени Ковальової, 45 млрд гривень були вкладені безпосередньо у сільське господарство, ще 15 млрд гривень — у рибне господарство і переробну промисловість.

Цього року, як підкреслила заступник міністра, інвесторів у аграрну галузь більш за все цікавили розвиток ферм з вирощування великої рогатої худоби і свиней, будівництво і модернізація лінійних (тобто материкового базування) і портових елеваторів, нарощування потужностей для зберігання зерна та іншої сільськогосподарської продукції. На жаль, Мінагрополітики не надало фінансування агросектора, конкретних напрямів інвестицій і переліку об'єктів, у будівництво яких були залучені кошти. Тому ми склали власний рейтинг 12 інвестицій у агросекторі 2018 року.
Він не складений за традиційною схемою рейтингів і не визначає перше та останнє місце за розміром інвестицій. Ми пропонуємо пригадати інвестиційну історію українського агросектора минулого року і відібрали приклади найбільш вагомих і цікавих вкладень коштів по кожному місяцю.

Одразу зазначимо, що до рейтингу **не включені**:

- усі угоди M&A в агросекторі, що відбулися минулого року. З нашим рейтингом угод злиття та поглинання ви можете ознайомитися у Landlord №10 або на сайті landlord.ua у розділі «Рейтинги»;
- усі залучення коштів шляхом розміщення цінних паперів компаній або залучення кредитних ліній у разі, якщо компанія залучала їх для поповнення обігових коштів і не інвестувала у конкретні об'єкти;
- довгострокові інвестиційні програми, які були розпочаті у 2014–2017 роках, дія яких продовжувалася минулого року (за деякими виключеннями, які вказані нижче);
- заяви компаній або публічні заяви перших осіб компаній про загальні плани інвестувати кошти у розвиток бізнесу без зазначення суми інвестиції, об'єкту/об'єктів, у які вкладаються кошти;
- заяви компаній або публічні заяви перших осіб компаній про початок інвестування у певний вид діяльності або об'єкти без вказання локації об'єкту або переліку об'єктів і строків дії інвестиції.

Таким чином, пропонований рейтинг інвестицій за місяцями минулого року складений на підставі офіційних релізів компаній, публічних заяв перших осіб компаній, звітів і дайджестів інвестиційних та інвестиційно-аналітичних компаній, інформації у відкритих джерелах. До нього ввійшли найбільш помітні інвестиції у АПК, які були розпочаті (або розпочаті та закінчені) у 2018 році. Виключення було зроблене у двох випадках.
По-перше, якщо початок інвестування припадав на IV квартал 2017 року, але основні кошти вкладалися у 2018-му й сам об'єкт/об'єкти були здані в експлуатацію та почали працювати минулого року.
По-друге, якщо на 2018-й припало закінчення інвестування за довгостроковою програмою, розпочатою у 2014–2017 роках, але інвестор чітко позиціонував кошти минулого року як окремий транш фінансування саме 2018-го, що дає підстави говорити про транш як про окрему інвестицію, зроблену протягом року.
Проаналізована інформація чітко вказує, що найбільші інвестиції, які були зроблені аграрними й агропромисловими групами, спрямовувалися на розвиток логістики (насамперед елеватори і термінали) та у напрям переробки з метою отримати продукцію з вищою доданою вартістю. При цьому активність вкладання коштів у модернізацію технічних парків агрокомпаній і придбання рухомого залізничного складу (вагони-зерновози) була значно нижчою, ніж протягом 2016–2017 років. Це повністю збігається з даними Landlord про деяке сповільнення у 2018-му ринку сільськогосподарської техніки, яка була озвучена виробниками і дистриб'юторами техніки у жовтні, під час виставки «ІнтерАГРО 2018».
Також можна чітко виділити два періоди, на які припадає основна інвестиційна активність компаній, — це два зимових місяці (січень і лютий) і пожвавлення наприкінці року — у вересні-листопаді.

ФОТО: SHUTTERSTOCK

ДВАНАДЦЯТЬ МІСЯЦІВ

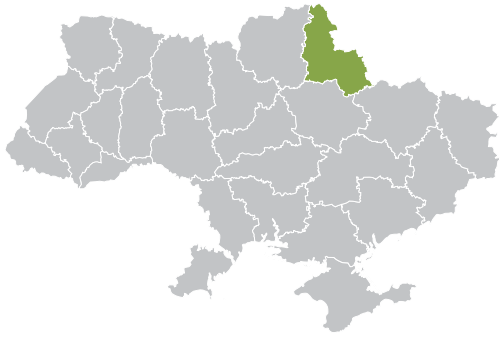
ТОП-12: ДВАНАДЦЯТЬ ІНВЕСТИЦІЙ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В ОБ'ЄКТИ ІНФРАСТРУКТУРИ І ВИРОБНИЦТВА, ЩО ЗАПАМ'ЯТАЛИСЯ МИНУЛОГО РОКУ

ТЕКСТ: ЕЛІНА МОСКОВЧУК

$15 МЛН

Регіон:

Сумська область

Основні активи:

земельний банк: 70 000 га (3 виробничо-територіальні кластери, 47 агрофірм)

елеватори: 51 000 т і 44 000 т

2 насіннєвих заводи:

спеціалізований завод з виробництва насіння кукурудзи (330 т на добу)

та багатофункціональний завод (150–200 т на добу)

Інвестор:

LNZ Group

Об'єкт інвестиції:

елеваторний комплекс

Напрями діяльності:

виробництво насіння зернових і технічних культур

дистрибуція насіння та засобів захисту рослин

тваринництво

рослинництво

зернотрейдинг

1

СІЧЕНЬ–2018

LNZ GROUP

На початку 2018 року LNZ Group повідомила про завершення будівництва елеватора у місті Білопілля Сумської області (агрофірма «Вікторія», яка входить до групи компаній).

Роботу новий елеватор розпочав наприкінці червня. Потужності одночасного зберігання першої черги зерносховища становлять 44 000 т.

Загальний обсяг приймання зерносховища, загальна потужність відвантаження зерна і загальна продуктивність чотирьох зерносушарок підприємства рівні — по 4000 т зерна на добу. На елеваторі є своя залізнична колія понад 1,5 км.

Зараз будується друга черга об'єкта — потужність комплексу зросте до 77 000 т.

Наразі у LNZ Group заявили про плани побудувати ще одне зерносховище в найближчі півтора-два роки.

$50 млн

Регіон:

Миколаївська область

Основні активи:

земельний банк: 83 000 га

25 лінійних елеваторів сумарною потужністю 2 млн т

перевантажувальний термінал у Миколаєві 5 млн т

суднобудівний-судноремонтний завод

вантажний флот (48 самохідних і несамохідних суден)

Інвестор:

ТОВ СП «Нібулон»

Об'єкт інвестиції:

три зернових термінали, зерносховище, залізниця у Миколаївському МТП, розширення флотилії суден

Напрями діяльності:

рослинництво

переробка та зберігання зернових

зернотрейдинг

тваринництво

логістика

суднобудування

2

ЛЮТИЙ–2018

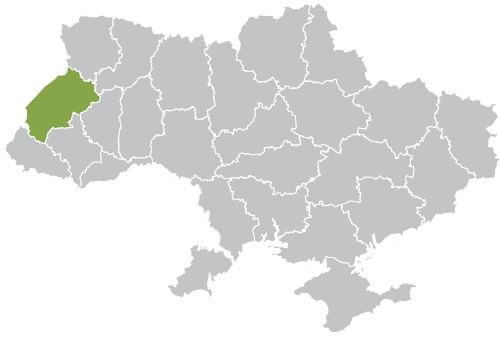
ТОВ СП «НІБУЛОН»

ЄБРР та ТОВ СП «Нібулон» підписали угоду про надання кредиту на суму до $50 млн — до $40 млн терміном на сім років від ЄБРР і до $10 млн синдикованих комерційними банками. Кошти підуть на будівництво трьох нових зернових терміналів, сховища обсягом 42 000 т, розширення флотилії (новий плавучий перевантажувальний кран, буксири, баржі та самохідне днопоглиблювальне судно), будівництво нової залізниці на Миколаївському терміналі. Після реалізації інвестиційної програми в «Нібулоні» розраховують збільшити обсяги вантажоперевезень по внутрішніх водних шляхах до 4 млн т на рік і збільшити експорт зерна до 8 млн т на рік.

€4 МЛН

Регіон:

Львівська область

Основні активи:

завод рафінації та дезодорації олії потужністю 350 т на добу

олійноекстраційний завод потужністю 300 т на добу

елеватор: 7500 т

Інвестор:

ПП «Оліяр»

Об'єкт інвестиції:

олійноекстракційний завод

Напрями діяльності:

виробництво олії

рослинництво

переробка, зберігання та продаж сільгосппродукції

тваринництво

3

БЕРЕЗЕНЬ–2018

ПП «ОЛІЯР»

Один з найбільших виробників олії в Україні — компанія «Оліяр» запустила нові потужності олійноекстраційного заводу у селі Ставчани Пустомитівського району Львівської області.

Вартість реконструкції та модернізації підприємства становила 4 млн євро.

Капітальні інвестиції компанія скерувала на закупівлю сучасного обладнання світових виробників. Були запроваджені енергозберігаючі технології, що звели до мінімуму шкідливий вплив виробництва на навколишнє середовище.

Новий завод має елеватор для зберігання насіння олійних культур місткістю 34 400 куб. м. Максимальна потужність цеху екстракції з переробки сої — 880 т на добу, ріпака — 1000 т на добу, соняшника — 1200 т на добу. Також є два склади силосного типу для зберігання шроту місткістю 3000 т кожен.

0 800 300 350*
www.zeppelin-agro.com.ua

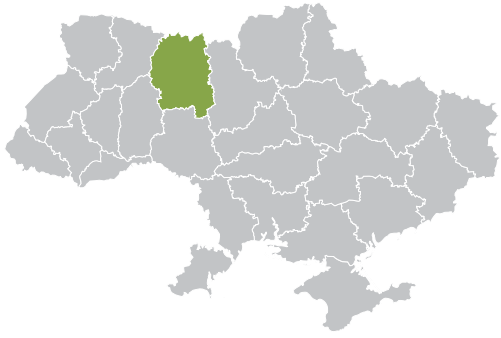
*Дзвінки тарифікуються згідно з тарифним планом Вашого оператора.

ZEPPELIN®
WE CREATE SOLUTIONS

$850 000

Регіон:

Житомирська область

Основні активи:

земельний банк:
29 000 га

елеватор:
60 000 т

цукровий завод
потужністю переробки
до 2800 т
цукрового буряка на добу

Інвестор:

Група компаній з іноземним капіталом Cygnet Agrocompany

Об'єкт інвестиції:

борошномельний комплекс

Напрями діяльності:

рослинництво

переробка та зберігання зернових

молочне тваринництво

виробництво цукру

4

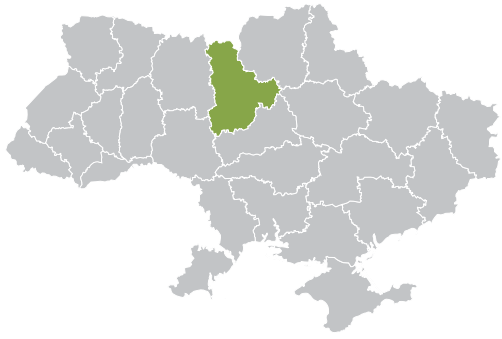
КВІТЕНЬ–2018

ГРУПА КОМПАНІЙ CYGNET AGROCOMPANY

У першій половині квітня 2018 року Cygnet Agrocompany почала капітальні та ремонтні роботи на своєму цукровому заводі у селі Андрушки Попільнянського району Житомирської області. Загалом протягом року в модернізацію та реконструкцію цього підприємства у Cygnet планували вкласти $700 000. Але на кінець року інвестиції в підприємство перевищили $850 000.
Роботи були спрямовані на підвищення продуктивності цукрового заводу з 2500 до 2800 т на добу та на зниження витрати газу на 10%.
На початку грудня цукровий завод завершив виробничий сезон, переробив 206 000 т цукрового буряка та виготовив 28 700 т цукру.

Регіон:

Київська область

Основні активи:

земельний банк:
23 000 га

елеватор:
143 000 т

комбікормовий завод
потужністю
180 000 т на рік

9 свинокомплексів

м'ясопереробна лінія

$12,5 млн

Інвестор:

Група компаній «Нива Переяславщини»

Об'єкт інвестиції:

розширення та модернізація виробництва м'яса

Напрями діяльності:

свинарство
та м'ясопереробка

виробництво комбікормів

рослинництво

5

ТРАВЕНЬ–2018

ГРУПА КОМПАНІЙ «НИВА ПЕРЕЯСЛАВЩИНИ»

Міжнародна фінансова корпорація (IFC) надала довгострокове боргове фінансування для реалізації інвестиційної програми Групи компаній «Нива Переяславщини». Кошти спрямовані на будівництво нового м'ясопереробного підприємства та нового свинокомплексу.

Також «Нива Переяславщини» почала будівництво нового заводу з переробки відходів виробництва, що здатний переробляти до 50 т відходів щодня.

Це вже друга позика, що «Нива» отримала від IFC, — у 2015 році група отримала $25 млн.

Ці гроші пішли на підтримку проектів зі створення додаткової вартості аграрної продукції, на стимулювання інновацій та програми виходу на нові експортні ринки .

$7 МЛН

Регіон:

Черкаси

Основні активи:

підприємство «Фабрика агрохімікатів»

науково-дослідний інститут «Інститут здоров'я рослин»

Інвестор:

Група компаній UKRAVIT

Об'єкт інвестиції:

науково-дослідний інститут «Інститут здоров'я рослин»

Напрями діяльності:

виробництво та продаж засобів захисту рослин і добрив

виробництво та продаж стимуляторів і регуляторів росту рослин

виробництво та продаж засобів для знищення гризунів та побутових комах

6

ЧЕРВЕНЬ–2018

ГРУПА КОМПАНІЙ UKRAVIT

У червні 2018 року Група компаній UKRAVIT завершила фінансування створення науково-дослідного інституту «Інститут здоров'я рослин». У реалізацію проекту Група компаній вклала близько $7 млн. Надалі UKRAVIT планує вкладати в розвиток наукової бази не менше 10% прибутку.

Завдання інституту — допомогти аграріям. Інститут робить аналізи ґрунту, води, рослин, насіннєвого матеріалу, визначає склад пестицидів та агрохімікатів тощо на атомарному рівні. У свою чергу аграрій може провести такі аналізи, дізнатися історію кожного поля й отримати рекомендації щодо подальших дій. Для UKRAVIT відкриття інституту — це можливість подальшого росту, вихід на принципово новий якісний рівень продуктів і сервісу.

€32 МЛН

Регіон:

Полтавська область

Основні активи:

земельний банк:
250 000 га

8 цукрових заводів

6 тваринницьких підприємств
14 рослинницьких підприємств

7 елеваторів сумарною потужністю 433 000 т

інтегрований комплекс з переробки сої
біоенергетичний комплекс з виробництва біогазу

Інвестор:

агропромисловий холдинг «Астарта-Київ»

Об'єкт інвестиції:

три елеваторних комплекси

Напрями діяльності:

виробництво цукру

рослинництво

переробка та зберігання зернових

зернотрейдинг

тваринництво

виробництво соєвої олії

7

ЛИПЕНЬ–2018

АГРОПРОМИСЛОВИЙ ХОЛДИНГ «АСТАРТА-КИЇВ»

Інвестиції в будівництво елеваторів становили близько 32 млн євро. Вони були відкриті у Полтавській області: Яреськівський (потужністю 100 000 т), Лутовинівський (100 000 т) і Скороходівський (30 000 т). На елеваторах працюють по дві лінії приймання зерна, кожна продуктивністю 150 т на годину. Всі підприємства оснащені автоматизованою системою управління, мають інфраструктуру для відвантаження зерна на залізничний та автотранспорт.

Запуск нових елеваторів став черговим етапом інвестиційної програми «Зерно Астарти», в рамках якої компанія з 2015 року створює елеваторний комплекс загальною потужністю зберігання понад 500 000 т.

1 МЛРД ГРН

Регіон:

Миколаївська область

Основні активи:

земельний банк:
25 000 га

3 томатних заводи (сумарна потужність переробки 12 000 т томатів на добу)

10 відділень

2 теплиці

Інвестор:

Група компаній Agrofusion

Об'єкт інвестиції:

завод з переробки томатів

Напрями діяльності:

виробництво та переробка томатів

8

СЕРПЕНЬ–2018

ГРУПА КОМПАНІЙ AGROFUSION

У серпні 2018 року Група компаній Agrofusion завершила інвестування у своє третє підприємство з переробки томатів. Завод «Східний» був запущений на повну виробничу потужність у місті Снігурівка Миколаївської області. Потужності нового заводу становлять 4000 т томатів на добу.
Загалом Agrofusion інвестувала у «Східний» 1 млрд гривень. Були залучені кредити ЄБРР та ЄІБ.
Згодом компанія сподівається запустити у Снігурівці підприємство з виробництва томатного порошку.
А у 2021 році Agrofusion планує приступити до будівництва четвертого заводу з переробки томатів та інвестувати в цей проект ще 2 млрд гривень.

$14 млн

Напрями діяльності:

виробництво продуктів борошномельно-круп'яної промисловості

Інвестор:

ТОВ «Дакса Бунге Україна»

Об'єкт інвестиції:

завод з переробки кукурудзи

Регіон:

Вінницька область

9

ВЕРЕСЕНЬ–2018

ТОВ «ДАКСА БУНГЕ УКРАЇНА»

На початку вересня американська компанія Bunge, Ltd та іспанська Dacsa Maiserial Espanolas, S. A. створили ТОВ «Дакса Бунге Україна», до складу якого з акціонерним капіталом увійшли провідні виробники. Мета — початок інвестування будівництва підприємства із переробки кукурудзи у селі Демківка Тростянецького району Вінницької області. Проектна потужність заводу — 100 000 т кукурудзи на рік. Нове підприємство матиме потужності для зберігання кукурудзи (8400 т), побічних продуктів (900 т) та основних продуктів (1000 т). Планується, що зерно певних кондицій, що використовуватиметься для переробки кукурудзи, також будуть вирощувати у Вінницькому регіоні. Попередньо, 80% готової продукції реалізовуватиметься на експорт. Прогнозований обсяг інвестицій становить $14 млн.

$19 млн

Регіон:

Запорізька область

Основні активи:

земельний банк: 83 000 га

25 лінійних елеваторів сумарною потужністю 2 млн т

перевантажувальний термінал у Миколаєві 5 млн т

суднобудівний-судноремонтний завод

вантажний флот (48 самохідних і несамохідних суден)

Інвестор:

ТОВ СП «Нібулон»

Об'єкт інвестиції:

розширення та модернізація зернової логістичної інфраструктури

Напрями діяльності:

рослинництво

переробка та зберігання зернових

зернотрейдинг

тваринництво

логістика

суднобудування

10

ЖОВТЕНЬ–2018

ТОВ СП «НІБУЛОН»

У жовтні 2018 року ТОВ СП «Нібулон» розпочало будівництво нового термінала в селі Тернівка Вільнянського району Запорізької області.
Введення в експлуатацію нового підрозділу підприємства заплановане на червень 2019 року.
В масштабному будівництві задіяні 70 підрядних організацій з усієї України.
Проект також передбачає будівництво причалу довжиною 130 м.
Крім того, власними зусиллями аграрного підприємства буде проведене днопоглиблення 1821 м лівої притоки Дніпра — річки Плоска Осокорівка — для забезпечення водного підходу до перевантажувального термінала. Сума інвестицій в реалізацію проекту становитиме $19 млн.

11

ЛИСТОПАД–2018

$150 МЛН

Інвестор:

«М.В. Карго» і Cargill

Об'єкт інвестиції:

завершення зернового термінала в МТП «Южный»

«М.В. КАРГО» І CARGILL

У листопаді компанія «М.В. Карго» отримала фінальний транш фінансування будівництва зернового термінала в морському порту «Южный». Точну суму фінального траншу в компанії не розголошують. Натомість відомо, що загальна вартість проекту становить $150 млн, з яких $74 млн надані саме IFC та ЄБРР. Технічна потужність перевалки нового термінала сягатиме 5 млн т зернових на рік.

Основні активи*:

олійноекстракційний завод

комбікормовий завод

2 елеватори

**Основні активи Cargill в Україні (ДП «Каргілл»).*

Напрями діяльності:

виробництво неочищеної олії та жирів

гуртова торгівля сільськогосподарською сировиною, зерном, насінням, живими тваринами та кормами для тварин

Регіон:

Одеська область

12

ГРУДЕНЬ–2018

$520 МЛН*

**Інформація ЄІБ.*

Інвестор:

«Кернел Груп»

Об'єкт інвестиції:

портовий зерновий термінал, олійноекстракційний завод, п'ять ТЕЦ на біопаливі

«КЕРНЕЛ ГРУП»

У грудні українська аграрна група «Кернел» повідомила на Варшавській фондовій біржі про те, що ЄІБ надав їй довгострокове фінансування в розмірі $250 млн для покриття капітальних витрат на 2019 фінансовий рік. Згідно із заявою «Кернел», компанія планує вкласти кошти в термінал з перевалки 4 млн т зерна в порту «Чорноморськ» та олійноекстракційний завод у Хмельницькій області. Крім того, вони будуть спрямовані на мережу елеваторів для зберігання 1 млн т зерна та п'ять «зелених» ТЕЦ на біопаливі. За інформацією ЄІБ, загальна вартість проектів розширення виробничого бізнесу компанії — до $520 млн.

Основні активи*:

земельний банк: 550 000 га

понад 40 елеваторів сумарною потужністю 2,4 млн т зернових

18 тваринницьких ферм

7 олійноекстракційних заводів потужністю 3 млн т насіння соняшника на рік (або 1,3 млн т соняшникової олії наливом) і 1,2 млн т соняшникового шроту на рік

Напрями діяльності:

виробництво та експорт олії

рослинництво

тваринництво

логістика

альтернативна енергетика

Регіон:

Одеська і Хмельницька області

НОВАТОРИ В ДІЇ

АГРОНОВАТОРИ З 19 ОБЛАСТЕЙ УКРАЇНИ ОБ'ЄДНАЛИСЯ НА ОДНІЙ ПЛАТФОРМІ, ЩОБ ПРОТЕСТУВАТИ ІННОВАЦІЙНІ ПРОДУКТИ ТА ВИРОБНИЧІ РІШЕННЯ У СВОЇХ ГОСПОДАРСТВАХ ТА ПОДІЛИТИСЯ ВЛАСНИМ ДОСВІДОМ

ТЕКСТ: АНДРІЙ ПЕТРОВ

«Клуб новаторів агробізнесу», організований компанією BASF, об'єднав 26 провідних сільськогосподарських підприємств із 19 регіонів України. Інноваційно орієнтовані господарства з березня 2018 року використовували нові розробки BASF на власних полях. Аграрний сезон–2018 завершений, і вже зараз учасники проекту готові поділитися досвідом та результатами.

ФОТО НАДАНІ ПРЕС-СЛУЖБОЮ КОМПАНІЇ

«Для нас дуже важливо знайомитися з досвідом інших господарств»

«Ми робимо ставку на інтенсивні технології, щоб досягати кращих результатів»

ВАСИЛЬ ПЕНЗАЙ,

головний агроном господарства «Кищенці»
(село Кищенці Маньківського району Черкаської області):

— Земельний банк нашого господарства — понад 14 000 га. Ми вирощуємо практично всі основні культури: озиму пшеницю та ячмінь, озимий ріпак, кукурудзу на зерно та силос, цукровий буряк, соняшник, сою, були невеликі площі гороху.

Також сіємо такі нішеві культури, як нут та квасоля, з багаторічних трав — люцерну.

Наші землі розташовані в 11 сільських радах, тому сівозміну ми плануємо по селах. Розумне чергування культур — це запорука врожаю як сьогодні, так і в майбутньому.

У господарстві за основу взяли безвідвальний обробіток ґрунту, впроваджене паралельне водіння техніки по автопілоту із широкозахватними агрегатами при виконанні різних агротехнічних операцій. Вже використовуємо елементи точного землеробства, наприклад, в які рядки внесли мінеральні добрива, в такі й сіємо. Цього року плануємо проводити відповідне внесення мінеральних та органічних добрив, коригуємо густоту посівів з урахуванням агрохімічного аналізу ґрунтів.

З компанією BASF ми працюємо давно та широко використовуємо її препарати для фунгіцидного та гербіцидного захисту.

Цьогоріч ми провели виробничі випробування препарату Архітект™ на соняшнику із внесенням у нормі 2 л/га. Загалом прибавка врожаю становила 1 ц/га. Наступного року ми плануємо збільшити площі під Архітект™, щоб побачити його роботу більш предметно.

По кукурудзі на силос ми вносили посходово гербіциди Акріс® та Кельвін® Плюс у баковій суміші: Акріс® 1,5 л/га + Кельвін® Плюс 0,3 л/га + ПАР Метолат 1 л/га. Норма виливу була зменшена — 100 л/га. Ми практикуємо малі норми при обприскуванні, і я не відступав від цього при дослідах. Результатами я задоволений. Цей варіант спрацював найкраще в порівнянні з нашою традиційною технологією й тестовими продуктами інших відомих компаній. Посів був найчистіший.

У нас є і власне випробувальне поле, це вже виробнича необхідність. Адже на ринку з'являється багато нового, і ми не можемо стояти осторонь, якщо хочемо розвиватися. Завдяки «Клубу новаторів агробізнесу» ми маємо змогу тестувати нові препарати на досить серйозних масивах. Дуже важлива й можливість знайомитися з досвідом в інших господарствах в різних умовах. У подальшому було би цікаво організувати об'їзди господарств — учасників клубу в одному регіоні, щоби можна були не тільки почути, а й побачити все.

АНАТОЛІЙ МАКОВІЙЧУК,

засновник компанії «Агротех»
(місто Вижниця Вижницького району Чернівецької області):

— У нас досить невелике підприємство — 3000 га землі в обробітку. Ми приділяємо велику увагу оснащенню господарства сучасною технікою: маємо нові сівалки, комбайни, трактори.

Загалом робимо ставку на інтенсивні технології, щоб досягати кращих результатів. Наша мета — отримати 10 т пшениці з гектара, поки ми збирали по 8–9 т/га, та сподіваюся, ми на правильному шляху. По інших культурах теж гарні результати — збирали 4,5 т/га соняшника, 13 т/га кукурудзи при максимальній вологості зерна 16%.

Ми працюємо з провідними світовими компаніями, навіть вирощували соняшник та кукурудзу для відомих брендів. Зараз, наприклад, працюємо по програмі вирощування кукурудзи на поливі та будемо розвивати цей напрям і надалі.

Господарство вже давно використовує препарати від BASF — близько 60–70% наших засобів захисту рослин становлять саме продукти цієї компанії. Наприклад, для сої ми обираємо інокулянти ХайКот™ Супер Соя, пшеницю протруюємо Кінто® Дуо, на ріпаку використовуємо Карамба® Турбо. Застосовуємо й інсектициди, й гербіциди, усі продукти BASF добре працюють.

У рамках роботи клубу ми випробовували Архітект™ у різних фазах та нормах

на різних полях. Урожайність варіювалася від 3,8 т/га до 3,0 т/га. Гадаю, що різниця у врожайності пояснюється ґрунтовими умовами на полях та системою живлення. Роботою продукту ми задоволені. Там, де препарат не вносили, отримали лише 2,7 т/га. Архітект™ має великий потенціал. Також на соняшнику цього року використовували Акріс® і лишилися дуже задоволені: посіяли, через два тижні пішли перевіряти й побачили, що бур'янів зовсім немає, не видно жодних стресів для культури, проявів фітотоксичності тощо. Адексар® СЕ Плюс випробували ще два роки тому, і наразі господарство використовує цей препарат скрізь на виробничих площах — він повністю себе виправдовує.

Участь у «Клубі новаторів агробізнесу» багато в чому цікава — це досліди, знайомство й спілкування, обмін думками та досвідом. А інші господарства в регіоні дивляться на гарні результати й цікавляться, завдяки чому ми цього досягли. Ми розповідаємо, якими продуктами користуємося, й інші теж починають поступово їх пробувати.

> «Клуб новаторів агробізнесу» об'єднав 26 провідних господарств із 19 регіонів України

ІГОР БРАГІНЕЦЬ,
директор підприємства «Альфа-Агро» (селище Чаплинка Чаплинського району Херсонської області):

— Ми з батьком маємо спільно 3200 га землі. З них приблизно 400 га під соняшником, під соєю — 1200 га, під зерновими — 900 га, кукурудза займає 100 га, олійний льон — 200 га, частина полів — під паром.

> «Найбільш ефективну систему захисту рослин надає саме компанія BASF»

У нас насіннєве господарство, працюємо на зрошенні. Зокрема, вирощуємо озимий та ярий ячмінь вітчизняної й іноземної селекції, сою та льон.

З компанією BASF ми працюємо давно, фактично з моменту заснування нашого підприємства у 2001-му. За останні п'ять-шість років наша співпраця ще більше посилилася. Ми перебуваємо в постійному пошуку систем захисту, які б максимально відповідали нашим вимогам. Передусім це висока якість посівного матеріалу та високий врожай. Саме в такому порядку, бо для нас немає сенсу отримати гарний врожай, але поганої якості. Виходячи з таких критеріїв, ми перепробували багато препаратів різних провідних виробників. І, як виявилося, найбільш ефективну систему захисту, зокрема фунгіцидного, надає саме компанія BASF. Також широко використовуємо її інокулянти, протруйники.

Зараз ми уніфікували свої підходи до захисту. Наприклад, фунгіцид Абакус® застосовується на сої, зернових і кукурудзі. Можна було б брати більш специфічні продукти BASF під кожну культуру, та цим одним препаратом ми вирішуємо свої завдання, виграючи в організаційному та фінансовому аспекті. Загалом, фунгіцидний захист у нас сформований саме з продуктів BASF.

Спілкування в колі учасників клубу має великі плюси. Клуб дає можливість саме новаторського спілкування з колегами, які вміють та люблять експериментувати, тягнуться до нових знань. Так, позитивний результат моїх експериментів буде визначальним для багатьох колег. У свою чергу я їздив до колеги по клубу Сергія Косюка, подивився на його експерименти на соняшнику, на закладене демополе для компанії BASF і тепер планую застосувати деякі елементи його технологій. Ми повертаємося до соняшника, і, звичайно, на високорослих гібридах я спробую Архітект™. Такі моменти дуже важливі. Не все можна спробувати самостійно, але коли збираються однодумці, то ніби працює колективний розум.

ФОТО НАДАНІ ПРЕС-СЛУЖБОЮ КОМПАНІЇ

LUBNYMASH

since 1888

Подвійний полімерний захист покрівлі за ті ж самі гроші

та компенсація до 40% вартості*

www.lubnymash.com

zbut@lubnymash.com

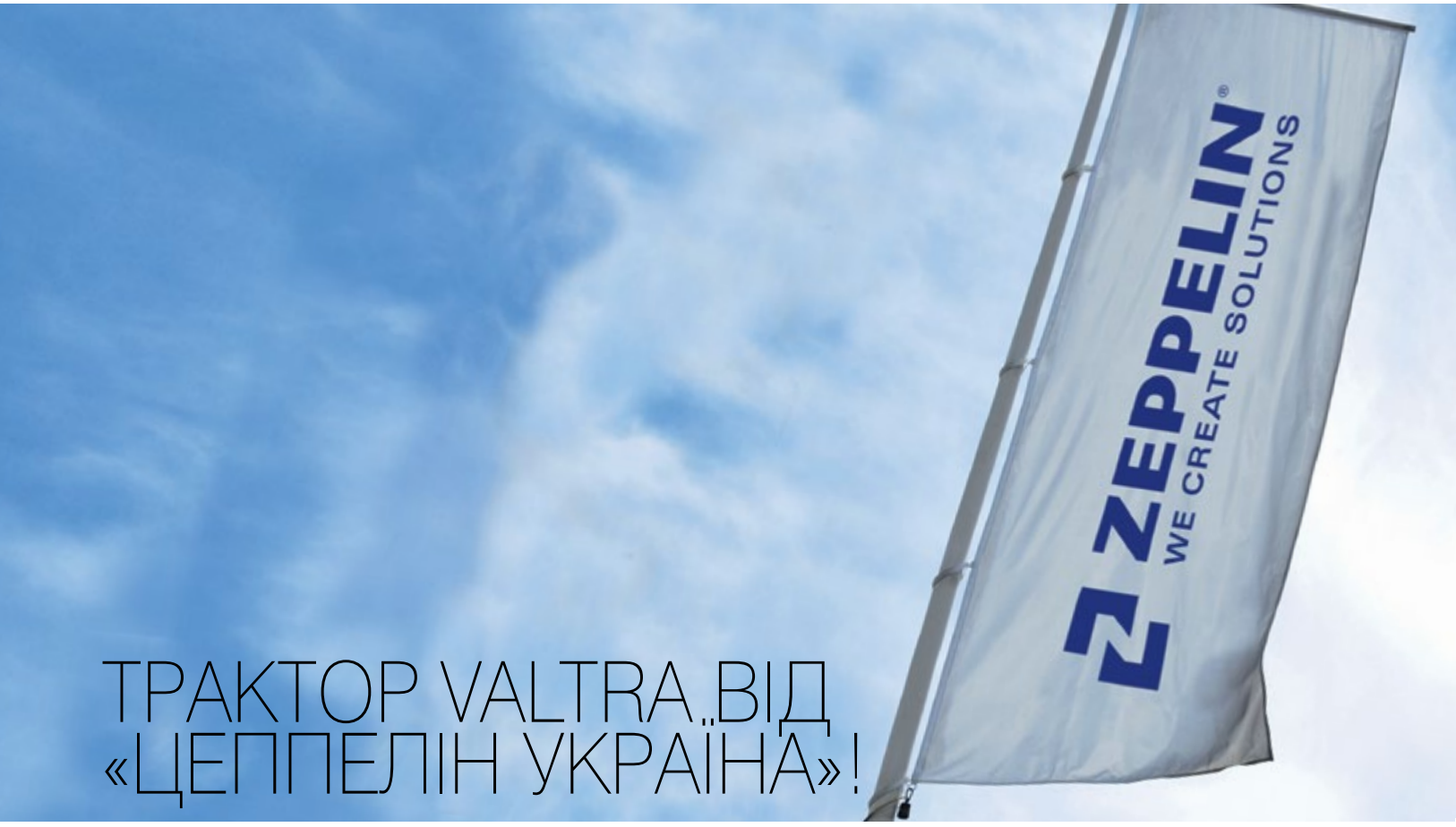
0 800 405080**

Україна, м. Лубни, пр-т Володимирський, 110/1

ПЕРШЕ УКРАЇНСЬКЕ ЕЛЕВАТОРНЕ ОБЛАДНАННЯ З СЕРТИФІКАТАМИ ЯКОСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

CE

* Згідно з постановами КМУ №№ 130, 86, 106 про програму компенсації 25% (а для невеликих фермерських господарств - 40%) вартості вітчизняної сільгосптехніки, придбаної у 2018 році. ** ДЗВІНКИ НА НОМЕР 0 800 БЕЗКОШТОВНІ З МОБІЛЬНИХ ТА СТАЦІОНАРНИХ ТЕЛЕФОНІВ УКРАЇНИ

ТРАКТОР VALTRA ВІД «ЦЕППЕЛІН УКРАЇНА»!

КОМПАНІЯ «ЦЕППЕЛІН УКРАЇНА» ПРЕЗЕНТУВАЛА РИНКУ НОВУ МОДЕЛЬ VALTRA A95, ЩО ОСНАЩЕНА ВИНЯТКОВИМИ ДЛЯ СВОГО СЕГМЕНТА ТРАКТОРІВ ЕЛЕКТРОННИМИ ТЕХНОЛОГІЯМИ

ТЕКСТ: ПРЕС-СЛУЖБА «ЦЕППЕЛІН УКРАЇНА»

Фінський бренд Valtra продовжує тріумфально повертатися на український ринок. Слідом за моделями серії T потужністю від 165 к. с. у Києві була презентована нова модель Valtra A95. Ця машина оснащена двигуном AGCO Power потужністю 103 к. с. та призначена для задоволення потреб аграріїв в одному з наймасовіших тракторних сегментів. Оцінити можливості нової моделі може кожен бажаючий на демо-майданчиках «Цеппелін Україна» в Одесі, Кропивницькому, Полтаві, Львові, Харкові, Сумах, Києві.

Як правило, в Україні сегмент тракторів потужністю близько 100 к. с. був відданий на відкуп малобюджетним моделям із застарілою конструкцією. Через це невеликі фермерські господарства почали суттєво відставати від технологічного прогресу сільгосптехніки. Однак сільське господарство в Україні безупинно розвивається, а разом з тим і вимоги до аграріїв, які прагнуть працювати виключно з високопродуктивною та надійною технікою. Саме тому компанія «Цеппелін Україна» представила на вітчизняному ринку трактори Valtra A95 на 103 к. с. Модель вже перевірена у десятках країн світу та є оптимальною з погляду співвідношення ціни та якості.

Розробки фінських інженерів відомі не тільки своїм неперевершеним дизайном, а й витривалістю та якістю. Модель A95, створена фінськими конструкторами, випускається вже протягом 12 років. А виробництво розміщене на партнерському заводі Valtra — турецької компанії Hema Endustri.

Valtra A95 розрахований для роботи у реально складних умовах, тому має підвищений запас надійності та продуктивності. У конструкції передбачена максимальна економія пального. Саме такі характеристики й стали однією з причин появи цієї моделі на українському ринку.

® ФОТО НАДАНО ПРЕС-СЛУЖБОЮ КОМПАНІЇ

VALTRA A95 МОЖЕ БУТИ ОСНОВНИМ АБО ЄДИНИМ ТРАКТОРОМ У ГОСПОДАРСТВАХ ДО 300 ГА

СПРАВА ТЕХНІКИ

Чотирициліндровий двигун AGCO Power (Sisu) з об'ємом 4,4 л випускається безпосередньо у Фінляндії. Він оснащений перевіреною системою точного вприскування. Крім високої економічності та надійності конструкції це означає, що Valtra A95 невибагливий до якості пального, що особливо важливо за вітчизняних умов експлуатації.

До того ж максимальний крутний момент дорівнює 360 Нм за 1400 об./хв. Двигун моделі A95 також оснащений роторним насосом Bosch VE, турбонаддувом із проміжним охолодженням і компактним повітряним фільтром.

Трактор A95 має надійну та конструктивну синхронізовану трансмісію з човниковим механізмом та дводисковим зчепленням. Модель має 12 передніх та 12 задніх передач, також опційно передбачено ввімкнення зчеплення одним натиском кнопки HiShift, розташованої на важелі. Гідравлічна система з відкритим центром Valtra A95 становить 55 л. До переваг можна віднести окремі ванни для гідравлічної та трансмісійної олив, що позитивно впливає на збереження чистоти мастила трансмісії та продуктивність роботи трактора з різним знаряддям. Також передбачено зручне обслуговування системи, яка захищена двома легкодоступними фільтрами.

Серед переваг конструкції Valtra A95 і наявність електронного керування задньою навіскою. Система Autocontrol має функцію запам'ятовування та утримання заданих даних стосовно робочої глибини, швидкості заглиблення, максимальної навіски тощо. Така опція заощаджує багато часу для оператора та підстраховує його від помилок. Подібна функція виняткова для тракторів цього сегмента потужності.

ШИРОКИЙ ВИБІР

На ринку України нова модель Valtra доступна у різних комплектаціях залежно від побажань та вимог аграріїв. Це передусім наявність трьох гідравлічних клапанів, можливість встановити третій клапан з регулюванням потоку, регулюванням тяги задньої навіски, комплект передніх та задніх противаг і додаткове робоче освітлення. Вантажність задньої навіски — 3,2 т, що є значним показником для тракторів цього класу.

Фінські трактори Valtra вирізняються вмілим поєднанням простоти конструкції та розумних електронних систем. І модель A95 не є виключенням. Окрім системи запам'ятовування даних в роботі з навісним обладнанням, новинка оснащена технологією Drive Balance Control, яка додатково сприяє підвищеній стійкості машини під час транспортування з обладнанням. Це дає змогу суттєво підвищити продуктивність трактора.

Велика увага при створенні трактора приділялася саме комфорту умов роботи. Valtra A95 має простору ергономічну кабіну з абсолютною оглядовістю — в оглядовій доступності оператора навіть колеса трактора. Рівень комфорту в роботі Valtra A95 помітно вирізняється серед тракторів сегмента потужності близько 100 к. с.

Valtra A95 можна застосовувати як для проведення всіх видів польових операцій із причіпним обладнанням, так і для підсобних робіт, а також транспортування вантажів. Машина оснащена традиційним ВВП 540/1000 об./хв.

УНІВЕРСАЛЬНИЙ ПОМІЧНИК

Вітчизняні аграрії, безперечно, гідно оцінять універсальну модель Valtra A95. Машину цілком можна використовувати як основний або єдиний трактор у господарствах до 300 га. Максимальна швидкість трактора сягає 40 км/год. Такі агрегати нерідко використовують для обробітку землі, роботи з обприскувачами, прес-підбирачами тощо. А ще це незамінна машина на фермі для сільськогосподарських перевезень.

Ключове завдання цієї моделі в Україні — прийти на заміну застарілим конструкціям. «Цеппелін Україна» пропонує новинку в поєднанні з якісним сервісним обслуговуванням. Компанія має сервісну мережу на всій території України, що дає фермерам впевненість: їх трактор завжди буде у відмінному стані.

> Valtra вирізняється вмілим поєднанням простоти конструкції та розумних електронних систем

RHENUS LOGISTICS

«RHENUS REVIVAL» СЬОГОДНІ ЦЕ:

- №1 в агрохімічній логістиці
- Повний комплекс логістичних послуг
- Власний склад класу «А»
- Склади для зберігання пестицидів та насіння
- Сертифікація ISO 9001:2015
- Сертифікація HACCP
- Сертифікація BS OHSAS 18001:2007
- Учасник ЄБА
- Учасник АНК
- Команда висококваліфікованих спеціалістів
- Постійний розвиток і вдосконалення
- Позитивні відгуки клієнтів

МИ ОПЕРУЄМО СКЛАДАМИ В:

- Обухові (22 000 м^2)
- Стоянці (10 000 м^2) з температурним режимом +4 °С і +16 °С (+/-2)

МИТНО-БРОКЕРСЬКІ ПОСЛУГИ:

- Два власних митних склади
- Оформлення імпортних/експортних вантажів
- Оформлення транзиту, реекспорт
- Оформлення комплектних об’єктів
- Консультація щодо складних об’єктів митного оформлення

Тел.: +38 (044) 459 03 22, +38 (044) 492 74 01, тел./факс: +38 (044) 492 74 10
e-mail: contact@ua.rhenus.com
www.rhenus.com

RHENUS LOGISTICS

Together with Passion

ТРАНСПОРТНІ МІЖНАРОДНІ ПОСЛУГИ:

- Імпорт/Експорт

Автомобільні перевезення:

  - FTL по всьому світу
  - LTL (збірний вантаж) EU — UA
  - Консолідація європейських вантажів на CROSS DOCK платформах у Франкфурті та Вільнюсі

- Авіафрахт
- Морський фрахт
- Організація доставок «від дверей до дверей»
- Транспортне страхування
- Оформлення транспортних і супроводжувальних документів

ЕКСПЕДУВАННЯ ВЕЛИКОГАБАРИТНИХ І ВЕЛИКОВАГОВИХ ВАНТАЖІВ:

- Транспортування: низькорамними причепами і внутрішніми баржами, каботажними суднами, глибокими морськими суднами, авіатранспортом
- Морська і портова обробка всередині країни
- У Європі: на власних національних або міжнародних терміналах
- Пакування у порту або безпосередньо на заводі виробника
- Обробка і перевезення за кордоном у межах нашої власної філіальної мережі або з нашими місцевими агентами
- Транспортування виконується виключно під керівництвом спеціалізованих департаментів

Тел.: +38 (044) 459 03 22, +38 (044) 492 74 01, тел./факс: +38 (044) 492 74 10
e-mail: contact@ua.rhenus.com
www.rhenus.com

ФОТО НАДАНО ПРЕС-СЛУЖБОЮ КОМПАНІЇ

НЕУПЕРЕДЖЕНИЙ ПОГЛЯД

УКРАЇНСЬКИЙ АГРАРІЙ ОЧИМА АМЕРИКАНСЬКОГО ФАХІВЦЯ: ЛЮБОВ ДО ЗЕМЛІ, ВИСОКИЙ ПРОФЕСІОНАЛІЗМ І НЕЗАЛЕЖНІСТЬ У ПРИЙНЯТТІ РІШЕНЬ

ТЕКСТ: МИХАЙЛО ДИКАЛЕНКО

Президент і член ради директорів агрохолдинга AgroGeneration Джон Шморгун — одна з найцікавіших постатей в українському агробізнесі. Людина дуже незвичної долі, громадянин Сполучених Штатів, який пройшов шлях від військового пілота ВМС США до одного з керівників великої української сільськогосподарської компанії.
Можливо, на вибір Шморгуна вплинуло те, що його батьки родом з України, можливо, шлюб з громадянкою Швейцарії українського походження. Свою роль могла зіграти і двадцятирічна успішна кар'єра у всесвітньо відомій DuPont, куди він пішов після звільнення з військової служби та здобуття ступеню магістра управління підприємством у Женевському міжнародному інституті (IMI) управління. Адже у DuPont фахівець очолював напрями діяльності, пов'язані саме з ринком України, РФ і СНД у цілому.
Вісім років тому Шморгун став президентом агрохолдигу Harmelia, портфельної компанії SigmaBleyzer. А після її злиття з AgroGeneration — президентом новоутвореного однойменного холдингу.
Про вітчизняних аграріїв Шморгун говорить з великою повагою і вважає, що аграрна Україна має чудові перспективи на світовому ринку попри всі можливі кризи.

Джон Шморгун: від пілота ВМС США до керівника українського агрохолдингу

У МИНУЛОМУ ВИ БУЛИ ПІЛОТОМ ВМС США, ВХОДИЛИ ДО ЕЛІТИ ЗБРОЙНИХ СИЛ, А ЗАРАЗ ОПИНИЛИСЯ В КЕРІВНИЦТВІ ОДНОГО З ПРОВІДНИХ УКРАЇНСЬКИХ АГРОХОЛДИНГІВ. ЦЕ ДОСИТЬ НЕЗВИЧНА БІОГРАФІЯ. ЩО СПОНУКАЛО ЛЬОТЧИКА, МАЙОРА ПІТИ У СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО?

Тут немає якоїсь особливої інтриги — достатньо трохи зазирнути у минуле, подивитися на моє життя до ВМС США. Мій батько купив ферму у штаті Меріленд, коли мені ще не було й десяти років. Я буквально виріс на фермі та працював у фермерському господарстві до вступу до Військово-морської академії США у Аннаполісі, в якій готують офіцерський склад для ВМС і корпусу морської піхоти США.
Після звільнення зі збройних сил я продовжив освіту в бізнес-школі у Швейцарії. Моя дружина швейцарка і, до речі, має, як і я, українське коріння. Після бізнес-школи мене запросили працювати до всесвітньо відомої компанії DuPont. Починав я в напрямі агрохімії, і моя кар'єра у новій галузі розпочалася у московському офісі компанії ще у 1991 році, під час путчу.

ЯК ВИ ОПИНИЛИСЯ В УКРАЇНІ?

Той час був дуже цікавий — ламалися старі зв'язки, Україна стала незалежною державою, відкрилися нові перспективні ринки… І тоді я запропонував керівництву DuPont відкрити окремий українській офіс, що й відбулося вже у 1993-му. Коли ми переїхали до Києва, я одразу зайнявся саме напрямом агросфери і шість наступних років очолював офіс DuPont в Україні. Я бачив, що напрям дуже перспективний — тоді у країні якийсь розвиток відбувався саме у сільському господарстві. Ми почали продавати агрохімічні препарати, насіння і вибудовувати системи дистрибуції — досвіду такої роботи українські підприємці ще не мали. Моїм першим дистриб'ютором був Леонід Козаченко, який потім став засновником Української аграрної конфедерації та віце-прем'єр-міністром України, членом парламенту. Потім до дистриб'юторів приєдналися такі відомі компанії, як «Райз», «АгроРось», «Ерідон» і багато інших.

ЩО З ДОСВІДУ, ОТРИМАНОГО У DUPONT, Є ДЛЯ ВАС НАЙВАЖЛИВІШИМ?

DuPont — всесвітня корпорація, яка дотримується принципів ведення чесного бізнесу і має дуже грамотно вибудовані бізнес-процеси. Це взагалі одна з перших компаній такого рівня, яка почала працювати в Україні. Саме цей досвід — організації бізнес-процесів і принципів чесного бізнесу — я і вважаю своїм найціннішим надбанням у DuPont.

У DUPONT ВИ ПОБУДУВАЛИ ДУЖЕ ГАРНУ КАР'ЄРУ, АЛЕ В ОДНОМУ З ВАШИХ ІНТЕРВ'Ю Я ПРОЧИТАВ, ЩО ПЕРЕХІД У ВЛАСНЕ АГРАРНИЙ СЕКТОР ВІДБУВСЯ ЗАВДЯКИ ЗНАЙОМСТВУ З ВІДОМОЮ ЛЮДИНОЮ — МАЙКЛОМ БЛЕЙЗЕРОМ…

ФОТО НАДАНО ПРЕС-СЛУЖБОЮ КОМПАНІЇ

«Логістика в Україні — це вже навіть не проблема, а справжня катастрофа»

З Майклом Блейзером я особисто знайомий дуже багато років — може, з 1995-го, коли він заснував свій відомий фонд. Десь після 1998-го, я, перебуваючи у DuPont, переїхав до США — до штату Делавер. Попрацював три роки там і очолив офіс DuPont, який керував всіма операціями у країнах СНД. Потім були ще переїзди, але я поступово приходив до думки, що є велике бажання займатися справою безпосередньо в аграрному секторі, а не просто постачанням для сільгосппідприємств засобів захисту рослин або насіння культур. І я зрозумів, що настав час визначатися, що мені робити далі.

Я бачив, які можливості є в аграрного сектора України, мене багато що пов'язує з Україною особисто, і в 2008-му я вирішив ризикнути і завершив двадцятирічну кар'єру в DuPont.

Майкл тоді почав активно інвестувати в українські аграрні компанії, інвестувати тут у землю, і я приєднався до команди. Так я, умовно кажучи, опинився з іншого боку процесу — до цього продавав агрохімію, насіння, послуги, а тепер став їх покупцем.

ЩО ПЕРЕКОНАЛО ВАС ПОКИНУТИ УСПІШНУ КАР'ЄРУ У DUPONT І ПРИЄДНАТИСЯ ДО БЛЕЙЗЕРА?

Я побачив, що у нас є спільна мета і спільна мрія. Майкл вже давно вивчав український ринок щодо можливості вкладання коштів, але вважав, що до кризи 2008 року він був значною мірою переоцінений. Криза внесла корективи — ціни активів стали привабливими для інвестування, і Блейзер вирішив, що є слушна нагода для приходу в Україну.

Тобто він не дуже мене і переконував — я знав, що він готовий до інвестування в українські сільгосппідприємства, а він знав, що я розглядаю питання переходу з DuPont до безпосередньо аграрної діяльності.

ВИ ТОРКНУЛИСЯ ПИТАННЯ АГРАРНОГО РИНКУ. НЕЩОДАВНО МИ СПІЛКУВАЛИСЯ З ВІДОМИМ ОГЛЯДАЧЕМ THOMSON REUTERS КАРЕН БРАУН. ЗА ЇЇ СЛОВАМИ, МОДЕЛЬ УКРАЇНСЬКОГО АГРАРНОГО РИНКУ ВІДРІЗНЯЄТЬСЯ ВІД РИНКІВ ЄС І США. ЯКІ, НА ВАШ ПОГЛЯД, ВІДМІННІ УНІКАЛЬНІ РИСИ УКРАЇНСЬКОГО АГРОБІЗНЕСУ?

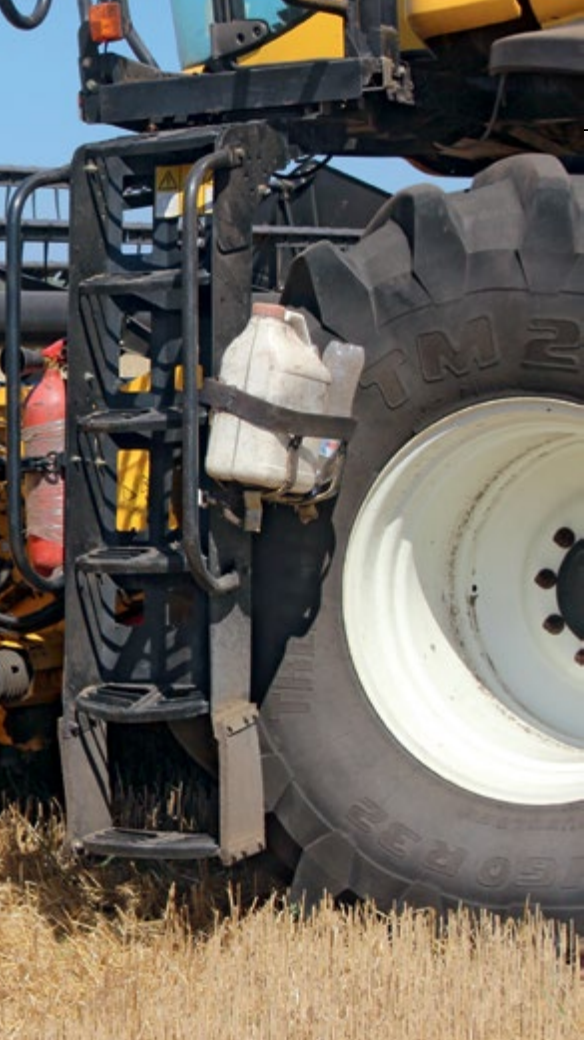
Це дуже складне запитання, адже агроринок США дуже потужний, можливо, найпотужніший у світі. Але які складові цієї потужності? По-перше, це логістична складова. Можливо, найрозвиненішою у цьому плані є Німеччина, але у порівнянні зі Сполученими Штатами ФРН — невелика за територією країна. У центральній частині США скрізь залізниці, елеватори на кожному кроці, процвітають кооперативи фермерів. Усе вибудоване з урахуванням потреб господарств у логістиці. По-друге, відмінністю США є самі господарства — вони відносно невеликі за розмірами, але, як я вже казав, працюють координовано, можуть добиватися оптимальних цін на свою продукцію. Є і мінуси — багато з родинних господарств вимушені продаватися, бо земля дуже дорога, дуже високі ставки податків на неї. Крім того, самі погодні умови у сільськогосподарських штатах жорсткі та рік від року погіршуються. Є найсучасніші технології, є можливості іригації, але кліматичний фактор залишається визначальним у сфері агро.

Кардинальними відмінностями України я б назвав професійну робочу силу і низькі ціни на землю. Ці показники поступово зростають, але ще не наблизилися до ринків розвинених країн, і особливо США. Відмінністю є й розміри господарств — в Америці великі поля, але в Україні вони ще більші. Крім того, особливістю можна вважати модель роботи великих агрокомпаній, коли об'єднуються різні бізнеси — сільгоспвиробництво, елеваторний бізнес, переробні підприємства тощо. Модель незвична, але тут вона працює.

ЛОГІСТИКУ ВИ ВИНОСИТЕ ЗА ДУЖКИ?

Логістика в Україні — це вже навіть не проблема. Ситуація, яка склалася навколо «Укрзалізниці», — справжня катастрофа. Таких проблем взагалі не повинно бути.

Зараз більш ніж вдвічі збільшили тарифи на перевезення зерна, але що з того? Сервіс, вагони, тяга не з'яви-

лися. Обслуговують тільки елеватори, які можуть прийняти під завантаження по 54 вагони. Але скільки таких елеваторів, який відсоток від загального обсягу зерносховищ? Їх усього близько 60 по всій Україні, що робити всім іншим? У монополіста, який підіймає тарифи, відповіді немає.

Вочевидь, вирішення полягає у демонополізації українських залізниць, приватизації певних частин. Інвестиції не можуть бути за рахунок фермерів і агрокомпаній. Держава вже відмінила повернення ПДВ на спецрахунки підприємств по окремих групах продукції, тепер виникають додаткові витрати на логістику, залишає фермерів без маржі та «виганяє» їх у сірий і чорний ринок. Це просто несправедливо, це не державний підхід до вирішення проблеми.

Але, як би важко не було зараз, вимушений визнати: Україна на правильному шляху. Немає бажання ліквідації державних монополій, та є розуміння того, що робити це треба і робити це доведеться. «Укрзалізниця» — лише одна зі складових загальної проблеми демонополізації державного сектора.

ОСОБЛИВІСТЮ УКРАЇНИ Є МОДЕЛЬ РОБОТИ ВЕЛИКИХ КОМПАНІЙ, КОЛИ ОБ'ЄДНУЮТЬСЯ РІЗНІ БІЗНЕСИ

? В УКРАЇНІ ДОБРЕ ЗНАЙОМІ З ТАК ЗВАНИМИ ВЕРТИКАЛЬНО ІНТЕГРОВАНИМИ АГРОКОМПАНІЯМИ. РАЗОМ З ТИМ ЗАРАЗ РОЗВИВАЄТЬСЯ, УМОВНО КАЖУЧИ, ГОРИЗОНТАЛЬНА ІНТЕГРАЦІЯ — ВЕЛИКІ ХОЛДИНГИ ВТЯГУЮТЬ ДО СВОЄЇ «ОРБІТИ» ОКРЕМІ ФЕРМЕРСЬКІ ГОСПОДАРСТВА В РАМКАХ ОКРЕМИХ ПРОГРАМ. ЧИ Є ТАКІ В AGROGENERATION?

Так, у нас теж є програми співробітництва з різними фермерськими господарствами в тих регіонах, де ми працюємо, — насамперед це обмін інформацією, досвідом, технологіями. Наприклад, якщо в якійсь зоні на наших полях спрацював певний гібрид культури, ця інформація відразу стає відома і нашим сусідам-фермерам. Є співпраця на рівні спільного використання наших елеваторів тощо.

Тут є певний інтерес всіх сторін — адже ми, або інший агрохолдинг, зацікавлені, щоб у районі всі поля були вчасно оброблені, щоб технології починали застосовуватися одночасно, була можливість закупівлі добрив або засобів захисту рослин гуртом. Це взаємовигідна співпраця, цілком логічна і природна. І ми теж таке широко практикуємо.

Але тут я хочу наголосити, що держава просто уникає вирішення питань стосовно фермерства. Я кожен день чую, що фермерів треба підтримувати, але далі розмов справа не йде. А ось про такі агрокомпанії, як наша, про їх

> «Я чую, що фермерів треба підтримувати, але далі розмов справа не йде»

«Хочете допомогти дрібним фермерам — підтримайте їх фінансово, через державні програми»

роль у підтримці фермерства, реальній підтримці, взагалі мовчать, наче нас просто не існує.
Хочете допомогти дрібним фермерам — підтримайте їх фінансово, через державні програми. Тоді фермери самі почнуть виходити із сірого ринку, де зараз вимушені працювати.

АЛЕ ВИ КАЗАЛИ, ЩО У США БУКВАЛЬНО ПРОЦВІТАЄ КООПЕРАЦІЯ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ. ЩО ЗАВАЖАЄ ТАК РОБИТИ В УКРАЇНІ?

Усе дуже просто. Як умовний фермер Іван Іванович, який всі розрахунки веде кешем, об'єднається з фермером Петром Петровичем, який працює у повністю легальний спосіб? Адже для об'єднання у якісь спільні програми треба відкривати свою звітність, у кооперативі потрібен облік, треба мати відкрити рахунки, прозоро платити пайовикам… Зробити за сучасного стану справ це просто неможливо, і це дуже велика проблема для аграрного сектора і великий виклик для держави Україна в цілому.

ЗАРАЗ БАГАТО ГОВОРЯТЬ ПРО МОЖЛИВІСТЬ ЧЕРГОВОЇ ГЛОБАЛЬНОЇ КРИЗИ. ЧИ НЕ ЗАШКОДИТЬ УКРАЇНСЬКОМУ АГРОСЕКТОРУ ЙОГО ЕКСПОРТОРІЄНТОВАНІСТЬ І ПОВНА ЗАЛЕЖНІСТЬ ВІД ЗОВНІШНЬОЇ КОН'ЮНКТУРИ ТА ДЕ В УМОВАХ КРИЗИ АГРАРІЯМ ШУКАТИ ДЖЕРЕЛА ДЛЯ ІНВЕСТИЦІЙ?

Це взагалі проблема продовольчої безпеки у глобальному сенсі — подібні питання постійно підіймають країни Близького Сходу, які почали інвестувати в український агросектор, це дуже болісне питання для багатьох країн Африки, які не здатні самостійно забезпечити продовольством власне населення…
Але треба мати на увазі, що на світовому ринку зараз наявні рекордні запаси і пшениці, і кукурудзи, і сої. Багато так званих стоків — ціни на основні сільськогосподарські культури потроху просідають. Був врожайний рік, бразильські фермери вийшли з пропозицією раніше, ніж зазвичай, і американські агровиробники були вимушені продавати врожай задешево.
Та знов-таки «але»: у світі скорочується площа високопродуктивної оранки внаслідок ерозії ґрунту, змінюється клімат і умови для агровиробництва у цілих регіонах планети, а населення світу постійно зростає.
І є досить небагато країн, які здатні забезпечити потребу у продовольстві, й Україна — одна з цих небагатьох. Країна здатна виробляти 100–120 млн т зерна щорічно при споживанні трохи більше 20 млн т. Тобто агросектор є і буде експорторієнтованим, і нічого з цим зробити не можна.
Україна займає вигідне положення для експорту до Китаю чи Африки, вигідніше, ніж США. Зараз все гостріше постає питання з ГМО — Україна може запропонувати сільгосптовари без ГМО. То треба цим користуватися — навіть за низьких цін на світовому ринку розрахунок йде у доларах або євро, а багато з витрат українських компаній фіксуються у гривні. Тому пережити кризу агросектору буде значно простіше, ніж іншим секторам економіки.

ЯКІ, НА ВАШ ПОГЛЯД, НАПРЯМИ АГРОБІЗНЕСУ В УКРАЇНІ ЗАЛИШАЮТЬСЯ НЕДООЦІНЕНИМИ?

Агрокомпанії уважно стежать за ринком і добре відслідковують тренди, не думаю, що у їх стратегіях взагалі є якісь провали. Ви бачите, як зараз розвивається виробництво ягід, меду, на якій рівень вийшла переробка соняшника. Можливо, залишаються недостатньо охоплені напрями глибокої переробки сої, кукурудзи, виробництво овочів. Для достатнього виробництва м'яса великої рогатої худоби або молочного господарства треба розвивати експортний ринок — внутрішні ціни такої можливості не дають.

ФОТО НАДАНО ПРЕС-СЛУЖБОЮ КОМПАНІЇ

УКРАЇНСЬКИЙ АГРАРІЙ — ЦЕ ЛЮБОВ ДО ЗЕМЛІ, ВИСОКИЙ ПРОФЕСІОНАЛІЗМ І НЕЗАЛЕЖНІСТЬ У ПРИЙНЯТТІ РІШЕНЬ. ПЛЮС ДО ЦЬОГО — СХИЛЬНІСТЬ ДО ІННОВАЦІЙ І БАЖАННЯ ВТІЛЮВАТИ ЇХ У ЖИТТЯ

І давайте не будемо забувати, що з 2015 року, після остаточної втрати ринку РФ, Україна була вимушена повністю переорієнтуватися на ЄС та інші ринки. Втрата російського ринку стала нищівною для галузей молочного і м'ясного скотарства. Українські аграрії працюють над їх відновленням, бачать перспективи, все роблять правильно. Але такі галузі неможливо відродити за день чи два, потрібен певний час.

? AGROGENERATION ПРАЦЮЄ У П'ЯТИ ОБЛАСТЯХ УКРАЇНИ, РОЗТАШОВАНИХ У РІЗНИХ РЕГІОНАХ. ЯКІ УПРАВЛІНСЬКІ РІШЕННЯ ЗА ТАКОЇ МОДЕЛІ ГОСПОДАРЮВАННЯ ВИХОДЯТЬ НА ПЕРШИЙ ПЛАН? НАСКІЛЬКИ

«Україна здатна виробляти 100–120 млн т зерна щорічно»

AGROGENERATION СЬОГОДНІ — ЦЕ БЛИЗЬКО 110 000 ГА ОРНОЇ ЗЕМЛІ У П'ЯТИ ОБЛАСТЯХ УКРАЇНИ

АВТОНОМНІ ГОСПОДАРСТВА КОМПАНІЇ У ПРИЙНЯТТІ РІШЕНЬ?

Уся бюджетна політика AgroGeneration формується знизу, і генеральні директори компаній, які входять до холдингу, мають широкі повноваження у прийнятті рішень.

На центральному рівні всі бюджети обробляються, систематизуються, і відбувається оптимізація всіх замовлень. Навіщо ж нам, наприклад, купувати 20 фунгіцидів, якщо для повноцінного ведення господарства в усіх регіонах вистачить п'яти видів? І ось коли всі бюджети зведені, оголошуються тендери з централізованої закупівлі всіх необхідних витратних матеріалів і ресурсів, техніки тощо. Так робити економічно доцільніше.

Крім того, оптимізується більша частина продажів — є постійні трейдери, з якими ми працюємо, які пропонують нам кращі ціни та умови. Але якщо генеральний директор підрозділу знаходить на місці покупця за більшу ціну, він має повне право прийняти рішення про продаж частини продукції йому. З центру лише затверджують це рішення.

Тобто, незважаючи на фінансову централізацію, все певною мірою відносно і прийняття рішення залежить від конкретних умов.

НАСКІЛЬКИ НЕЗАЛЕЖНІ КЕРІВНИКИ У ПРИЙНЯТТІ ГОСПОДАРЧИХ І ВИРОБНИЧИХ РІШЕНЬ — НАПРИКЛАД, ЩОДО СІВОЗМІНИ ЧИ ІНШИХ ПИТАНЬ ТАКОГО ПЛАНУ?

Тут деяка автономія, наш бюджет, як я сказав, починається знизу. Генеральний директор компанії — це не якась умовна «послуга», а незалежний у прийнятті господарчих рішень керівник. Плюс до цього вони виконують дуже важливу для AgroGeneration функцію — працюють безпосередньо з пайовиками. Також генеральний директор має всі повноваження для співпраці з місцевими органами влади. На них покладена велика відповідальність.

Є, мабуть, єдина господарча функція, яка теж координується з центру, і стосується вона використання техніки або ресурсів. Наприклад, може прийматися рішення про переведення частини техніки для виконання певних робіт з одного господарства до іншого в межах наших кластерів або субкластерів. Це зрозуміло — таке використання техніки, коли вона переводиться з місця, де роботи вже немає, до місця, де техніки бракує, підвищує ефективність усього холдингу. У нас є фахівці, координатори, які прораховують оптимальні режими використання тракторів або комбайнів і приймають рішення.

ЯКІ ОСНОВНІ РИСИ УКРАЇНСЬКОГО АГРАРІЯ ВИ МОЖЕТЕ НАЗВАТИ?

Від самого початку, коли я тільки приїхав до України, я відчував прагнення, любов українців до землі. Це, можливо, перша характерна риса.

Друга — високий професіоналізм українських аграріїв. Не слухайте того, хто каже протилежне, — він помиляється.

І, нарешті, третя — незалежність у прийнятті рішень, готовність відстоювати свою точку зору. У мене як у прези-

ФОТО НАДАНО ПРЕС-СЛУЖБОЮ КОМПАНІЇ

дента AgroGeneration неодноразово у господарствах виникали ситуації, що зі мною сперечалися, доводили свою правоту. Це дуже гарна риса — вміння обирати і приймати рішення, брати на себе відповідальність.

Комбінація західного підходу з українськими традиціями землевпорядників, розумних землекористувачів — дуже гарне поєднання, якщо ти можеш це зробити.

До цього можна додати схильність до інновацій і бажання їх втілювати у життя. Усі наші інформаційні системи менеджменту, спостереження за ділянками землі, управління GPS-датчиками — все ми розробили самі, в Україні. Це інформаційні продукти AgroGeneration. До нас часто звертаються представники різних компаній з пропозиціями придбати їх інформаційні продукти для агросектора. Але можу сказати: наші кращі.

? ЯКИЙ З ПОКАЗНИКІВ РОБОТИ КОМПАНІЇ ВИ ВВАЖАЄТЕ НАЙГОЛОВНІШИМ?

Це дуже складне запитання. Мабуть, прибутковість на один гектар. Це універсальний показник. А для українського агрохолдингу надважливим є і відсоток зареєстрованих договорів оренди на земельні ділянки пайовиків. Їх у нас понад 30 000, і це щоденна кропітка робота.

> «Універсальний показник роботи компанії — прибутковіть на один гектар»

AGROGENERATION

РІК ЗАСНУВАННЯ:
2007

ЗАГАЛЬНИЙ ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК:
близько 110 000 га

КІЛЬКІСТЬ ДОГОВОРІВ ОРЕНДИ НА ЗЕМЕЛЬНІ ДІЛЯНКИ:
понад 30 000

ОБЛАСТІ, В ЯКИХ РОЗТАШОВАНІ КЛАСТЕРИ ХОЛДИНГУ:
Харківська, Львівська, Тернопільська, Житомирська, Сумська (за розмірами регіональних земельних банків)

КІЛЬКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ХОЛДИНГУ:
13

КІЛЬКІСТЬ СТВОРЕНИХ РОБОЧИХ МІСЦЬ:
понад 1300

ОСНОВНА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ:
виробництво зернових і олійних культур

ВАЛОВИЙ ЗБІР ОСНОВНИХ КУЛЬТУР:
близько 400 000 т на рік

ВЛАСНІ ПОТУЖНОСТІ ЗБЕРІГАННЯ ЗЕРНА:
220 000 т

ФІНАНСОВІ ПОКАЗНИКИ У 2017 РОЦІ:
виручка — 54,2 млн євро;
EBITDA — 9,1 млн євро

СКЛАД АКЦІОНЕРІВ:
інвестиційний холдинг Konkur Investment Ltd (перебуває під управлінням SigmaBleyzer) — 54,5%; холдингова компанія Green Alliance/Gravitation — 6,9%; холдингова компанія Cordial Investment and Consulting Ltd — 1,1%

АКЦІЇ У ВІЛЬНОМУ ОБІГУ:
37,5%

СЕРЕДНІЙ КЛАС

ПОПИТ НА ВІТЧИЗНЯНЕ ЕЛЕВАТОРНЕ ОБЛАДНАННЯ ЗА МИНУЛИЙ РІК ЗРІС БІЛЬШ НІЖ У ПІВТОРА РАЗА, А ОСНОВНИМИ ЗАМОВНИКАМИ СТАЛИ СЕРЕДНІ ФЕРМЕРСЬКІ ГОСПОДАРСТВА

ДМИТРО НІКОЛАЄВ,
КЕРІВНИК ВІДДІЛУ ПРОДАЖІВ
ТОВ «ТД «Югелеватор»

Дефіцит елеваторних потужностей на українському ринку зберігається, незважаючи на прискорення темпів будівництва і введення в експлуатацію нових елеваторів. На мою думку, є декілька факторів, внаслідок яких у 2018 році склалася така ситуація. По-перше, українські аграрні підприємства отримали рекордний валовий збір зернових і олійних (особливо це стосується кукурудзи). По-друге, свої наслідки мали дії «Укрзалізниці», які призвели до простою частини потужностей. І по-третє, роль зіграла кон'юнктура ринку — вичікування кращої ціни на зерно. Збирання відбувалося раніше традиційних строків, у червні та липні, а ціни на світовому ринку склалися вже у серпні. Навіть припортові елеватори були перезавантажені.

> ЦЬОГО РОКУ «ЮГЕЛЕВАТОР» ЗБІЛЬШИВ РЕАЛІЗАЦІЮ ОБЛАДНАННЯ НА 60–70% У ПОРІВНЯННІ З 2017 РОКОМ

І це притому, що тільки українські компанії, за нашими підрахунками, ввели в дію близько 1,5 млн т потужностей елеваторів, а в цілому по ринку було реалізовано елеваторів потужністю у 2,5–3 млн т.

Попит на нові елеватори зростає з року в рік — можна говорити лише про певний перерозподіл ринку між компаніями і зміну замовлень у розрізі потужності обладнання. Зараз я бачу різке збільшення попиту на послуги вітчизняних компаній, які виготовляють обладнання і займаються його монтажем.

У 2018 році почала діяти державна програма часткової компенсації вартості вітчизняного елеваторного обладнання. Попри всі сумніви програма працює, і серед наших клієнтів є господарства, які отримали компенсацію. Фермери повірили у програму, і попит на вітчизняні елеватори зріс. Тільки «Югелеватор» збільшив за один рік реалізацію обладнання приблизно на 60–70% у порівнянні з попереднім роком. Суттєве зростання попиту, за моїми спостереженнями, відбулося й у інших вітчизняних компаній.

Найбільше аграріїв цікавили елеватори ємністю 20 000–40 000 т, які задовольняють потреби фермерських господарств із земельним банком 3000–5000 га. У кількісному виразі такі елеватори забезпечують 60% замовлень компанії «Югелеватор». Хоча зараз зростає попит на обладнання потужністю до 10 000 т, розраховане на невеликі господарства, вони забезпечили 20–25% замовлень. Решта — це великі замовлення на 50 000–60 000 т зберігання. Таких замовлень небагато, але вони є бюджетоутворюючими, адже йдеться про дорогі об'єкти.

Цього року на ринку з'явився великий гравець — «Епіцентр Агро», для якого ми виконуємо два замовлення на елеватори великої потужності (приблизно по 70 000 т) у Вінниці та Хмельницькій області.

Усього ж у портфелі компанії «Югелеватор» у 2018 році понад 80 проектів на розробку документації, виготовлення та монтаж обладнання, які або завершені, або перебувають на стадії завершення.

На моє переконання, у 2019-му ринок елеваторного обладнання буде розвиватися за сценарієм цього року — зростатиме попит на послуги вітчизняних компаній, а найбільш популярним залишиться сегмент елеваторів потужністю 20 000–40 000 т.

У регіональному розрізі найбільше замовлень буде надходити від аграріїв Західної України та господарств із центральних і північних областей.

ФОТО НАДАНО ПРЕС-СЛУЖБОЮ КОМПАНІЇ

ЕЛЕВАТОР

ВИРОБНИЦТВО ЕЛЕВАТОРНОГО ОБЛАДНАННЯ

ВІТАЄМО З НОВИМ 2019 РОКОМ

ТА РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ!

www td-ugelevator.com

+38 (0512) 63 95 95

ФОТО: SHUTTERSTOCK

ФЕРМЕРСЬКЕ РОДОВИЩЕ

ЧОМУ В УКРАЇНІ ВСТАНОВЛЮЮТЬСЯ ЛИШЕ БІОГАЗОВІ СТАНЦІЇ ВЕЛИКОЇ ПОТУЖНОСТІ ТА ЗА ЯКИХ УМОВ ФЕРМЕРСЬКІ БІОГАЗОВІ УСТАНОВКИ У КРАЇНІ МОЖУТЬ СТАТИ ПРИВАБЛИВИМИ ДЛЯ ІНВЕСТОРІВ

ТЕКСТ: МАРИНА БРИКИМОВА

Сучасне сільське господарство і біогазові технології у сучасному сільському господарстві стоять поруч, як дві нероздільні складові.
Процес зайшов так далеко, що, наприклад, у ЄС вже навіть не ведеться облік загальної кількості біогазових установок — технологія стала настільки звичною і розповсюдженою, що потреби рахувати біогазові потужності просто немає.
Згідно з оціночними даними Європейської біогазової асоціації, щонайменше 50% фермерських господарств європейських країн у цілому мають такі установки різної потужності. Наприклад, у Німеччині вважають, що мінімальна кількість вже діючих фермерських біогазових станцій становить приблизно 10 000. Здебільшого йдеться про установки малої потужності. Частка біогазу у поставках первинної енергії у Данії у 2017 році доходила до 22%. Фактично це та кількість, коли вже можна підіймати питання про можливість і перспективу повного заміщення природного газу біометаном (очищеним біогазом).

А ось ситуація в українському аграрному секторі — це суцільний парадокс. Загалом вітчизняні сільськогосподарські підприємства посідають провідні місця за впровадженням новітніх технологій, і цей факт визнають і закордонні, і вітчизняні експерти. Але це не стосується застосування біоенергетики в цілому, і особливо проблеми використання фермерами біогазових установок. Наприклад, встановлена потужність вітрових і сонячних електростанцій у 2018 році становить близько 1,5 ГВт, а сумарна потужність біогазу — лише 41 МВт, з яких тільки 25 МВт забезпечуються сільськогосподарськими і переробними підприємствами (решта — це біостанції, які використовують метан полігонів твердих побутових відходів).

БІОЕНЕРГЕТИКА ЯК ТАКА

Як було зазначено на Першому міжнародному форумі біоенергетичних технологій та альтернативної енергетики в агробізнесі, що відбувся у Києві, у Національному плані дій у галузі відновлюваної енергетики урядом було

Більше 50% фермерських господарств ЄС мають біогазові установки

ДО 2012 РОКУ В УКРАЇНІ БУЛО ЛИШЕ СІМ БІОГАЗОВИХ УСТАНОВОК НА ПОЛІГОНАХ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ

заплановано, що до 2020 року у загальній структурі енергоспоживання країни 11% енергії має вироблятися на біоенергетичних комплексах та установках (План затверджувався у 2014 році).

У новій редакції Енергетичної стратегії України поставлена мета до 2035 року довести обсяг виробленої в країні «зеленої» енергії до 25% від загального енергоспоживання. Сенс цієї цифри полягає в скороченні споживання природного газу. Втім, треба зауважити, що воно таки скорочується. Фахівці наводять цифри, що загалом по країні завдяки біоенергетиці (як використання твердої біомаси, так і біогазу) з 2014-го до 2017-го споживання газу у ЖКГ, побутовому секторі вдалося зменшити на 24%, або з 24 млрд до 18 млрд куб. м. Загальний обсяг інвестицій у біоенергетику у ці роки становив понад 460 млн євро. Щоправда, тут є одна деталь, про яку фахівці здебільшого воліють не розповідати, — значною мірою це скорочення споживання природного газу відбулося за рахунок збільшення використання звичайних дров у побутових сільських печах. Це, звісно, має ефект для економіки, але про якісь технологічні рішення не йдеться.

На думку директора Департаменту ВДЕ Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження України (Держенергоефективності) Юрія Шафаренка, завдяки біоенергетиці до 2022 року країна може зменшити споживання природного газу ще на 5 млрд куб. м. Адже нові біоенергетичні потужності повсякчас вводяться в експлуатацію, хоча повільніше, ніж очікував уряд.

Експерти кажуть, що гальмує процес необізнаність потенційних інвесторів та повільна окупність проектів, що становить в середньому п'ять-сім років.

«До того ж в Україні один з найнижчих тарифів на електроенергію з біомаси та біогазу», — зауважує голова Біоенергетичної асоціації України Георгій Гелетуха. І, за його словами, навряд чи найближчим часом вони будуть збільшені. «Політично зараз така ситуація, що питання про підняття тарифів не сприймаються. Навіть якщо вони обґрунтовані, — підкреслює він. — Наразі обговорюються питання про утримання тарифів на виробництво електроенергії з біомаси та біогазу на існуючому рівні. Адже з 1 січня 2020 року для багатьох виробників «зелений» тариф буде знижений».

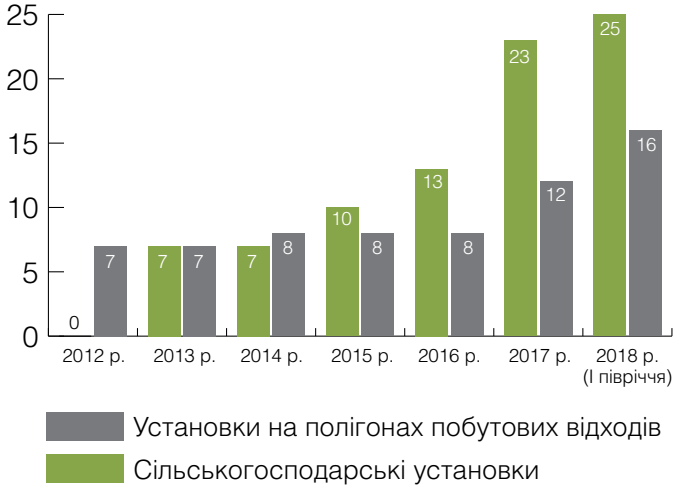
Сьогодні, аби пришвидшити розвиток біоенергетики, у країні створюється нормативно-правове підґрунтя для появи ринкового механізму торгівлі твердим біопаливом, а також для виробництва рідких біологічних видів палива. «Ми розраховуємо, що завдяки створенню законодавчої бази у 2019 році з'явиться електронна біржа», — каже Гелетуха. «Проведення торгів дозволить врегулювати ціни та купувати ту кількість палива, яка потрібна», — додає Шафаренко. З часом це повинно привести до збільшення обсягу інвестицій у виробни-

БІОГАЗ УКРАЇНИ У ЦИФРАХ

Кількість біогазових установок, що працюють за «зеленим» тарифом в Україні, од.

Встановлена потужність біогазових установок, що працюють за «зеленим» тарифом в Україні, МВт

Джерело: Держенергоефективності України

ФОТО: SHUTTERSTOCK

Окупність інвестування у біогазові установки в Україні — три-вісім років залежно від встановленої потужності

цтво біопалива та безпосередньо зростання обсягів виробництва твердого біопалива.

Як відзначає Гелетуха, зараз ринок біомаси фактично монополізований Лісгоспом. З появою біржі Лісгосп буде змушений продавати там частину біопалива. Аграрна біомаса підтягнеться туди з економічних причин. Всередині біржі буде створена система сертифікації якості. Важливою умовою допуску на біржу буде гарантія постачання. Той, хто купив на біржі, гарантовано свою біомасу отримає.

Перспективним напрямом, на думку експертів, є цілеспрямоване вирощування твердого біопалива сільгосппідприємствами. Адже для цього підходять ґрунти, де погано ростуть класичні сільськогосподарські експортні культури.

У країні, за словами Шафаренка, налічується близько 4 млн га, непридатних для вирощення пшениці та кукурудзи, проте цілковито придатних для вирощування енергетичних культур, тієї ж енергетичної верби. При отриманні врожайності енергетичної культури на рівні 34 000 т на рік з часом в енергетиці можна буде замістити 20 млрд куб. м природного газу.

БІОГАЗ ЗОКРЕМА

Створення генерації, що працює на біогазі, — доволі новий напрям для України. До 2012 року в країні було лише сім біогазових комплексів, встановлених на полігонах твердих побутових відходів. За словами Шафаренка, на цьому потенціал не вичерпаний. «У нас багато звалищ, де можна ставити біогазові установки й працювати на біогазі, який ці полігони виробляють, та забезпечувати чистою енергією нашу енергосистему», — каже він.

Проте у 2013-му перші біогазові комплекси почали вводити в експлуатацію й сільгосппідприємства. За останні п'ять років, за даними Держенергоефективності, кількість біогазових комплексів, що працюють на біогазі з сільського господарства, збільшилася з двох до 12.

З 2012 року у їх будівництво було інвестовано близько 72 млн євро.

Власником одних з найпотужніших біогазових комплексів є компанія МХП. Агрохолдинг має діючий комплекс «Оріль-Лідер» на Дніпропетровщині, що стабільно генерує 5,5 МВт на добу. Він був побудований у 2013-му. За п'ять років комплексом було утилізовано 300 000 т курячого посліду, вироблено 100 млн куб. м біогазу, з яких було згенеровано 200 млн кВт електроенергії. «За останні три роки ми вийшли на максимальну потужність і генеруємо в межах 40 млн кВт «зеленої» енергії в мережу», — підкреслює директор «МХП Еко Енерджі» Іван Тракслер.

Окрім того, у компанії на стадії запуску перебуває біогазовий комплекс

ФОТО: SHUTTERSTOCK

у Ладижині потужністю 20 МВт. Його перша черга на 10 МВт буде введена в експлуатацію до кінця 2018 року. «Ладижинська птахофабрика найбільша в Україні, що виробляє м'ясо птиці. Відповідно на ній утворюється дуже багато органічних відходів. Щоб їх правильно переробити, проект розподілений на два майданчики по 10 МВт, що зосереджені у зонах виробництва. Це дозволяє мінімізувати логістичні витрати на доставку сировини», — розповідає Тракслер.

На цьому комплексі, у порівнянні з «Оріль-Лідером», МХП використовує теплову енергію на 100%. Адже на переробному комплексі в Ладижині йде постійне споживання технічного пару. Реалізація цього проекту дозволяє на 50% закрити його виробництво. Щоб подати весь газ у точку споживання пару, МХП довелося додатково прокласти біогазопровід.

Перша черга Ладижинського біогазового комплексу буде щоденно переробляти 460 т курячого посліду, 60 т силосу, 60 т гною плюс ротаційний шлак забійного залу. Генерувати вона буде 120 000 куб. м біогазу на добу, 240 000 кВт «зеленої» енергії та 150 т пару. Таким чином, за словами Тракслера, агрохолдинг повністю вирішив проблему екологічної правильної утилізації органічних відходів.

Досвід великого агрохолдингу є гарним прикладом. Проте цікаво, чи вигідно будувати біогазові комплекси агрокомпаніям меншого розміру.

ФАВОРИТОМ НА РИНКУ БІОГАЗОВОЇ ЕНЕРГІЇ В УКРАЇНІ ЗАЛИШАЮТЬСЯ ВЕЛИКІ ЦУКРОВІ ЗАВОДИ

Біогазові технології дозволяють поєднувати виробництво електричної енергії за «зеленим» тарифом з виробництвом тепла

За словами директора консалтингової компанії в біогазовій енергетиці «Аккорд-Лтд» Юрія Епштейна, при сьогоднішньому «зеленому» тарифі вигідно будувати станції потужністю більше 1 МВт, які б працювали на різній сировині. На його думку, цукрові заводи є фаворитами ринку біогазової енергії. Адже саме вони мають величезну кількість сировини. Й окрім виробництва цукру можуть потім із жому ще цілий рік виробляти електроенергію і заробляти на її продажу.

Крім того, перспективною залишається ніша спиртзаводів — середній український спиртзавод може за рік економити до 165 млн куб. м придного газу і має власну сировинну базу для анаеробного зброджування. Але поки спиртзаводи залишаються у державній власності,

вони навряд чи будуть перейматися цим питанням.
Невеликим тваринницьким господарствам цей напрям також може бути цікавий, за умови вирощування на невеликих ділянках енергетичних культур і додавання їх до своїх відходів тваринництва. «Загалом, чим більше господарство, тим більшою може бути потужність споруджуваного ним біогазового комплексу», — підкреслює Епштейн.
Усе впирається у термін окупності біогазових установок. Інвестори зацікавлені в об'єктах з окупністю два-три роки, яку можуть забезпечити установки потужністю 2,5–3 МВт. Для установки в 1 МВт окупність становитиме до чотирьох років, але треба зважати, що господарство повинно мати достатню сировинну базу — наприклад, ферма на 10 000 голів великої рогатої худоби.

МІСЦЕ ДЛЯ МАЛИХ

Втім, не можна стверджувати, що в Україні взагалі немає біогазових установок малої потужності. Прикладом може бути установка компанії «Деміс-Агро» на 100 кВт: підприємство, інвестуючи у біогаз, насамперед вирішувало екологічну проблему — прибрало неприємний запах свиноферми, розташованої поряд із житловою забудовою.
Установку на 125 кВт інсталював свого часу заводу «Зелений гай» для утилізації відходів виробництва.
Обидва проекти були реалізовані ще до введення «зеленого» тарифу на електроенергію з біогазу у 2013 році й попри це вже повністю окупилися — приблизно за шість років.
Але, як свідчить досвід членів Біогазової асоціації України, ці приклади поодинокі. На жаль, фермерські біогазові установки потужністю 100–300 кВт менш ніж за шість-вісім років окупити неможливо, а спеціальних кредитних програм, які були б доступні фермерським господарствам, поки не існує.
Наприклад, компанія Ecodevelop побудувала і запустила дослідний біогазовий комплекс малої потужності — 333 кВт. Проект коштував 1,5 млн євро і має розрахунковий термін окупності шість-вісім років. Сировинною базою є власна ферма на 950 корів, і додатково підприємство закуповує 8 т силосу на добу.

КРАЇНИ ЄС ВСТАНОВИЛИ ОКРЕМІ ПРЕМІЇ ЗА ПРОДАЖ БІОМЕТАНУ У РОЗПОДІЛЬЧУ МЕРЕЖУ

ТАРИФИ ЄС

Стимулювання встановлення фермерських біогазових установок у деяких країнах ЄС

НІМЕЧЧИНА

«Зелений» тариф на електроенергію з біогазу у 0,134–0,237 євро за 1 кВт/год + технологічний бонус 0,03 євро за 1 кВт/год за доочищення біогазу

АВСТРІЯ

«Зелений» тариф на електроенергію з біогазу у 0,156–0,186 євро за 1 кВт/год + технологічний бонус 0,02 євро за 1 кВт/год

ІТАЛІЯ

премія за біометан до ринкової ціни на природний газ у розмірі 0,796 євро за 1 куб. м

ДАНІЯ

премія за біометан до ринкової ціни на природний газ у розмірі 0,735 євро за 1 куб. м

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ

премія до ринкової ціни на електроенергію (0,1–0,116 євро за 1 кВт/год) і премія за біометан (0,56 євро за 1 куб. м)

ФРАНЦІЯ

«Зелений» тариф на електроенергію з біогазу — 0,15–0,175 євро за 1 кВт/год, тариф на біометан для аграрних підприємств — 0,85–1,25 євро за 1 куб. м

НІДЕРЛАНДИ

п'ять категорій тарифу на біометан — від 0,483 до 1,035 євро за 1 куб. м

Добове виробництво біогазу становить 3600 куб. м — установка може виробляти на рік 2,64 МВт/год електроенергії та 3,16 МВт/год теплової енергії. Крім того, додатковий дохід буде отриманий за рахунок виробництва рідких і твердих добрив — до 28 000 т на рік (добрива є природним «відходом» роботи будь-якої станції). Але навіть за цих умов отримати кредит було дуже важко.
Між тим, у більшості європейських країн фермерські господарства будують установки потужністю у 50–100 кВт.
По-перше, європейські країни розглядають біогазові установки як засіб боротьби з викидами парникових газів, передусім метану (станція збирає та утилізує метан, який може потрапити до атмосфери внаслідок анаеробного зброджування відходів). Середня ставка за кредитами на біогазові та біометанові станції — 0,5% річних.
По-друге, європейські країни, де діє «зелений» тариф на електрику з біогазу, встановлюють його у диференційованому вигляді — найвищий тариф видається для установок малої потужності.
По-третє, деякі країни ЄС встановили премії за продаж біометану (тобто очищеного біогазу) у розподільчі мережі низького тиску. Окремо реалізуються проекти біометанових станцій, які проводять очищення газу до товарних показників. Фермер може додатково здешевити проект, не встановлюючи блок збагачення біогазу. Прибуток розподіляється у пропорції, відповідно до частки метану у біогазі, який поступає на біометанову станцію.
У 2010 році, за даними Європейської біогазової асоціації, відпуск біометану в мережу становив 300 млн куб. м.
У 2020-му цей об'єм повинен був зрости до 6,5 млрд куб. м, але рівень був досягнутий у 2018-му.
Таке, зазначають фахівці, можливе і в Україні (включаючи привабливість будівництва малих фермерських біогазових установок). За їх розрахунками, економічний інтерес закупівлі біометану з'явиться, як тільки ціна на природний газ у кінцевого споживача зросте до $500–600 за 1000 куб. м.
Додаткові заходи стимулювання у вигляді «зелених» тарифів і премій за очищення біогазу стануть важливими, але вже не головними чинниками.

ЕКОЛОГІЯ ПЛЮС

БІОГАЗОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ДОЗВОЛЯЮТЬ ПОЄДНАТИ ТРИ НАПРЯМИ: ЗМЕНШИТИ НЕГАТИВНЕ НАВАНТАЖЕННЯ НА НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ І СКОРОТИТИ ВИКИД ПАРНИКОВИХ ГАЗІВ, ПОКРАЩИТИ І ВІДНОВИТИ РОДЮЧІСТЬ ЗЕМЛІ ТА ЗАБЕЗПЕЧИТИ ПРЯМИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ЕФЕКТ

ТЕКСТ: ВІКТОР БОБРОВСЬКИЙ

Директор «СКБ ВАТРА» Віктор Бобровський

Біогазові комплекси, або біогазові установки (БГУ) є економічно обґрунтованим вирішенням багатьох екологічних проблем, не кажучи вже про суттєвий економічний ефект за рахунок переробки органічних відходів на електричну і теплову енергію та одночасного виготовлення рідкого і твердого дигестату — цінного екологічно чистого добрива.
Україна як аграрна держава має значну сировинну базу для впровадження таких технологій і велику потребу в них — експлуатація БГУ покращить економічні показники підприємств, а застосування дигестату дасть можливість підвищити родючість землі та сприятиме збереженню українських аграрних угідь для нащадків. Адже частка гумусу в українських чорноземах зараз суттєво впала внаслідок неконтрольованої хімізації та гонитви за врожайністю. У Німеччині, наприклад, дигестат заборонений для вивозу за межі країни — це гарний приклад того, як потрібно цінувати землю.

ЯК ВСЕ ПОЧИНАЛОСЯ

Раніше на посаді директора інституту «Київважпромавтоматика» я займався питаннями альтернативної енергетики в цілому — вітровими і сонячними станціями, тепловими насосами тощо. Я бачив, що найбільш перспективним для України є напрям біоенергетики, і вирішив приділити йому увагу. Для пошуку гідного закордонного партнера знадобилося кілька років. Це було складно — є багато виробників і постачальників біогазового обладнання, але вони не пропонують комплексних рішень.

® ФОТО: ДМИТРО ПОДЛЄСНИЙ

ПЕРЕВАГИ ЗАСТОСУВАННЯ БІОГАЗОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Можливість продавати електроенергію за «зеленим» тарифом

Можливість когенерації та додаткового отримання теплової енергії: з 1 куб. м біогазу можна отримати 2,1 кВт/год електроенергії та додатково 2,3 кВт/год теплової енергії

Можливість отримання біодобрива — рідкого і твердого дигестату.
Рідкий дигестат рентабельно використовувати у господарстві.
Твердий — ферментувати, висушувати і продавати як біодобриво

Можливість отримання і збуту екологічно чистих продуктів за рахунок застосування дигестату

Нашим партнером стала компанія AgriKomp, технології якої зараз представляє «СКБ ВАТРА». Якщо AgriKomp пропонує рішення, замовник отримує всі елементи, які працюють, як швейцарський годинник.
В Україні вже є БГУ, які збиралися з різних комплектуючих різних виробників і працюють зараз з віддачею в 10% від планової. Звідси, до речі, і взявся український міф про захмарну вартість біогазових технологій та їх довгу окупність. Такі «спеціалісти», які монтували БГУ абияк, щоб вийшло дешевше, буквально поховали ідею біогазу та його перспектив у країні.
Тому ми й обрали німецьку AgriKomp, яка вже інсталювала 980 біогазових проектів у країнах ЄС виключно на своєму обладнанні. Наприклад, тільки в Італії у 2018 році компанія встановила 70 БГУ.

ЗРОБИТИ СВОЮ НІШУ

Зараз БГУ в Україні замовляють великі агрохолдинги, які мають ресурси для інсталяції установок великої потужності до 15 МВт. Але при вивченні ринку ми багато зустрічалися й зі звичайними фермерами, в яких немає великих земельних банків або численного поголів'я худоби. І дійшли висновку: є великий попит на установки малої потужності у 50–300 кВт.
Наприклад, для забезпечення БГУ у 300 кВт потрібно близько 1000 голів великої рогатої худоби, але існує потреба в установках і для господарств, які мають лише 100 голів. Тоді ми вирішили піти далі й, вивчаючи питання, побачили, що окупність БГУ за п'ять років «починається» з 300–500 кВт потужності (йдеться про розрахунки, виходячи з встановлення якісного обладнання AgriKomp).
Тоді ми прийняли єдине, на мій погляд, правильне рішення: якщо існуючі пропозиції внаслідок низки причин занадто дорогі для малих фермерських господарств, треба винайти своє рішення. Зараз ми з допомогою українських вчених розробили власну технологію та закінчуємо розробку технічної документації для БГУ на 50–250 кВт. Що важливо: в основу покладена технологія AgriKomp, тобто БГУ будуть найвищої якості. Виготовлятися вони будуть на Броварському заводі металоконструкцій, що дозволить значно здешевити продукцію. Наша аудиторія — всі фермерські господарства з банком землі від 500 га.

«ЗЕЛЕНИЙ» ТАРИФ

Ще одне непросте питання — отримання «зеленого» тарифу. Процедура для фермерських господарств неймовірно складна, а послуги спеціалізованих компаній коштують дорого. Тому для невеликих фермерів ми розглядаємо варіант проекту БГУ з когенерацією — електрична і теплова енергія не відпускаються у зовнішню мережу, а споживаються у самому господарстві. Спектр застосування найширший — освітлення, опалення споруд, ферм, теплиць тощо.
Ще один напрям, який ми побачили після спілкування з фермерами, — можливість очищення біогазу до чистого біометану і заправлення ним балонів (для автотранспорту або побутових споживачів замість бутан-пропану).
Поки ми проводили лише попередні розрахунки, але вони свідчать, що вже зараз «СКБ ВАТРА» має більш ніж конкурентну пропозицію — вартість обладнання для БГУ від 500 кВт становитиме 1500–1800 євро за 1 кВт. Таку вартість пропонують лише за потужні об'єкти від 3–5 МВт.
Зараз, наприклад, «СКБ ВАТРА» вже закінчує оформлення документації на БГУ потужністю 1 МВт під Києвом у Броварському районі на базі фермерського господарства «Журавушка» — будівництво розпочнеться орієнтовно у березні. Сировиною будуть відходи ферми великої рогатої худоби на 1000 голів (2–3 т на добу) і кукурудзяний силос (47–48 т на добу).
Стосовно сегмента БГУ потужністю 50–300 кВт нашою перевагою тут є те, що ми все робимо у режимі постійних консультацій з фермерами, і ми побачили, що вказані ціни для них завеликі. Тому зараз наша команда працює над тим, щоб обладнання для установок малої потужності коштувало замовнику 700–800 євро за 1 кВт.
Наразі ми перебуваємо на останньому етапі проектування майбутнього комплексу обладнання — циклу безперервного відбору дигестату для підтримання постійної працездатності реактора. Для малих БГУ це досить складне інженерне рішення, але ми його майже закінчили.
Та, підкреслю, в основі все одно буде технологія AgriKomp. Це, без перебільшення, буде безпрецедентним для України, і сподіваюся, значно збільшить кількість фермерських біогазових станцій.

«СКБ ВАТРА»

Ексклюзивний представник компанії AgriKomp в Україні

Вул. Шимановського, 2/1, офіс 225
02660, Київ
+38 (044) 543-97-58
+38 (067) 323-18-10
+38 (097) 799-76-27
+38 (093) 056-12-82
BIOGAS@SKBVATRA.COM.UA
WWW.SKBVATRA.COM.UA

ОРГАНІЧНІ ПРИНЦИПИ

ФОТО: SHUTTERSTOCK

СУЧАСНЕ ІНТЕНСИВНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО ПРИЗВЕЛО ДО СЕРЙОЗНИХ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ. АГРОЕКОСИСТЕМИ ЕНЕРГОВИТРАТНІ, СЛАБОАДАПТИВНІ, В НИХ АКТИВНО ВІДБУВАЄТЬСЯ ВИСНАЖЕННЯ РОДЮЧОСТІ ҐРУНТІВ

ТЕКСТ: ОЛЕКСАНДР ВІТАНОВ, ДОКТОР СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ НАУК, ПРОФЕСОР ІНСТИТУТУ ОВОЧІВНИЦТВА І БАШТАННИЦТВА НААН

Особливо критична ситуація склалася у зрошуваному овочівництві, оскільки ця галузь найбільш інтенсивна в рослинництві.
Альтернативою є органічні методи землекористування. В органічному землеробстві ґрунт має бути покритим рослинністю або рослинними залишками максимально тривалий час.

ЗАГАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ

Відомо, що деякі технологічні прийоми і заходи можуть негативно вплинути на якість овочевої продукції, погіршити стан навколишнього середовища, зокрема знизити родючість ґрунту. Щоб цього уникнути, необхідно перейти від надмірної інтенсифікації до науково обґрунтованої біологізації, методів органічного землеробства (за європейською термінологією — «альтернативне землеробство», за американською — «поновлюване землеробство»).

Органічне овочівництво, звичайно, не протиставлення чи негайна заміна традиційному: воно має розвиватися паралельно з ним. Необхідність переходу на біологічні методи в землеробстві сьогодні вже не потребує доказів. Раніше в Україні не проводили системних, комплексних досліджень з виробництва овочів методами органічного землеробства. Останнім часом в Інституті овочівництва і баштанництва НААН розроблені окремі організаційні заходи, прийоми та елементи технології, які можуть стати основою майбутньої органічної (альтер-

нативної) системи виробництва овочевої продукції.
Ключовою проблемою в органічному землеробстві (овочівництві) є відтворення родючості ґрунту.
Нині в Україні розораність сільгоспугідь становить близько 80%, а в деяких районах і господарствах — 95%.
Тоді як закордоном ситуація зовсім інша. Наприклад, у США цей показник — всього 25%, в Угорщині — 37%, Франції, Німеччині та Канаді — 48%. Одним із шляхів зниження рівня розораності угідь є створення екозон в обсязі 10% з метою збереження природного біологічного різноманіття.
Важливий елемент органічного вирощування овочевих рослин — використання спеціальних сівозмін. На зрошуваних землях сівозміни мають підбиратися від виду рослин, які сприяють збереженню родючості ґрунту і накопиченню поживних речовин, — проміжні сидеральні та ґрунтовкривні культури, насамперед багаторічні бобові трави.

ОРГАНІЧНА СІВОЗМІНА В ОВОЧІВНИЦТВІ ВКЛЮЧАЄ:

- БОБОВІ Й ҐРУНТОВКРИВНІ КУЛЬТУРИ (30–50% ПЛОЩІ) — ДЖЕРЕЛО БІОЛОГІЧНО ЗАКРІПЛЕНОГО АЗОТУ; А ТАКОЖ ДЛЯ ЗАХИСТУ ҐРУНТУ ВІД ЕРОЗІЙНИХ ПРОЦЕСІВ;
- ПРОМІЖНІ (СИДЕРАЛЬНІ) КУЛЬТУРИ — ВІДНОВЛЕННЯ РОДЮЧОСТІ ҐРУНТУ, ПРИГНІЧЕННЯ РОЗВИТКУ ШКІДНИКІВ, ХВОРОБ, БУР'ЯНІВ;
- ЧЕРГУВАННЯ КУЛЬТУР — ЗАПОБІГАННЯ ҐРУНТОВТОМИ

Причиною необхідності чергування культур у сівозміні є взаємодія рослин через ґрунт, чутливість їх до власних кореневих виділень, які накопичуються у ґрунті як інгібітори, але це не єдина причина ґрунтовтоми. Інша, не менш важлива — накопичення у ґрунті збудників хвороб і шкідників, специфічних для кожного виду овочевих рослин, що ростуть на одному місці, а також одностороннє виснаження ґрунту на одні й ті ж самі елементи живлення.

Резервом для збагачення ґрунту органічною речовиною є звичайна солома

СТАВКА НА ІНТЕРКРОПІНГ

Резервом збагачення ґрунту органічною речовиною, вуглецем та елементами живлення є заробка рослинних залишків (особливо соломи) та сидеральних добрив. За вмістом органічної речовини 1 т соломи еквівалентна 3–4 т гною. Подрібнена солома має бути не довше 10 см (щоб прискорити її мінералізацію). Для запобігання дефіциту азоту в ґрунті ефективна обробка соломи та інших рослинних залишків до їх заробки деструкторами стерні біологічного походження.
Інтеркропінг — основа біологізованих сівозмін в овочівництві. Агроекосистеми, на відміну від природних екосистем, слабоадаптивні. Філософія альтернативного (органічного) землеробства в овочівництві будується на створенні умов для саморегулювання та самопідтримки агроекосистеми.
Один з перспективних напрямів — введення у практику так званого інтеркропінгу (полікультури), що означає систему вирощування двох і більше видів рослин на одній і тій самій площі, тобто в одному рослинному співтоваристві.
Управління таким співтовариством здійснюється спеціальними технологічними прийомами.
Для цього розроблений мікросмуговий спосіб вирощування просапних культур, який призначений для захисту ґрунту від несприятливих факторів і створення інтеркропінгу (змішаних посівів). Спосіб включає формування на площі залужених і незалужених смуг, вирощування в незалужених смугах овочевих рослин. Сумісність овочевих і ґрунтовкривних (для залуження) рослин попередньо визначається за допомогою спеціальних алелопатичних тестів.
Такий спосіб вирощування в поєднанні з мульчуванням гарантує збереження і розширене відтворення родючості ґрунту, захист посівів від бур'янів, виробництво органічної овочевої продукції. Як ґрунтовкривні рослини частіше використовують злаково-бобові суміші.

БІОАКТИВНІСТЬ І ВИДИ ОБРОБІТКУ

Посилення біологічної активності ґрунту відбувається за рахунок надходження додаткового енергетичного матеріалу з ґрунтовкривних рослин. При цьому зменшується амплітуда добових коливань температури ґрунту, посилюється виділення CO_2 і розкла-

ВИМОГИ ДО СОРТІВ В ОРГАНІЧНОМУ ОВОЧІВНИЦТВІ

- МАКСИМАЛЬНА АДАПТИВНІСТЬ ДО МІСЦЕВИХ ҐРУНТОВО-КЛІМАТИЧНИХ УМОВ
- СТІЙКІСТЬ ДО БІОТИЧНИХ І АБІОТИЧНИХ ФАКТОРІВ
- ВИСОКІ СМАКОВІ ЯКОСТІ
- НАЯВНІСТЬ У ПЛОДОВИХ ОРГАНАХ ЦІННИХ БІОЛОГІЧНО АКТИВНИХ РЕЧОВИН

ФОТО: SHUTTERSTOCK

ОРГАНІЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО НЕ Є АНТАГОНІСТОМ ТРАДИЦІЙНОМУ СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВУ

дання клітковини, більше утворюється лабільного гумусу, збільшується кількість дощових черв'яків.

У разі запровадження на полі чорного пару терміном два роки поспіль популяція дощових черв'яків повністю гине через інтенсивний обробіток ґрунту та відсутність рослинного покриву. В за-

Важливий елемент вирощування органічних овочів — використання особливих сівозмін

лужених смугах накопичуються корисні комахи — ентомофаги, присутність яких серед овочевих рослин дозволяє контролювати чисельність шкідників. Крім цього, деякі ґрунтовкривні рослини своїми виділеннями відлякують шкідників. Наприклад, чисельність кокцинелідів в умовах полікультури з томатом зростає, а заселеність жуками колорадськими — знижується.

В органічному овочівництві використовують високоадаптивні сорти, які забезпечують стабільний, досить високий урожай навіть за несприятливих умов. До таких сортів передусім належать місцеві сорти (мають вузьку адаптивність), а також деякі «старі» сорти, які завдяки широкій адаптивності набули поширення на всій території України

> ...і рівно на стільки ж — на 50% — економить добрива при внесенні на овочевій плантації

ФОТО: SHUTTERSTOCK

Краплинне зрошення дає економію води на 50% у порівнянні з традиційним поливом...

і досі користуються попитом. Прикладом таких сортів можуть бути: капуста білоголова пізньостигла Харківська зимова, яка за комплексом господарсько-цінних ознак не поступається новим сортам, редис Рубін, морква Нантська харківська, перець гіркий Український, цибуля ріпчаста Золотиста, гарбуз Мозоліївський 15, кавун Мелітопольський 60 тощо.

ГІДРОСІВБА І КРАПЛИННЕ ЗРОШЕННЯ

Відповідно до технологій органічного землеробства, на поверхні ґрунту необхідно сформувати шар мульчі товщиною 5–7 см з рослинних залишків, змішаних із ґрунтом. Цей поверхневий шар накопичує вологу, зменшує її випаровування, не утворює поверхневої кірки, захищає ґрунт від вивітрювання та вимивання поживних речовин. Саме у такому шарі у присутності кисню і вологи працюють активатори ґрунту — мікроби, гриби, черви тощо. Поверхневий пористий шар виконує ще одну дуже важливу функцію — знижує температуру нижніх шарів ґрунту. Через різницю температур там конденсується волога й випадає роса (це природне краплинне зрошення). Отже, в органічному землеробстві (подібно до природних ценозів) ґрунт має бути вкритим рослинністю або рослинними залишками максимально тривалий час. Під час вирощування овочевих рослин за органічними технологіями перспективним є застосування способу гідросівби. Такий спосіб гідросівби забезпечує наближення польової схожості насіння до рівня лабораторної, зменшення норми висіву насіння у півтора-два рази, використання під час сівби рідких органічних добрив, біологічних засобів захисту рослин, мікроелементів тощо.

Сходи з'являються через п'ять-сім діб після сівби (за звичайного способу — через 12–21 добу), раніше бур'янів, що забезпечує прирости врожаю.

Крім того, для виробництва органічної овочевої продукції найбільш придатний краплинний спосіб зрошення, який

ВИДИ ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ В ОРГАНІЧНОМУ ЗЕМЛЕРОБСТВІ

- Мульчувальний (5–7 см) з рослинних залишків, змішаних із ґрунтом, що забезпечує накопичення вологи та поживних речовин, відсутність ґрунтової кірки, посилення активності ґрунтової біоти тощо
- Локальний — обробіток ґрунту смугами певної глибини і ширини, що забезпечує енергозбереження та збереження родючості ґрунту
- Нульовий (основний) — біологічне розпушування та оструктурення ґрунту
- Комбінований — поєднання технологічних операцій за один прохід агрегату

АГРОФІЗИЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ҐРУНТУ ПРИ РІЗНИХ СПОСОБАХ ВИРОЩУВАННЯ

Спосіб	Водопроникність за першу годину, мм	Об'ємна маса, г/м^2	Твердість, кг/см^2	Агрономічно цінні агрегати, %	Коефіцієнт структурності	Коефіцієнт водостійкості
Інтенсивний	190	1,27	23	60	1,5	0,29
Смуговий	326	1,18	19	72	2,8	0,39

БІОЛОГІЧНА АКТИВНІСТЬ ҐРУНТУ ТА ПОСІВІВ ТОМАТА ЗА РІЗНИХ СПОСОБІВ ВИРОЩУВАННЯ

Спосіб	Амплітуда коливань температури ґрунту, °С	Виділення CO_2, мг/м^2 на годину	Розкладання клітковини, %	Лабільний гумус, %	Кількість, шт./м^2	
					черв'яків дощових	сонечок (кокцинелід)
Інтенсивний	8,6	455	21	0,08	0–10	0–1
Смуговий	4,4	666	55		50–100	6–9

ЗАХОДИ ЗАХИСТУ ПОСІВІВ ВІД БУР'ЯНІВ

- Введення до сівозміни проміжних і високоедифікаторних рослин (жито та пшениця озимі, трави багаторічні та однорічні, гречка, капуста, гарбуз, кабачок тощо), які пригнічують бур'яни
- Алелопатичне прополювання посівів
- Касетно-розсадний спосіб вирощування овочевих і баштанних рослин
- Гідросівба
- Мульчування поверхні ґрунту різними матеріалами

дає економію поливної води й добрив до 50% і забезпечує збереження родючості ґрунту.
Ми розробили елементи біологічної системи захисту овочевих рослин від шкідників і хвороб. Окремі елементи цієї системи можна використовувати у процесі вирощування овочевих рослин в органічному землеробстві, де перспективним напрямом є збільшення чисельності природних ентомофагів (яке досягається шляхом підсіву нектароносних рослин для створення квіткового конвеєра протягом усього вегетаційного періоду).

Мульчування з рослинними залишками є неодмінною складовою органічного землеробства

ТОП-5 ФАКТІВ ПРО ОРГАНІЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО В УКРАЇНІ

З 1999 року площа органічних земель у світі зросла на 360%, а кількість органічних виробників — на 1000%, і ці показники найближчими роками не будуть сповільнюватися. Україна залучена у світове органічне виробництво і робить кроки для розвитку галузі.

В ОРГАНІЧНОМУ ОВОЧІВНИЦТВІ ВИКОРИСТОВУЮТЬ ЛИШЕ ВИСОКОАДАПТИВНІ СОРТИ

ФОТО: SHUTTERSTOCK

1. Україна посідає 11-те місце в Європі за площею органічних земель — 381 000 га. Це лише 1% сільгоспугідь країни. Перше місце належить Іспанії з площею органічних земель у 1,97 млн га.

2. В Україні 294 органічних агропідприємства. Загалом, з урахуванням переробних підприємств, у 2018 році було зареєстровано 426 операторів органічного ринку.

3. Найбільш органічна область — Одеська, де площа сертифікованих органічних земель становить 102 000 га. У Херсонській області їх 76 000 га, Дніпропетровській — 38 000 га, Житомирській — 32 000 га.

4. Більшість агрокомпаній володіють невеликими площами органічних земель. Найбільша площа органічних земель у компанії «Арніка» — 15 800 га.

5. 90% української органічної агропродукції експортується. Головні імпортери — Нідерланди, Німеччина та Велика Британія, а головні експортні культури — кукурудза та пшениця.

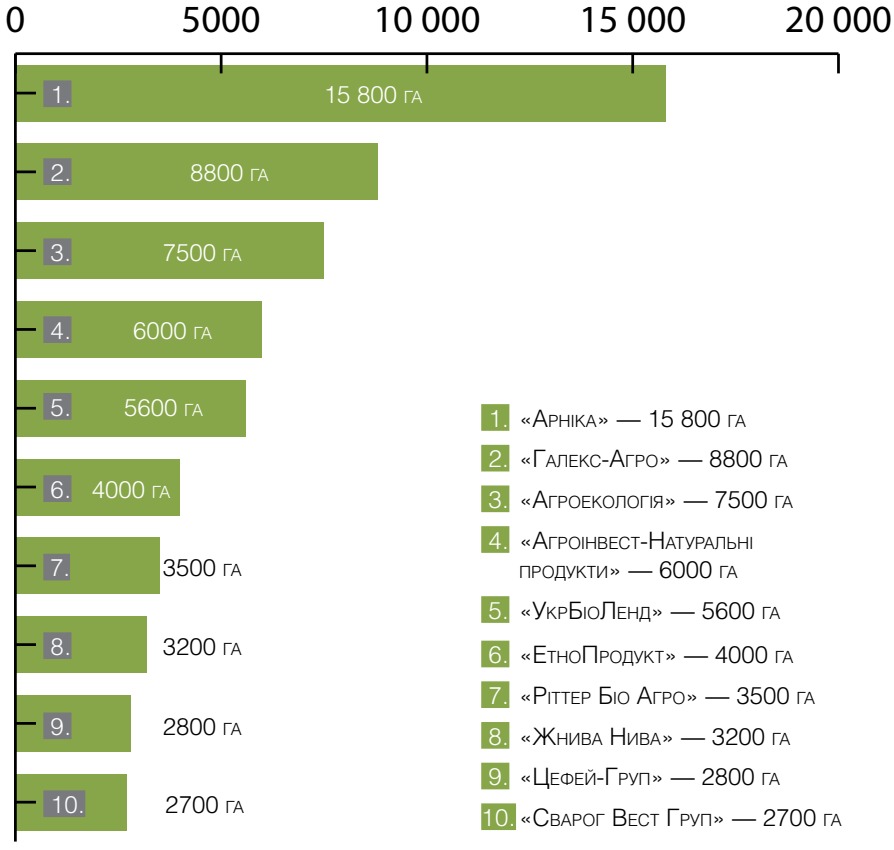
Джерело: Baker Tilly, Crédit Agricole, AEQUO

Поверхневий пористий шар виконує ще одну дуже важливу функцію — знижує температуру нижніх шарів ґрунту

ТОП-10 ОРГАНІЧНИХ АГРОКОМПАНІЙ УКРАЇНИ

ЗА РОЗМІРАМИ БАНКУ СЕРТИФІКОВАНИХ ОРГАНІЧНИХ ЗЕМЕЛЬ

1. «Арніка» — 15 800 га
2. «Галекс-Агро» — 8800 га
3. «Агроекологія» — 7500 га
4. «Агроінвест-Натуральні продукти» — 6000 га
5. «УкрБіоЛенд» — 5600 га
6. «ЕтноПродукт» — 4000 га
7. «Ріттер Біо Агро» — 3500 га
8. «Жнива Нива» — 3200 га
9. «Цефей-Груп» — 2800 га
10. «Сварог Вест Груп» — 2700 га

Джерело: http://www.bakertilly.ua

БЕЗВІДХОДНЕ ВИРОБНИЦТВО

ЯК МОЖНА БЕЗБОЛІСНО ДЛЯ СПОЖИВАЧА ЗАМІНИТИ ПЛАСТИКОВІ ПАКЕТИ НА БІОЛОГІЧНИЙ АНАЛОГ І ДО ЧОГО ТУТ КОРМИ ДЛЯ ХУДОБИ ТА ДОБРИВА

ТЕКСТ: ДМИТРО БІДЮК, ЗАВІДУЮЧИЙ ЛАБОРАТОРІЄЮ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ СУМСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ, КАНДИДАТ ТЕХНІЧНИХ НАУК

Кожну хвилину в світі виробляється і використовується близько двох мільйонів пластикових пакетів, мільйони стаканчиків, мішалок, кришечок. Далеко не весь цей пластик переробляється, величезна його частина потрапляє в навколишнє середовище. Згідно з даними європейських дослідників пластик вже є в організмі майже кожного жителя землі.

Зараз низка європейських і американських міст приймають на місцевому рівні рішення про заборону використання пластикових пакетів у торгівлі, заміняючи їх паперовими і багаторазовими сумками з тканини. Але не всі країни можуть наслідувати приклад заможного європейського суспільства. Вирішенням може бути тільки пропозиція упаковки, яка не поступається за своїми якостями звичайному пластику, але є дружньою до навколишнього середовища. І це можливо.

Виробникам пакетів достатньо замінити пластикові гранули на гранули з біополімерів

ФОТО: SHUTTERSTOCK

ЩО ВЖЕ Є

Активною розробкою біоупаковки ми займаємося з травня 2018 року і за цей час розробили прототипи трьох продуктів — пакети різних форм і розмірів, соломинки і стаканчики. Усі вони термостійкі, витримують температуру до 200 °С, стаканчики можна використовувати як форми для випічки, вони стійкі до деформації. Ми пробували їх заморожувати, розігрівати, охолоджувати, зберігати, транспортувати — усе це вони витримують. Відтак наші вироби можна використовувати для упаковки і зберігання харчових продуктів, у тому числі органічних.

НОВИЙ МАТЕРІАЛ МОЖНА ВИКОРИСТОВУВАТИ ЯК ДОБАВКУ ДО РАЦІОНУ ТВАРИН НА ФЕРМАХ

Наші пакети-майки витримують навантаження до 4 кг. Хоча, як будь-які біорозкладні вироби, присутні на ринку, вони природно поступаються за ціною пластику.

У порівнянні із закордонними наш продукт дешевше за рахунок дешевої сировини і виробництва. Наприклад, собівартість нашого пакета — 3 гривні, але, якщо використовувати його в подальшому для переробки, ціна буде падати. Виробникам полімерних виробів навіть не доведеться модернізувати виробництво. Ми вже маємо ідеї та напрацювання щодо адаптації нашої технології до устаткування для пластикових виробів. Виробникам достатньо буде змінити пластикові гранули на гранули з наших полімерів і отримати таку ж саму упаковку. Зараз ми якраз працюємо над удосконаленням технології пайки нашого матеріалу, щоб можна було це робити на обладнанні для пластикової упаковки.

СИРОВИНА

Сировиною для наших замінників пластикових виробів є натуральні компоненти — білки і полісахариди. У процесі технології ми змінюємо їх структуру фізичними способами. І вже під час висушування отримуємо готові вироби. Ми розробили два склади для наших виробів. Перший — для м'якої упаковки на кшталт одноразових пакетів, які популярні у роздрібній торгівлі. Другий склад ми застосовуємо для виготовлення твердих виробів.

Уся сировина, яку ми використовуємо, є поновлюваною, на відміну від нафти, з якої виробляють пластикові вироби. Вона повністю рослинного походження, отже, кожен рік можна отримувати нові порції сировини або навіть спрямовано вирощувати рослини для цього (прикладом можуть бути плантації енергетичних культур). Крім того, нашу упаковку, як будь-яку іншу, можна переробляти і заново використовувати у процесі виробництва упаковки.

ПЕРЕРОБКА І ВТОРИННЕ ВИКОРИСТАННЯ

Ми пропонуємо кілька варіантів подальшого поводження з нашими виробами.

> Сировиною біоматеріалів для виготовлення пакетів або стаканчиків є білки і полісахариди

По-перше, безпосередньо переробку. Це дозволить отримати пакет з пакета, соломинку із соломинки і т. д.

По-друге, нашу упаковку можна використовувати як корм для тварин. Оскільки наш пакет складається з натуральних компонентів — білків і полісахаридів, він фактично є їжею. Відтак його можна використовувати як добавку до раціону тварин. Подібні біодобавки до кормів самі по собі коштують досить дорого, і тут криються великі можливості для зниження собівартості цього виробу.

По-третє, нашу продукцію можна використовувати для виробництва натуральних добрив. Зараз існують технології з отримання компосту в домашніх умовах — коли всі харчові відходи скидаються в контейнер, а спеціальний пристрій їх подрібнює. І буквально за добу вже можна отримати компост. Наша упаковка так само може використовуватися у цих технологіях.

І, нарешті, не варто забувати про виробництво біогазу з харчових відходів. Власники біогазових установок зараз використовують для додавання силос, цукровий жом тощо. Наша упаковка теж підходить для переробки на біогаз, адже за складом нічим не відрізняється від вказаних видів сировини.

Та якщо вона не буде утилізована жодним з цих способів і таки потрапить у навколишнє середовище, то під впливом вологи і мікроорганізмів, повітря, світла вона розкладеться за місяць. При проведенні дослідів у лабораторії в ідеальних умовах упаковка розкладалася за тиждень. Там, де темно, сухо і обмежений доступ до мікрофлорі, часу піде трошки більше. Абсолютно натуральний склад нашої продукції забезпечує її безпеку для навколишнього середовища, хоча з економічної точки зору такий спосіб утилізації невигідний і недоцільний.

МАЙБУТНЄ

У найближчі місяці ми плануємо закінчити дослідження, удосконалити продукт, запатентувати його, сертифікувати і випустити дослідну партію виробів. Після цього настане час просування їх на ринок — продукт цікавий, на нього вже є покупці та попередні замовлення. Але всіх хвилюють споживчі властивості упаковки: щоб вона була міцною, привабливою та недорогою. Якщо ці умови будуть виконані, проект стане успішним.

СРІБНЕ ЗОЛОТО

ФОТО: SHUTTERSTOCK

ЗА ПІДСУМКАМИ ПОТОЧНОГО МАРКЕТИНГОВОГО РОКУ УКРАЇНА МАЄ ПОСІСТИ ДРУГЕ МІСЦЕ СЕРЕД НАЙБІЛЬШИХ ЕКСПОРТЕРІВ КУКУРУДЗИ НА СВІТОВИЙ РИНОК. ДОСИТЬ ВДАЛЕ І ГУЧНЕ ЗАВЕРШЕННЯ СЕЗОНУ, ЩО ПОЧИНАВСЯ ІЗ ЖОРСТКОЇ ВЕСНЯНОЇ ПОСУХИ І НЕГАТИВНИХ ПРОГНОЗІВ

ТЕКСТ: МИХАЙЛО ДИКАЛЕНКО

Головною подією грудня на глобальному ринку аграрної продукції для України стало не коливання кон'юнктури зовнішніх ринків, не новини про зміну оцінок валових зборів тієї чи іншої сільськогосподарської культури у країнах-конкурентах і навіть не останні звістки про хід торговельної війни між Сполученими Штатами і Китайською Народною Республікою. Головна для нас подія пов'язана безпосередньо із самою Україною — в останньому цього року звіті USDA аналітики Департаменту сільського господарства США прогнозують, що український аграрний сектор посяде друге місце у світовому рейтингу експортерів кукурудзи.
Саме за рахунок кукурудзи українським аграріям вдалося зібрати цього року близько 70 млн т зернових (ще місяць тому прогноз був на рівні 66 млн т) і, відповідно, стати постачальником маїсу номер два, поступаючись лише США.

ЗАГАЛЬНА СИТУАЦІЯ

За повідомленням Міжнародної ради по зерну (IGC), у грудні були проведені незначні зміни прогнозів у порівнянні з оцінками листопада 2018 року. Власне, для сільськогосподарського сектора Північної півкулі нові вказані розміри врожайності та валового збору можна вже вважати кінцевими результатами агрокампанії–2018.
Так, з урахуванням невеликих коригувань по пшениці, кукурудзі та сорго прогноз світового виробництва всіх видів зерна (тобто як продовольчого, так і фуражного) у 2018/2019 маркетинговому році знижений у порівнянні з оцінками минулого місяця на 2 млн т. На думку аналітиків Міжнародної ради по зерну, валовий збір цього маркетингового року сягне позначки 2079 млн т. Це всього на 1% менше попередніх оцінок, тобто з урахуванням великих кінцевих запасів зерна йдеться про майже невідчутні для світового ринку зміни.
Загальний рівень глобального споживання зерна також оцінюється на 1 млн т нижче, ніж раніше, головним чином у зв'язку зі змінами балансу фуражного і промислового використання.
Деталізуючи оцінки, в IGC зазначають, що перегляд прогнозу відбувся внаслідок деякого скорочення виробництва кукурудзи і сорго у найбільшого постачальника зерна у світі — США. Натомість це зменшення було майже нівельоване рекордним врожаєм і пропозицією кукурудзи в Україні.
Втім, без змін залишені прогнози щодо продовження скорочення запасів — до чотирирічного мінімуму у 560 млн т, що на 58 млн т менше, ніж минулого року. При цьому загальні обсяги світової торгівлі зерновою групою очікуються у 2018/2019 маркетинговому році на рівні 368 млн т. Це на 1 млн т менше за листопадову оцінку Міжнародної ради і повністю повторює сценарій 2017/2018 маркетингового року. Але значно перевищує обсяг глобальних зернових операцій у 2016/2017 маркетинговому році, коли він дорівнював 353 млн т. Тобто скорочення світових запасів, виходячи з наведених даних, буде лише прискорюватися. Якщо ж брати більш детальну кон'юнктуру різних ринків, то відбуватиметеся це

> За рахунок кукурудзи українським аграріям вдалося зібрати цього року близько 70 млн т зернових

ДИНАМІКА ЦІН НА УКРАЇНСЬКЕ ЗЕРНО У ПОРТАХ ЧОРНОГО МОРЯ, USD/T FOB													
	31 серпня	5 вересня	10 вересня	14 вересня	18 вересня	25 вересня	2 жовтня	10 жовтня	18 жовтня	1 листопада	19 листопада	30 листопада	12 грудня
Продовольча пшениця, 12,5%	224	223	218	216	215	219	226	229	230	228	226	226	228
Кукурудза	182	180	174	174	171	168	168	168	167	163	166	168	167

Джерело: Agritel

ДИНАМІКА ЦІН НА УКРАЇНСЬКИЙ РІПАК І СОНЯШНИКОВУ ОЛІЮ У ПОРТАХ ЧОРНОГО МОРЯ, USD/T FOB													
	31 серпня	5 вересня	10 вересня	14 вересня	18 вересня	25 вересня	2 жовтня	10 жовтня	18 жовтня	1 листопада	19 листопада	30 листопада	12 грудня
Ріпак технічний	434	435	430	430	425	419	429	420	425	410	415	410	410
Соняшникова олія	701	699	701	690	683	682	690	677	669	653	637	625	633

Джерело: Agritel

СЕРЕДНІ ЗАКУПІВЕЛЬНІ ЦІНИ ТРЕЙДЕРІВ НА ПЕВНІ ВИДИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ, ГРН/T EXW													
	31 серпня	5 вересня	10 вересня	14 вересня	18 вересня	25 вересня	2 жовтня	10 жовтня	18 жовтня	1 листопада	19 листопада	30 листопада	12 грудня
Пшениця 3-го кл.	5990	6000	5990	5930	5990	6040	5940	6030	5940	6160	5880	6240	6270
Пшениця 6-го кл.	5660	5630	5620	5560	5660	5690	5710	5640	5810	5750	5500	5830	5960
Кукурудза	4850	4830	4750	4770	4760	4660	4670	4580	4540	4100	4120	4360	4430
Ячмінь фуражний	6350	6330	6420	6290	6310	6400	6360	6410	6500	6530	6430	6580	6560

Джерело: «УкрАгроКонсалт»

головним чином за рахунок пшениці.
І вже зараз фахівці починають говорити про необхідність внесення коригувань у маркетингові плани фермерів, які поки віддають перевагу у посівних площах кукурудзі, сої та соняшнику.
І, до речі, що стосується площі, яку вже планують відвести під пшеницю фермери у світі. За прогнозом Міжнародної ради по зерну, загальна збиральна площа під усіма видами культури у 2019/2020 маркетинговому році має зрости у порівнянні з поточним маркетинговим роком приблизно на 1% — до 220 млн га.
При цьому фахівці уточнюють, що подібний сценарій лише один з можливих. Справа тут у тому, що провідні експортери пшениці на світовий ринок і виробники культури (такі як ЄС, Росія, США, Україна, Індія тощо) протягом останніх років постійно стикаються з проблемою несприятливих погодних умов на початку сезону вегетації. Цього року, наприклад, була посуха, яка вдарила саме по врожайності пшениці у країнах Північного Причорномор'я, ЄС і США. З огляду на це, той же ЄС може віддати перевагу посівам ріпака, більш стійкого до посушливих умов початку літа.

ПРОГНОЗ СВІТОВОГО ВИРОБНИЦТВА ЗЕРНА ЗМЕНШЕНИЙ НА 2 МЛН Т

КУКУРУДЗА

USDA досить суттєво переглянув свої висновки місячної давнини щодо валового збору культури в Україні. Оскільки внутрішня глибока переробка кукурудзи у нас не поширена, весь додатковий врожай підсилює експортні «кукурудзяні» позиції країни на світовому ринку.
Так, за прогнозом USDA, валовий збір королеви полів цього року в Україні

ДИНАМІКА ПРОГНОЗУ ВИРОБНИЦТВА ТА ЕКСПОРТУ ПШЕНИЦІ З УКРАЇНИ У 2018/2019 МР, МЛН Т								
	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень
Валовий збір	26,5	26,5	26,5	25,5	25,5	25,5	25	25
Експорт	17	17	16,5	16,5	16,5	16,5	16,5	16,5

Джерело: USDA, WASDE

ДИНАМІКА ПРОГНОЗУ ВИРОБНИЦТВА ТА ЕКСПОРТУ КУКУРУДЗИ З УКРАЇНИ У 2018/2019 МР, МЛН Т								
	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень
Валовий збір	30	30	30	31	31	31	33,5	35
Експорт	24	24	24	24,5	25	25	27	28

Джерело: USDA, WASDE

СВІТОВЕ ВИРОБНИЦТВО ТА ЕКСПОРТ ЗЕРНОВИХ ЗА МАРКЕТИНГОВИМИ РОКАМИ, МЛН Т							
	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019 (вересневий прогноз)	2018/2019 (жовтневий прогноз)	2018/2019 (листопадовий прогноз)	2018/2019 (грудневий прогноз)
Виробництво	2016	2138	2095	2063	2072	2081	2079
Експорт	346	353	368	370	369	369	368

Джерело: IGC

СВІТОВЕ ВИРОБНИЦТВО ТА ЕКСПОРТ ПШЕНИЦІ ЗА МАРКЕТИНГОВИМИ РОКАМИ, МЛН Т							
	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019 (вересневий прогноз)	2018/2019 (жовтневий прогноз)	2018/2019 (листопадовий прогноз)	2018/2019 (грудневий прогноз)
Виробництво	737	752	758	716	717	729	729
Експорт	166	177	176	174	173	172	171

Джерело: IGC

СВІТОВЕ ВИРОБНИЦТВО ТА ЕКСПОРТ КУКУРУДЗИ ЗА МАРКЕТИНГОВИМИ РОКАМИ, МЛН Т							
	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019 (вересневий прогноз)	2018/2019 (жовтневий прогноз)	2018/2019 (листопадовий прогноз)	2018/2019 (грудневий прогноз)
Виробництво	983	1087	1047	1064	1074	1074	1073
Експорт	136	138	152	156	157	158	159

Джерело: IGC

ПРОГНОЗ ЕКСПОРТУ КУКУРУДЗИ З КРАЇН ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ ЗА МАРКЕТИНГОВИМИ РОКАМИ, МЛН Т						
	2016/2017 (факт)	2017/2018 (розрахунок)	2018/2019 (попередні дані)	2019/2020 (жовтневий прогноз)	2019/2020 (листопадовий прогноз)	2019/2020 (грудневий прогноз)
Аргентина	21,6	25,9	23,5	28	28	28
Бразилія	14	31	23	30	30	30

Джерело: IGC

становить 35 млн т (попередня оцінка листопада була на рівні 33,5 млн т). Відповідно до цього був переглянутий і прогноз щодо вітчизняного експорту кукурудзи — цифра була збільшена з 27 млн т до 28 млн т. Тут буде доречно пригадати, що ще у середині літа цього року USDA оцінював можливий експорт зерна кукурудзи з України на рівні 24 млн т.

Якщо остаточні дані співпадуть з попередніми оцінками врожаю, то рекордний рівень валового збору, встановлений у 2016/2017 маркетинговому році, буде перевищений майже на 20%.

Як відзначено у черговому звіті USDA, на тлі росту експорту з України, негативні прогнози поки поступають щодо збору кукурудзи у Мексиці, Бразилії та Південній Африці. В цілому Україна у цьому маркетинговому році стає експортером кукурудзи номер два у світі.

Найбільш вірогідним буде підвищення попиту на культуру з боку В'єтнаму, Канади, Японії, Ірану та Колумбії. Що цікаво, Департамент сільського господарства США досить стримано оцінює власне перспективи американського експорту маїсу. Принаймні у цьому, грудневому звіті USDA залишив оцінки можливих обсягів на рівні прогнозу минулого місяця — 62,23 млн т.

І це досить гарна звістка для українських аграріїв — адже за прогнозами міжнародних експертів, у поточному маркетинговому році загальне споживання кукурудзи у світі впаде на 39 млн т у порівнянні з минулим і поновить п'ятирічний мінімум. Таким чином, щонайменше з боку американських фермерів вітчизняні експортери кукурудзи відчувати додаткового тиску не будуть.

ЗА ПРОГНОЗОМ USDA, У 2018/2019 МР УКРАЇНА СТАНЕ ПОСТАЧАЛЬНИКОМ ЗЕРНА КУКУРУДЗИ НОМЕР ДВА У СВІТІ

Втім, ще не до кінця зрозуміла на світовій аграрній арені позиція Китаю, який може виступити як великий імпортер. Поки, на думку фахівців, прогноз імпорту кукурудзи у Піднебесну досить помірний — на рівні 5 млн т. Але ситуація може змінитися з огляду на дестабілізацію балансу імпорту у КНР сільгосппродукції внаслідок торговельної війни.

У цілому ж, за оцінкою фахівців Департаменту сільського господарства Сполучених Штатів, виробництво фуражного та технічного зерна у 2018/2019 маркетинговому році прогнозується на рівні 1376,6 млн т, що на 0,3 млн т більше, ніж у попередньому маркетинговому році.

ПШЕНИЦЯ

За даними USDA, глобальні запаси пшениці у поточному маркетинговому році повинні збільшитися у порівнянні з 2017/2018 маркетинговим роком на 0,8 млн т.

На перший погляд така оцінка виглядає трохи несподіваною на тлі прогнозів щодо високого попиту саме на пшеницю наступного року. Для розуміння ситуації треба розібратися у деталях.

Так, за уточненим прогнозом, виробництво продовольчої пшениці в Австралії буде скорочуватися на 500 000 т. Оновлена оцінка ABARES (Австралійське бюро сільськогосподарської та ресурсної економіки), на яку, до речі, пристав і USDA, — 17 млн т, що на 0,5 млн т менше, ніж прогноз листопада 2018 року. А експорт, як наслідок, буде зменшений на 1 млн т — до 10,5 млн т.

Проте, за останній місяць була збільшена оцінка валового збору пшениці у Канаді — до 31,8 млн т (плюс 300 000 т до попередньої оцінки).

Як прогнозує американський Департамент сільського господарства, рівень глобальної торгівлі пшеницею у 2018/2019 маркетинговому році буде дещо нижчим за попередні роки внаслідок скорочення експорту культури з Австралії, США та ЄС. Це скорочення частково буде компенсоване збільшенням постачання пшениці з Російської Федерації (на 1,5 млн т). Але, підкреслимо, компенсація буде лише частковою та не зможе повністю перекрити втрати ринку від ослаблення позицій інших основних експортерів.

При цьому, як прогнозується, країни Чорноморського басейну значно посилять свої позиції на глобальному ринку пшениці у першій половині 2018/2019 маркетингового року, але вже у другій половині року вони стануть менш конкурентоспроможними внаслідок поступового вичерпання експортних можливостей.

Така кон'юнктура і стала підставою для твердження про те, що саме пшениця

Країни Чорноморського басейну значно посилять свої позиції на глобальному ринку пшениці

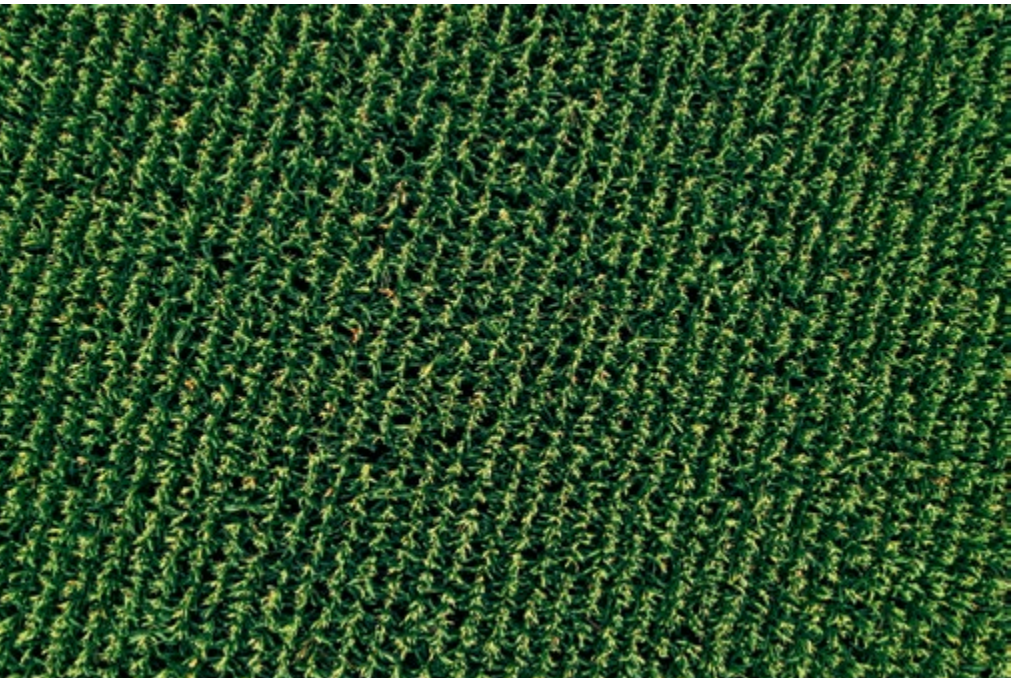

ФОТО: SHUTTERSTOCK

у наступному сезоні буде найбільш затребуваною на світовому ринку.

НЕЗАЛЕЖНИЙ ПРОГНОЗ

У середині грудня агентство Bloomberg оприлюднило «Гід песиміста» на 2019 рік, в якому також наданий прогноз щодо перспектив зернового ринку.

За прогнозом Bloomberg, Україна залишиться у складі найбільших постачальників зерна на світовий ринок. Крім того, на думку аналітиків Bloomberg, ціни на зернову групу, зокрема на пшеницю, наступного року поновлять свої історичні піки та встановляться на рівнях, які перевищують показники рекордного за цінами 1974-го.

Цьому буде сприяти низка вкрай негативних факторів, викликаних змінами клімату, — посухи, високі температури, аномальні повені та ерозія ґрунтів тощо. Крім України свої позиції на глобальному ринку продовжать посилювати такі постачальники продовольства, як США, Канада і РФ.

А ось для врожаю кукурудзи у країнах Латинської Америки умови будуть, навпаки, несприятливими. Таку ж «апокаліптичну» картину дає Bloomberg і щодо перспектив врожаю сої у Бразилії.

Слід зазначити, що тут висновки Bloomberg є кардинально протилежними прогнозам Міжнародної ради по зерну, яка очікує наступного року збільшення експорту кукурудзи з Бразилії та Аргентини. Зокрема, в останньому, грудневому звіті організації прогноз експорту кукурудзи для Бразилії становить 30 млн т, а для Аргентини — 28 млн т, що значно перевищує показники минулого року.

Є певні сумніви у такому розвитку сценарію й у USDA, який прогнозує збільшення бразильського виробництва сої та продовження заміщення американської сої бразильською на ринку Китаю. Міжнародна рада по зерну також прогнозує зростання виробництва бобів сої приблизно на 8% по відношенню до рівня поточного року — до 367 млн т.

Цьому будуть сприяти рекордні врожаї у головних країнах — продуцентах сої. Щоправда, фахівці IGC вказують на те, що перспективи врожаїв у Південній півкулі на даному етапі мають дещо непевний характер. Але вже є низка ознак, які вказують на можливість позитивного сценарію, зокрема рекордні темпи посівної сої у Бразилії.

Цікавим є той факт, що, за даними Bloomberg, наступного року на підтримку цін на агропродукцію уряд Сполучених Штатів виділить $50 млрд прямої підтримки фермерам, що утричі перевищує рівень 2018-го.

Таким чином, конкуренція на глобальному ринку аграрної продукції буде тільки посилюватися. Втім, треба розуміти, що поки всі довгострокові прогнози мають досить відносний характер. Адже, наприклад, несприятливі погодні умови цього року, зокрема посуха у країнах Чорноморського басейну і ЄС, не мала ніякого впливу на загальну пропозицію зерна на світовому ринку.

PRO COLOR
Комплексное проектирование и строительство производственных, складских зданий и холодильников
Проектирование железобетонных и металлоконструкций
Проектирование энергосберегающих зданий
Проектирование электрических слаботочных сетей, теплохладоснабжения, вентиляции
Прохождение экспертизы

Монтаж каркасов зданий, гидроизоляция, утепление напыляемым пенополиуретаном
Монтаж и пусконаладка сетей электроснабжения, теплоснабжения, хладоснабжения
www.procolor.in.ua +380950900941 E-mail: pro7color@gmail.com

ВИПРОБОВУВАННЯ НИЗЬКИМИ ЦІНАМИ

РЕКОРДНИЙ ВРОЖАЙ СОНЯШНИКА В УКРАЇНІ ПІДСИЛИВ КОНКУРЕНЦІЮ НА ГЛОБАЛЬНОМУ РИНКУ ОЛІЙНИХ І ПРИЗВІВ ДО СУТТЄВОГО ЗНИЖЕННЯ ЦІН НА НАСІННЯ КУЛЬТУРИ. НА РИНКУ РОСЛИННОЇ ОЛІЇ ПЕРЕВАЖАЄ ВЕДМЕЖИЙ ТРЕНД, СФОРМОВАНИЙ ВНАСЛІДОК ТОРГОВЕЛЬНОЇ ВІЙНИ МІЖ США І КИТАЄМ, А ПРОПОЗИЦІЯ СОНЯШНИКОВОГО ШРОТУ НЕ МОЖЕ ПІДТРИМАТИ ЦІНИ. ВІДНОВЛЕННЯ РИНКУ МОЖНА ОЧІКУВАТИ НЕ РАНІШЕ ВЕСНИ 2019 РОКУ

ВІКТОРІЯ БЛАЖКО,
КОНСУЛЬТАНТ КОМПАНІЇ
AGRITEL INTERNATIONAL

На початку сезону 2018/2019 років українські виробники соняшника стикнулися з дуже низькими цінами на свою продукцію (йдеться про 2018/2019 маркетинговий рік, який на ринку соняшника триває з вересня по серпень).
Під час збиральної кампанії деяке просідання цін, навіть суттєве, є традиційним сезонним явищем, до якого оператори вже звикли. Тому зниження цін на соняшник у вересні-жовтні не стало для ринку сюрпризом і цього року. Але динаміка цін вже у листопаді стала повною несподіванкою для багатьох українських фермерів.
Втім, така поведінка цін не є якимось незрозумілим явищем, більш того, зниження цін виглядає цілком обґрунтованим, якщо проаналізувати фундаментальні фактори ринку соняшника та врахувати процеси, що спостерігалися у поточному році на суміжних із соняшниковим ринках.

ВЕЛИКИЙ ВРОЖАЙ — ЕКСПОРТНІ ЦІНОВІ РИЗИКИ

У 2018-му Україна зібрала дуже гарний врожай соняшника. Згідно з оцінками компанії Agritel, він становить близько 15 млн т, що майже еквівалентно рекордному показнику 2016 року.
Вдалі умови для соняшника склалися і в Російській Федерації, аграрні підприємства якої цього року також можуть похвалитися гарним врожаєм культури. За нашими даними, у сезоні 2018/2019 років Росія зібрала рекордні для себе 11,9 млн т насіння соняшника.
І тут треба врахувати особливість світового ринку соняшника як таку. Ці дві країни Чорноморського регіону (Україна та Росія) зараз забезпечують понад половину світового виробництва соняшника і домінують на глобальному ринку. Тобто пропозиція соняшника у 2018/19 маркетинговому році поки демонструє постійне зростання. Це, безперечно, є вкрай потужним фактором тиску на ціни.

РИНОК СОНЯШНИКОВОЇ ОЛІЇ: СТІЙКИЙ ВЕДМЕЖИЙ ТРЕНД

Другий потужний фактор впливу на вартість соняшника — несприятлива цінова ситуація, що склалася на ринку соняшникової олії.
Так, за нашою інформацією, станом на кінець листопада ціни при базисі поставки FOB на українську соняшникову олію взагалі встановили антирекорд і впали до найнижчого рівня за останні 10 років.
Тільки з початку 2018/2019 маркетингового року, тобто з початку вересня, вони знизилися на 13% — із $710 за 1 т до $620. І, за нашими очікуваннями, вказане зниження не є межею, до якої можуть впасти олійні ціни.
Для того щоб повністю усвідомити ситуацію, треба зважити на декілька чинників, які збіглися у часі.
Окрім суттєвого збільшення цьогорічного врожаю соняшника в Чорноморському регіоні та росту пропозиції, ринок соняшникової олії перебуває під тиском загальної «ведмежої картини», що скла-

ФОТО НАДАНО ПРЕС-СЛУЖБОЮ КОМПАНІЇ

Котирування деяких видів агропродукції, CME Exchange (Чиказька торгова палата)*

ПШЕНИЦЯ SRW			КУКУРУДЗА			СОЯ		
Ф'ючерс	**Котирування, USD/т**	**Дельта за місяць, USD/т**	**Ф'ючерс**	**Котирування, USD/т**	**Дельта за місяць, USD/т**	**Ф'ючерс**	**Котирування, USD/т**	**Дельта за місяць, USD/т**
Грудень-18	190,88	3,4	Грудень-18	147,24	0,69	Січень-19	336,85	13,69
Березень-19	195,2	3,22	Березень-19	151,77	0,69	Березень-19	341,35	13,5
Травень-19	196,95	1,1	Травень-19	154,62	0,49	Травень-19	346,03	13,32
Липень-19	198,42	-0,64	Липень-19	157,18	0,69	Липень-19	350,26	12,77
Вересень-19	201,45	-1,75	Вересень-19	157,18	0,59	Серпень-19	351,64	12,4

**Станом на кінець першої декади грудня.*

Котирування деяких видів агропродукції, Euronext*

ПРОДОВОЛЬЧА ПШЕНИЦЯ			КУКУРУДЗА			РІПАК		
Ф'ючерс	**Котирування, EUR/т**	**Дельта за місяць, EUR/т**	**Ф'ючерс**	**Котирування, EUR/т**	**Дельта за місяць, EUR/т**	**Ф'ючерс**	**Котирування, EUR/т**	**Дельта за місяць, EUR/т**
Грудень-18	202,5	3	Січень-19	174	2,25	Лютий-19	372,25	-7,75
Березень-19	203,75	1	Березень-19	176,25	2,25	Березень-19	372,25	-7,75
Травень-19	204,5	1	Червень-19	179,75	2,25	Травень-19	369,5	-3,25
Вересень-19	189,25	1,5	Серпень-19	183,25	3,25	Липень-19	372,5	-2,5
Грудень-19	190,75	0,75	Вересень-19	171,75	-2,5	Серпень-19	372,75	2,75

**Станом на кінець першої декади грудня.*

Ціни на деякі види агропродукції на фізичному ринку, Україна*

БАЗИС ПОСТАВКИ	ПШЕНИЦЯ, 11,5%	КУКУРУДЗА	ЯЧМІНЬ	РІПАК	СОНЯШНИК	СОЯ
FOB, USD/т	223	166	238	410	340	350
CPT, USD/т	210	153	220	395	Н/д	335
EXW, Центральний регіон, грн/т	6135	4275	6540	12 500	9580	9135

**Станом на кінець першої декади грудня.*

лася на глобальному ринку рослинних олій.

Зазвичай тут згадують про торговельні війни, але ми ставимо цей чинник на другу за значенням позицію. Передусім ведмежий тренд на глобальному ринку обумовлений, на наш погляд, зростанням запасів пальмової олії у Малайзії (головного постачальника пальмової олії у світі). Це природно призводить до стрімкого падіння цін на неї. Для українських постачальників головним є те, що пальмова олія з Малайзії підвищує конкуренцію на ринку основного споживача нашої соняшникової олії — в Індії. Збільшення пропозиції знижує ціни, тягнучи за собою інші рослинні олії.

І, нарешті, третім чинником є надзвичайно важкий баланс сої, з яким стикнулися ринки олійних цього року через торговельну війну між Китаєм та США. Нагадаю, що вона призвела до припинення закупівель американської олійної китайськими компаніями та значно знизила ціни на соєві боби.

На тлі значного падіння експортних поставок соєвих бобів на зовнішній ринок Сполучені Штати Америки почали активно нарощувати темпи власної переробки сої. Як наслідок — значне збільшення пропозиції соєвої олії на глобальному ринку. Одночасно йдуть

Пропозиція соняшника у 2018/2019 маркетинговому році поки демонструє постійне зростання

Експорт соняшникового шроту з України до країн ЄС (які є його основними покупцями) знизився на 34%

два процеси — збільшення пропозиції негативно позначається на цінах на соєву олію з США, що в свою чергу збільшує її конкурентоспроможність.
До перелічених вище факторів можна додати обвал цін на ринку нафти, що негативно позначилося на всіх сировинних ринках, а також потужну конкуренцію з боку російської соняшникової олії. Наприклад, у грудні на базисі FOB російська соняшникова олія пропонувалася приблизно на $10 за 1 т дешевше, ніж соняшникова олія з України.
Якщо врахувати всі вказані чинники, ми отримаємо більш ніж достатнє обґрунтування низьких цін на основний продукт переробки вітчизняного агросектора в поточному сезоні.

ПАДІННЯ ЦІН НА СОНЯШНИКОВИЙ ШРОТ: НЕ ВАРТО ЧЕКАТИ ПІДТРИМКИ

На жаль, соняшниковий шрот за нинішніх обставин на світовому ринку також не може надати достатньої підтримки цінам на насіння соняшника. Адже об'єктивно, з ростом пропозиції насіння соняшника і його переробки зростає й пропозиція шроту. До того ж на ринок давить збільшення пропозиції соєвого шроту внаслідок збільшення переробки сої у Сполучених Штатах.
До речі, соєвий шрот зараз значно посилив свою конкурентоспроможність на світовому ринку. Першим наслідком вищесказаного стало те, що вже у перші місяці нового маркетингового року експорт соняшникового шроту з України до країн ЄС (які традиційно виступають його основними покупцями) знизився на 34%.
При цьому спостерігається тенденція до падіння темпів експорту шроту і до Туреччини. Зараз Туреччина активно нарощує імпорт власне насіння соняшника і таким чином збільшує обсяги його власної переробки і, відповідно, обсяги пропозиції шроту безпосередньо у країні.
Але в той же час українські переробники сподіваються на зростання попиту на шрот з боку Китаю. КНР зараз зацікавлена у пошуках компенсатора відсутності поставок сої зі Сполучених Штатів і може активно імпортувати шрот з України.
І це не просто сподівання, а факт, що вже відбувся. Тільки у вересні-жовтні 2018 року частка Китаю на експортному ринку українського соняшникового шроту зросла до 15%. При цьому варто нагадати, що за результатами 2017/2018 маркетингового року Китай закупив всього 4% соняшникового шроту, який поставлявся на експорт.
Це досить гарна новина, але, на жаль, лише зростання попиту з боку Піднебесної не може утримати експортні ціни на український шрот від суттєвого падіння. За останній місяць ціни на базисі поставки FOB впали на 15% — з $243 за 1 т до $205.
До речі, цей фактор також можна включити до переліку причин, що додають ведмежих настроїв на ринку соняшника.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК: ЧЕКАЄМО ВЕСНЯНОГО ПОЖВАВЛЕННЯ РИНКУ

Таким чином, з огляду на всі перераховані вище фактори, подальша динаміка українського ринку соняшника значною мірою буде залежати від ситуації на ринку соняшникової олії.
Наразі попит на неї з боку світового ринку дуже високий, що забезпечує гарні темпи експорту. Якщо така тенденція збережеться, це має сприяти відновленню цін як на олію, так і на соняшник у другій половині зими та навесні.

ФОТО: SHUTTERSTOCK

АгроВесна починається

УНІКАЛЬНА ВИСТАВКОВА ПОДІЯ АГРОСЕКТОРУ УКРАЇНИ,
ЯКА ОБ'ЄДНУЄ ТРИ МІЖНАРОДНІ СПЕЦІАЛІЗОВАНІ ВИСТАВКИ

ЗЕРНОВІ технології

ДЕВ'ЯТА МІЖНАРОДНА ВИСТАВКА ІННОВАЦІЙНИХ РІШЕНЬ У ЗЕРНОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Agro Animal Show

ФРУКТИ ОВОЧІ ЛОГІСТИКА

19-21 лютого 2019

ЗЕРНОВІ ТЕХНОЛОГІЇ

найбільша в Україні спеціалізована виставка сучасних технологій зернового господарства, що представляє комплекс інноваційних рішень для різних стадій виробництва, зберігання, переробки і транспортування зернових, бобових, круп'яних та олійних культур.

- Обладнання для зберігання зернових та олійних культур
- Обладнання для переробки зернових та олійних культур
- Технології та обладнання для круп'яної промисловості
- Млини та обладнання
- Обладнання для комбікормової промисловості
- Навантажувально-розвантажувальна техніка
- Техніка для транспортування
- Технології вирощування зернових та олійних культур
- Логістика
- Насіннєвий матеріал
- Засоби захисту рослин
- Цифрові технології
- Агроекономіка
- Біоенергетика

21 000 м² ВИСТАВКОВОЇ ПЛОЩІ

ПОНАД **500** УЧАСНИКІВ

БЛИЗЬКО **150** ІНОЗЕМНИХ КОМПАНІЙ

7 НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКСПОЗИЦІЙ

БІЛЬШЕ **30** ДІЛОВИХ ІВЕНТІВ

18 000 ВІДВІДУВАЧІВ

Організатор:
КИЇВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ КОНТРАКТОВИЙ ЯРМАРОК

Дирекція виставки:
+380 44 490 64 69
e-mail: agro@kmkya.kiev.ua
InterAgroUkraine

Місце проведення:
МВЦ Лівобережна
Броварський пр-т, 15,
Київ, Україна

За підтримки:
Міністерства аграрної політики та продовольства України
Української аграрної конфедерації
Українського клубу аграрного бізнесу
Української Зернової Асоціації

АНАЛІЗ СТАНУ ОЗИМИХ КУЛЬТУР, ПРОВЕДЕНИЙ АГРОМЕТЕОРОЛОГІЧНОЮ СЛУЖБОЮ УКРАЇНИ, ПОКАЗАВ, ЩО БІЛЬШІСТЬ ПОСІВІВ ОЗИМИНИ ВВІЙШЛА У ПЕРІОД ПЕРЕЗИМІВЛІ У ДОБРОМУ І ЗАДОВІЛЬНОМУ СТАНІ. ЦЕ ДАЄ ПІДСТАВИ ДЛЯ ПРОГНОЗУВАННЯ ВРОЖАЮ ОЗИМИХ КУЛЬТУР ЩОНАЙМЕНШЕ НА РІВНІ МИНУЛОГО РОКУ. КРИТИЧНИМИ МОЖУТЬ СТАТИ КОРОТКОСТРОКОВІ ПОХОЛОДАННЯ У СІЧНІ ТА ЛЮТОМУ ІЗ ЗАГРОЗОЮ УТВОРЕННЯ ЛЬОДОВОЇ КІРКИ НА ПОЛЯХ

ТЕКСТ: АНАТОЛІЙ ПРОКОПЕНКО, ЗАСТУПНИК ДИРЕКТОРА УКРАЇНСЬКОГО ГІДРОМЕТЕОРОЛОГІЧНОГО ЦЕНТРУ, НАЧАЛЬНИК ГОЛОВНОГО ЦЕНТРУ АНАЛІЗУ, ПРОГНОЗУВАННЯ ГІДРОМЕТУМОВ ТА ГІДРОМЕТЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ЗАДОВІЛЬНІ ОБСТАВИНИ

Попереднє обстеження стану озимих культур і аналіз кліматичних передумов, що провели фахівці Українського гідрометеорологічного центру, дають можливість зробити висновок, що посіви на переважній частині території України перебувають у доброму або задовільному стані.
У цілому протягом останньої декади листопада та на початку грудня 2018 року загрозливих явищ для перезимівлі озимих та плодових культур на більшій частині території України не спостерігалося. Адже упродовж цього періоду озимі культури вже встигли перейти у стан зимового спокою і стали менш чутливими до коливань температури.

ПЕРШИЙ ЕТАП ПЕРЕЗИМІВЛІ

У вказаний період (наприкінці листопада — у першій половині грудня) мінімальна температура ґрунту на глибині залягання вузла кущіння озимих культур та багаторічних трав вже сягала досить відчутних низьких показників — у нічні періоди доби в окремих районах температура повітря знижувалася до –11 °С. При цьому стабільний сніговий покрив в Україні ще не встиг сформуватися. Але тут треба враховувати загальний гарний стан озимих посівів і нетривалість періодів суттєвого зниження температури повітря і температури на ґрунті. Зазначене короткочасне зниження мінімальної температури на глибині залягання вузла кущіння могло негативно вплинути на перезимівлю озимого ячменю та ріпака лише на запізно засіяних площах. Відтак, йдеться про окремі ділянки посівів, які не займають великої частки у загальній структурі озимини, сформованої аграріями цієї осені.
Якщо брати до уваги найбільш негативний сценарій, то, за розрахунками агрометеорологів української гідрометслужби, на початку грудня критичними для посівів могли бути значно нижчі температури. Наприклад, пошкодження озимого жита могло б наступити за температури нижче –16–18 °С. Для озимини пшениці, яка перебувала у фазі кущіння, критичною стала б температура –15–17 °С, а у фазі сходів третього листка –13–14 °С.
Для озимого ячменю та ріпака критичними могли бути морози у –9–12 °С. Часткові пошкодження спостерігаються лише на площах, де не були витримані агрометеорологічні терміни висіву двох зазначених культур.

ОПЕРАТИВНЕ ОБСТЕЖЕННЯ

У другій половині листопада гідрометеорологічні станції України обстежили стан посівів озимих культур — усього близько 700 тестових полів, розташованих у різних регіонах України (за стандартною схемою Українського гідрометео-

ФОТО: SHUTTERSTOCK

рологічного центру, яка дає можливість екстраполювати отримані результати на всю територію України для отримання середніх показників).
Згідно з результатами обстеження на 60–70% площ рослини досягли масового кущіння, що є найбільш сприятливими умовами для перезимівлі. На решті площ відмічалося утворення третього листка та сходів.
Висота рослин становила від 7 до 27 см, а кількість рослин на 1 кв. м — в середньому 380–500 одиниць. При цьому на кращих посівах кількість доходила до 600–690 рослин на 1 кв. м.
Після проведення візуальної оцінки фахівці дійшли висновку, що на 56% обстежених полів рослини ввійшли в зиму у доброму та відмінному стані, а на 35% площ стан рослин можна було оцінити як задовільний.
Лише 9% всіх обстежених площ викликають занепокоєння — рослини на них були слаборозвиненими і не досягли безпечного для перезимівлі фазового розвитку. Географічно найбільше таких ділянок у Луганській, Запорізькій та Одеській областях.
Гідрометеорологічні станції здійснюють постійний моніторинг умов перезимівлі сільськогосподарських культур. 25 січня та 20 лютого буде проведене визначення життєздатності рослин, а після відновлення вегетації — весняне обстеження посівів.

ФАКТОРИ РИЗИКУ, ПРОГНОЗ

За прогнозами Українського гідрометеорологічного центру, у січні 2019 року середня місячна температура передбачається на рівні від 0 °С до –5 °С, у Криму — до 3 °С. Такі температури на 1,5–2 °С вищі від середньої багаторічної температури.
У лютому середня місячна температура становитиме від 0 °С до –4 °С, а у південній частині України та в Закарпатті місцями доходитиме до 1–3 °С, що також вище від середньої багаторічної температури на 1–1,5 °С.
Такі погодні аномалії несуть і певні загрози. Адже на фоні підвищеної проти норми температури повітря у більшості місяців холодного періоду нам варто очікувати різких змін погодних умов, короткочасних, але достатньо сильних похолодань та потеплінь, сильних снігопадів, налипання мокрого снігу, можливе утворення льодової кірки. Найбільш ймовірні такі явища у січні–лютому 2019 року.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК

З огляду на стан озимих зернових культур та озимого ріпака на час завершення осінньої вегетації, а також враховуючи прогноз погоди на січень–лютий 2019 року, результати зимівлі мають бути переважно задовільними.
Умови для загартування рослин нинішньої осені були цілком сприятливими. Схожий загальний стан посівів спостерігався й торік.

СТАН ОЗИМИНИ

Дані про стан озимих зернових культур на час припинення вегетації восени за результатами обстеження, проведеного гідрометеорологічними станціями у другій половині листопада 2018 року

АГРОКЛІМАТИЧНІ ЗОНИ, ОБЛАСТІ	ОЦІНКА СТАНУ, %		
	ДОБРИЙ	ЗАДОВІЛЬНИЙ	НЕЗАДОВІЛЬНИЙ
СТЕП			
Дніпропетровська	96	0	4
Донецька	50	50	0
Запорізька	20	53	27
Кіровоградська	48	43	9
Луганська	27	55	18
Миколаївська	59	31	10
Одеська	28	46	26
Херсонська	60	35	5
ЛІСОСТЕП			
Вінницька	40	53	7
Київська	98	2	0
Полтавська	64	36	0
Сумська	36	47	17
Тернопільська	67	32	1
Харківська	37	56	7
Хмельницька	71	26	3
Черкаська	100	0	0
Чернівецька	35	55	10
ПОЛІССЯ			
Волинська	86	14	0
Житомирська	90	10	0
Івано-Франківська	100	0	0
Львівська	99	1	0
Рівненська	35	65	0
Чернігівська	90	10	0
Закарпатська	74	21	5
Україна в цілому	56	35	9

ФОТО: SHUTTERSTOCK

ЯБЛУЧНИЙ ГІПЕРТОНУС

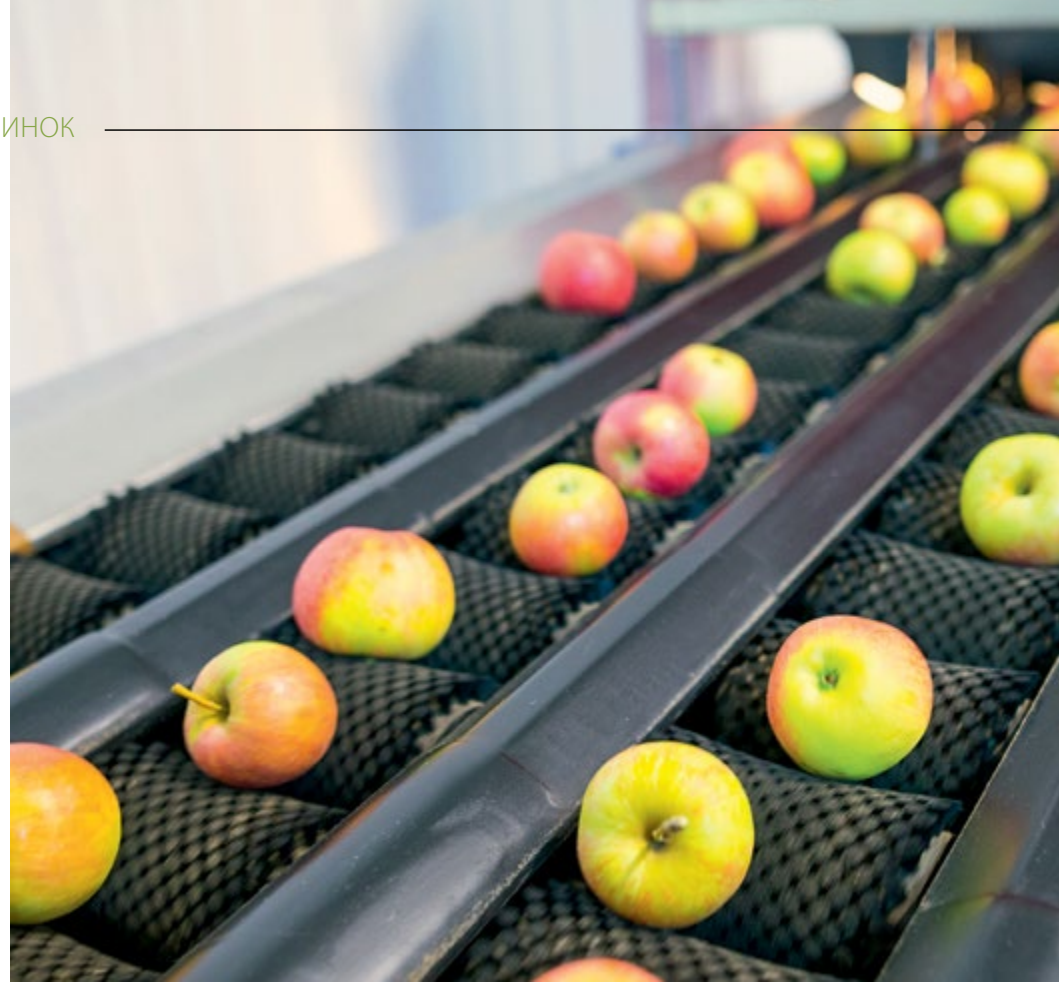
ВРОЖАЙНИЙ РІК НЕ ЗАВЖДИ РАДІСНИЙ ДЛЯ ВИРОБНИКІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ — АДЖЕ ВАЖЛИВО НЕ ПРОСТО ВИРОСТИТИ ВРОЖАЙ, А ЩЕ Й ВИГІДНО ЙОГО ПРОДАТИ

ТЕКСТ: ВАЛЕНТИН КОВАЛЬСЬКИЙ

Сезон–2018 став шаленим для українських виробників яблук. Рекордний валовий збір плодів збігся з високим виробництвом яблук у країнах ЄС і зробив і без того високу конкуренцію на цьому ринку просто надмірною.
Склалася дивна ситуація: у розпал сезону збір яблук припинили невеликі господарства, бо ціни на ринку не окупали навіть виробничі затрати і сади стояли занедбані. І навіть зараз, взимку, у період новорічних свят сортові українські яблука пропонувалися у супермаркетах за безпрецедентно низькими цінами — 8–15 грн/кг.
Єдина надія садоводів — продаж плодів на світовому ринку. Можливості тут є, але треба зважати на конкуренцію з боку європейських компаній і те, що українська продукція поки займає вкрай невелику частку глобального ринку яблук — близько 1,4%.

> Обсяг світової торгівлі яблуками не зростає вже шість років поспіль

Світовий ринок яблук перебуває в стані стагнації, незважаючи на зростання виробництва цього фрукта. За даними ресурсу EastFruit, обсяг торгівлі не росте вже шість років. Водночас у 2018-му країни Європи зібрали рекордний урожай: приріст становить 3,4 млн т (еквівалент 14 річних ринків свіжого яблука України). У нинішньому сезоні європейським виробникам необхідно готуватися до зменшення ціни на промислове яблуко, а також активно шукати нові ринки збуту (насамперед у країнах азіатського континенту). Аналізуючи ситуацію на ринку країн Східної Європи та Центральної Азії, експерти зазначають: колишні імпортери (такі як Узбекистан, Грузія, Азербайджан і Таджикистан) активно нарощують власне виробництво і придивляються до експорту. Молдова і Сербія (із сукупним експортом на рівні 400 000 т яблук) повністю залежать від поставок до РФ, але можуть у будь-який момент стати конкурентами України на ринках ЄС та інших країн. Росія нарощує виробництво власного яблука й активно розширює потужності з його зберігання (тому надлишок яблука вже в цьому

Незважаючи на посушливий рік, у Європі зібрали близько 12,5 млн т яблук

сезоні на її ринку може становити 160 000–200 000 т, а в наступному ситуація може ще більше погіршитися). За відсутності активних зусиль з боку маркетингу ціни на яблуко можуть впасти до критично низького рівня і завдати збитків бізнесу в цій сфері.

У ЄВРОПІ НАЦІЛЕНІ НА АЗІЮ

Незважаючи на часті посухи, у Європі зібрали близько 12,5 млн т яблук. Трейдери говорять про якісний урожай.

Наприклад, досить задоволена Велика Британія, де сезон збору розпочався трохи раніше звичайного (але не так рано, як очікувалося). За даними трейдерів, збір врожаю був ускладнений через погодні умови (94 дні пройшли без достатніх опадів, що призвело до проблем у виробників, які не змогли поливати яблуні). Останні партії старого врожаю продали ще навесні. Як наслідок, перехід між сезонами виявився не зовсім успішним. Проте, як зазначають експерти, британські яблука завжди займають гарне місце на полицях супермаркетів, оскільки місцеві жителі лояльні саме до вітчизняних продуктів.

В Іспанії нинішні обсяги виробництва дещо менші за торішні. Але італійські експортери намагаються вийти на нові ринки за межами Європи. Три італійські компанії вже об'єднали свої зусилля і представили спільне підприємство з ексклюзивним експортом до Азії. Rivoira, RK Growers і VIP Val Venosta націлені на азіатський ринок під маркою Omnifresh, а саме на Гонконг, Сінгапур, Малайзію, Індонезію, Китай, В'єтнам, Тайвань, Таїланд, Корею та Японію.

Франція теж зібрала багато фруктів. Наразі там існує величезна пропозиція, тому що багато сортів дозріли рано через спеку останніх декількох місяців. Французькі яблука мають обмежений термін придатності (що призводить до певного тиску на ринок). Зважаючи на зниження виробництва класичних сортів, ситуація на ринку матиме позитивний вплив на ціни. Що особливо вражає у французькому секторі яблук — тенденція до органічного вирощування і клубних сортів. Потужні яблучні кооперативи роками працювали над тим, щоб збільшити власне виробництво, оскільки існує великий попит на клубні сорти.

Гарний урожай був і в Південній Німеччині. Реалізація продукції на внутрішньому ринку наразі вкрай ускладнена: роздрібний сектор закуповує тільки обмежені обсяги, завдаючи шкоди і виробникам, і гуртовикам. Ще одна проблема пов'язана зі спекою. Так, наприклад, на Боденському озері літні температури були ще вищими, аніж торік. Це вплинуло на термін придатності яблук. Щоб запобігти потраплянню значної частини врожаю на ринок, трейдери дуже гнучко ставляться до своїх цін. Загалом німецький ринок, як і раніше, переважно забезпечений вітчизняними яблуками.

У сусідній Польщі виробники також отримали непоганий урожай. Їх яблука солодші та дещо менші за звичайні (це, до речі, два сприятливих моменти для експорту). Польський уряд розглядає можливість вилучення 500 000 т яблук з ринку за фіксованою ціною, щоб полегшити фінансове становище виробників. Цей захід ще не введений у дію, але може допомогти в короткостроковій перспективі.

США: У КОЖНОМУ ШТАТІ — СВОЇ ВРОЖАЇ

Різні штати мають різні перспективи на сезон. Як повідомляють місцеві виробники, у них, безумовно, є більше яблук для споживачів з гарною гамою кольорів і привабливими розмірами. Загалом врожайність багатьох сортів відповідає очікуванням продавців.

У деяких штатах очікується менший врожай, але якість повинна бути високою.

Як зазначають експерти, яблучний ринок у США пожвавився лише у жовтні. Коли справа дійшла до експорту, сектор був стурбований торговими бар'єрами з боку Індії, яка нещодавно ввела контрсанкції з підвищенням тарифів на яблука.

ПІДНЕБЕСНУ ПІДВЕЛА ПОГОДА

Пальму першості продовжує утримувати Китай (близько 50% виробництва яблук на світовому ринку). На кожного китайця в середньому припадає 31 «яблучний» кілограм (це в 1,5–2 рази більше, аніж на одного українця).

ФОТО: SHUTTERSTOCK

Врожайність багатьох сортів яблук у США відповідає очікуванням фермерів

Проте у нинішньому році Піднебесну підвела погода — виробництво яблук зменшилося на 40–50%. Це сталося внаслідок раптового похолодання на початку квітня (коли яблуні тільки розцвіли). Останнім часом торговці яблуком звільняють свої складські приміщення і виробничі площі ближче до кінця торгового сезону. А це означає, що очікуване зниження обсягу виробництва не має великого впливу на цінову політику. Загальнонаціональні дані за гуртовими ринковими цінами показують, що гуртова ціна на яблуко була стабільною з початку квітня 2018 року (тобто з моменту похолодання).

Виробники яблук не прогнозують, що ціна значно зросте у 2018/2019 маркетинговому році. Вони очікують підвищення цін на 2 юані ($0,30) за 1 кг — це на 30–50% більше у порівнянні з аналогічним періодом минулого року. У подальшому зростання цін триватиме у міру наближення до кінця сезону, коли у трейдерів закінчуються запаси плодів у складах-холодильниках.

У ПОЛЬЩІ ЗІБРАЛИ ГАРНИЙ УРОЖАЙ. ЇХ ЯБЛУКА СОЛОДШІ, НІЖ ЗАЗВИЧАЙ, ЩО НЕПОГАНО ДЛЯ ЕКСПОРТУ

Аналізуючи китайський ринок, фахівці звертають увагу на нестабільність експорту яблука, що викликано декількома факторами. Насамперед обсягами врожаю та експортними можливостями. Свої корективи внесла й торгова політика у світі, яка дедалі стає непередбачуваною. Наприклад, у деяких країнах ввели заборону на китайський імпорт. Це призвело до того, що значна кількість експортерів зазнали серйозних втрат.

Окрім того, на виробництво яблук вплинула екстремальна погода, яка призвела до зниження врожайності (у порівнянні з попередніми роками). Через низький урожай деякі райони закінчили збір набагато раніше, ніж зазвичай.

Фактичне підвищення цін, звичайно, залежить від відмінностей в асортименті та області виробництва. Загалом ціна на яблука зросла як мінімум на 40% (у порівнянні з аналогічним періодом 2017 року), на деякі сорти — навіть на 100%.

Подорожчання вигідне лише для компаній, які продають свою продукцію на внутрішньому ринку. А ось в експортерів ситуація гірша, оскільки високі ціни ускладнюють конкуренцію з іншими країнами. Тим більше, що експортери стикнулися з неприязними жестами з боку США, де введені тарифи на імпорт китайських яблук. Проте експортним компаніям вдається відшукувати інші напрямки для своїх поставок.

Малі фермери України навіть не зібрали частину врожаю через низькі ціни на яблука

УКРАЇНА: РОСІЮ ЗМІНИЛА ІНДІЯ

В Україні дрібні виробники припинили збір врожаю через низькі ціни. Продавати продукт невигідно, якщо витрати на утримання саду і вирощування вищі за ціну плода. Ось чому пізні сорти нецікаві для виробників, які не мають доступу до холодильних камер (вони змушені продавати свої яблука безпосередньо на місці виготовлення). Як показують розрахунки, витрати на збір і транспортування яблук приблизно такі ж самі, як і ціни, пропоновані наразі.

Гарною новиною для вітчизняного сектора є повідомлення про те, що Індія відкриває свої кордони для українських яблук. Безперечно, доступ до індійського ринку збільшить наш експортний потенціал. Трейдери прогнозують, що Індія замінить російський ринок, який раніше був для нас найголовнішим.

ІНДІЯ ВІДКРИЛА КОРДОНИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ЯБЛУК, І ЦЕЙ РИНОК МОЖЕ ЗАМІСТИТИ ВТРАТУ РИНКУ РФ

Наразі вітчизняний ринок яблук ще не можна вважати організованим, особливо з точки зору пошуку каналів збуту. Відсутність можливості зберігання, сортування, пакування є перепоною ефективного просування продукції, що робить первинну ланку заручницею посередницьких структур. Повільний розвиток гуртових ринків, слабкі кооперації — усе це не стимулює господарства населення, які б могли формувати значні партії сировинної продукції до розширення вирощування яблук. Несприятливою для ефективного функціонування та подальшого розвитку вітчизняного ринку яблук залишається цінова ситуація через неузгодження інтересів усіх учасників ринку.

Сільськогосподарські підприємства здійснюють реалізацію яблук за такими каналами: комерційним структурам — 70%, переробним підприємствам — 25%, ще близько 5% припадає на базари, невеликі магазини, кіоски та ятки. При цьому на полицях супермаркетів представлена й імпортна продукція.

По-перше, часто відсутні потрібні товарні партії українських яблук.

По-друге, значною проблемою є сезонність продажу. Вітчизняні товаровиробники (через недостатню технічну оснащеність) не в змозі забезпечити якість і належний асортимент яблук протягом тривалого періоду. По-третє, відсутність упаковки, за яку супермаркети готові платити на 15–20% більше. Дрібні господарства реалізують яблука переважно на стихійних ринках — 20–25% від усього виробництва по країні. Основна частка плодів використовується для власного споживання і лише незначна — закуповується переробними підприємствами.

На внутрішньому ринку яблук спостерігається незадовільна цінова ситуація: бізнес, реалізуючи плоди за доволі низькими цінами, отримує збитки або ж надто низькі доходи.

У цій ситуації спрацьовують два фактори: низька фінансова забезпеченість промислових підприємств та психологічний фактор населення щодо якості продукції. За підрахунками експертів, за наявності спеціально обладнаного сховища садівницьке підприємство може отримати в 1,5–2 рази більше прибутку. Однак лише близько 20% вітчизняних товаровиробників мають сховища, адже їх будівництво потребує значних інвестицій. Так, для сучасного сховища з регульованим газовим середовищем ємністю 5000 т для зберігання яблук необхідне фінансування обсягом 3–4,5 млн євро.

ФОТО: SHUTTERSTOCK

XVI МЕЖДУНАРОДНАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ

blackseagrain

10-11 апреля 2019 г.

Киев, Украина

МЕСТО ВСТРЕЧИ МИРОВЫХ ЛИДЕРОВ ЗЕРНОВОГО И МАСЛИЧНОГО РЫНКА

700+ делегатов 500+ компаний 50+ стран

ГЕНЕРАЛЬНЫЙ СПОНСОР: ACTAVA TRADING

ЭКСКЛЮЗИВНЫЙ БИРЖЕВЫЙ СПОНСОР: CME Group

СПОНСОРЫ: Filhet-Allard Maritime Marine Insurance Brokers Bordeaux - Geneva; INTL FCStone

ПРИ ПОДДЕРЖКЕ: Gafta

Регистрация

www.blackseagrain.net

Организатор

УкрАгроКонсалт

Контакты

conference@ukragroconsult.org
Tel/Fax +38 (044) 364 5585

РІК ПОТОМУ

«КЛУБ НОВАТОРІВ АГРОБІЗНЕСУ» ВІДЗНАЧАЄ РІЧНИЦЮ СВОГО ЗАСНУВАННЯ, І КОМПАНІЯ BASF ЗІБРАЛА ЙОГО ЧЛЕНІВ НА НЕФОРМАЛЬНИЙ ЗАХІД — ДЛЯ ОБМІНУ ПЛАНАМИ ТА ДУМКАМИ. ВІД САМИХ АГРОНОВАТОРІВ BASF ОТРИМАЛА БЕЗЦІННУ ІНФОРМАЦІЮ ПРО ЇХ ДОСВІД. АДЖЕ ЧЛЕНИ КЛУБУ — ЦЕ ЕЛІТА АГРАРНОГО СЕКТОРА КРАЇНИ, НА ЯКУ ОРІЄНТУЮТЬСЯ У СВОЇЙ ДІЯЛЬНОСТІ ІНШІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ ПІДПРИЄМСТВА

ТЕКСТ: РОМАН КИРІЄНКО

ФОТО НАДАНО ПРЕС-СЛУЖБОЮ КОМПАНІЇ

Сергій Кучеров, керівник групи Агроцентри BASF

12 грудня 2018 року відбулося друге засідання «Клубу новаторів агробізнесу» BASF

ЩО ТАКЕ КЛУБ АГРОНОВАТОРІВ

Березень 2018 року став переломним на ринку українського агробізнесу. Найбільший у світі німецький хімічний концерн BASF започаткував унікальний для теренів СНД клуб — «Клуб новаторів агробізнесу». Його головна мета — об'єднання лідерів ринку для випробовування в польових (живих) умовах і вдосконалення систем та засобів вирощування різноманітних культур. Члени «Клубу новаторів агробізнесу» — не просто найбільші й найавторитетніші гравці аграрного ринку, але й лідери думок. Вони мають важелі впливу як на політичний сектор, так і на соціальний. Відтак, ініціатива BASF дає можливість наповнити вітчизняний агроринок якісними перевіреними хімічними препаратами та максимально адаптованим під зовнішнє середовище насінням.

У свою чергу учасники клубу отримують привілеї від німецького концерну. Так, крім першочергового доступу до інноваційних продуктів передбачений безлімітний доступ до агроцентрів компанії, консультації з провідними технічними фахівцями BASF та можливість технічної онлайн-підтримки.

«Ми вирішили об'єднати у клуб найбільш успішних представників агробізнесу України, які вже підтвердили статус лідерів за результатами своїх досягнень. Це люди, на яких рівняються інші компанії сектора. Компанія BASF робить усе можливе, щоб забезпечувати українських аграріїв новітніми технологіями та інноваційними продуктами. У 2017 році ми інвестували в дослідження і розробки для сільського господарства 510 млн євро», — зазначив керівник агробізнесу BASF в Україні, Молдові та країнах Кавказу Тіберіу Діма.

На перших етапах діяльності клубу його учасникам запропонували протестувати такі препарати BASF: фунгіциди Адексар® СЕ Плюс, Осіріс® Стар; гербіциди Акріс® і Євро-Лайтнінг® Плюс, Кельвін® Плюс; морфорегулятор-фунгіцид Архітект™; протруйник

Президент клубу Вадим Потьомкін з колегами — новаторами агробізнесу

Андрій Касьян,
керівник відділу продажів
BASF

Стандак® Топ та інокулянти ХіСтік Соя та ХайКот Супер Соя.

РЕЗУЛЬТАТ ПЛЮС

На заході, який тривав цілий день і проходив у неформальній обстановці, учасники активно ділилися результатами випробовувань запропонованих BASF препаратів та залишали свої побажання. Власне, сама зустріч носила характер двосторонньої комунікації, де кожен виступ був побудований на практичній основі. Учасники клубу отримали повний пакет досліджень щодо запропонованих препаратів з усіх куточків України й вже наступного року збираються із ще більшою користю втілити набутий досвід на своїх паях.

Задоволений діяльністю новаторів агробізнесу й президент клубу Вадим Потьомкін. За його словами, створення такої клубної організації повністю себе виправдало, що дає поштовх до створення по-справжньому якісної агропродукції.

«Ми зібрали тих, кому не байдужа доля аграрних технологій. Тих, хто намагається створити, придумати щось нове не тільки для себе, але й для інших. Ми спробували створити таку атмосферу, де люди можуть спокійно ділитися знаннями, досвідом, обговорювати важливі агрономічні питання і не боятися говорити відкрито. Це, по суті, клуб однодумців, які з нашою допомогою створюють нові технології. У якомусь сенсі ми виступаємо модераторами процесу, — зазначив Потьомкін. — Природно, що одне з основних завдань клубу — дати спробувати препарати фермерам, випробувати їх у досить серйозній і сильній площині й показати, що при наших технологіях і в певних умовах це працює належним чином. Для нас це можливість отримати узагальнений досвід, зробити певні висновки й підказати, як, йдучи на ринок із цими новими продуктами, краще їх застосовувати».

ОБМІН ДУМКАМИ

Сам івент тривав понад дев'ять годин. За цей час новатори встигли обговорити деталі застосування наданих їм агрохімічних препаратів. Особливо жвавою вийшли дискусія навколо прогресивного препарату Архітект™, який фермери тестували вперше. Усі учасники відзначили його ефективність й готовність надалі активно випробовувати на ще більших площах.

«На наступний рік обов'язково візьмемо Архітект™. Плануємо збільшити оброблювані площі утричі», — поділився директор товариства «Лан» Олександр Гапчук. Заступник директора з рослинництва та головний агроном господарства «Обрій» Микола Золотий розповів, що використовує Архітект™ вперше, у рамках досліду, і препарат дав близько 2,5 ц прибавки по соняшнику.

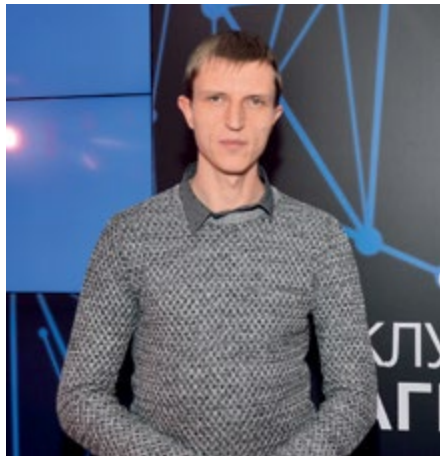
Задоволений роботою препарату і головний агроном господарства «Дашківці» Юрій Паламарчук — прибавка становила приблизно 400 кг з кожного гектара. «У моєму господарстві Архітект™ впорався зі своєю роботою на всі 100%. Так, рослини були стійкішими до захворювань. Влітку, коли соняшник тільки почав цвісти, був сильний дощ з вітром, та рослини, оброблені препаратом Архітект™, лише похилилися. Також ми відмічали набагато менше проникнення склеротиніозу кошика. Ще за рахунок зниженої висоти соняшника в результаті дії препарату було простіше знайти обприскувач», — зауважив Паламарчук.

ФОТО НАДАНО ПРЕС-СЛУЖБОЮ КОМПАНІЇ

Олег Фурманець, технолог товариства «Захід Агропром»

Розмова з директором товариства «Лан» Олександром Гапчуком

ПІДСУМКИ

За підсумками зустрічі всі учасники «Клубу новаторів агробізнесу» залишилися задоволеними й відзначили високу зацікавленість у подальшій співпраці. Об'єднання на одному майданчику найпрогресивніших аграріїв країни дає змогу кожному з них стати ще кращим і збільшити якість посівних.

За словами Паламарчука, клуб дає прекрасну можливість спілкування з такими самими дослідниками, як і ти сам. «Цікаво знати чийсь досвід, що в кого виходить, що ні. Якщо ти заклав дослід, то тільки протягом року будеш знати результат, а хотілося би скоріше. Тому мені особисто у клубі дуже цікаво», — підкреслив Паламарчук.

Важливість постійного навчання та обміну досвідом відмітив директор товариства «Лан» Олександр Гапчук. «Сьогодні, якщо не вчитися новому, не переймати досвід, то пастимеш задніх. Є така приказка: «Розумні вчаться на чужих помилках, а дурні на своїх». Ми завжди спілкуємося, обмінюємося думками. Хтось більше в одному напрямі знає, хтось менше. Наступного разу і ти вже це знаєш, використовуєш на практиці, отримуєш результат і ділишся з колегами. Тому з клубом процес іде інтенсивніше», — наголосив Гапчук.

Заступник директора з рослинництва та головний агроном господарства «Обрій» Микола Золотий серед плюсів участі у клубі назвав спілкування з авторитетними фахівцями та можливість першими випробувати нові препарати.

«Головне завдання клубу — отримання об'єктивної інформації про дієвість препаратів у різних умовах. Для того щоб якісно протестувати засіб на одному підприємстві, потрібно декілька сезонів. А тут ми за один сезон розуміємо дію багатьох препаратів. Це надзвичайно цінна інформація, яку зайти деінде просто неможливо», — наголосив технолог товариства «Захід Агропром» Олег Фурманець.

Для вітчизняних фермерів приналежність до клубу новаторів — великий плюс, при цьому методи їх досліджень аналізуються, вивчаються й у підсумку стають основою для покращення. «Клуб новаторів агробізнесу» фактично відкриває господарствам двері до передових препаратів, які для решти загалу поки залишаються недоступними. Учасники клубу стають певною мірою першовідкривачами у сфері покращення аграрного ринку України. Можна бути впевненими, що така ініціатива від BASF — лише маленький крок на шляху до великих рішень. Вже сьогодні клуб новаторів демонструє свою дієвість і має чудові перспективи до подальшого розвитку.

НА КРОК ПОПЕРЕДУ

НАЙБІЛЬШЕ ДОСЯГНЕННЯ «КЛУБУ НОВАТОРІВ АГРОБІЗНЕСУ», СТВОРЕННЯ ЯКОГО БУЛО ІНІЦІЙОВАНЕ КОМПАНІЄЮ BASF, — ЦЕ ВІДКРИТІСТЬ І ПОСТІЙНИЙ ОБМІН ДОСВІДОМ. ЗАГАЛЬНИЙ ВІЛЬНИЙ ДОСТУП ДО ІНФОРМАЦІЇ ДОЗВОЛЯЄ ЧЛЕНАМ КЛУБУ ЗАВЖДИ БУТИ НА КРОК ПОПЕРЕДУ І ФОРМУВАТИ ЕЛІТУ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

ТЕКСТ: РОМАН КИРІЄНКО

Наприкінці березня 2018 року компанія BASF запропонувала 26 провідним аграріям із 19 областей України сучасні унікальні продукти та технологічні рішення для своїх господарств у рамках проекту «Клуб новаторів агробізнесу». І ось 12 грудня відбулася друга зустріч новаторів, які підбили підсумки осінньої посівної кампанії та поділилися досвідом щодо випробовування нових препаратів протягом поточного року.
Майже рік діяльності, тестування новітніх розробок у галузі агрохімії, зустрічей, обміну думками, злетів та падінь. Про перший досвід, який був набутий і аграріями, і компанією BASF, про головні підсумки та успіхи розповів президент «Клубу новаторів агробізнесу» та керівник відділу по ро-

Вадим Потьомкін,
президент «Клубу новаторів агробізнесу» компанії BASF

ФОТО: ДМИТРО ПОДЛЄСНИЙ; НАДАНО ПРЕС-СЛУЖБОЮ КОМПАНІЇ

боті з ключовими клієнтами BASF Вадим Потьомкін.

МИНУВ МАЙЖЕ РІК З МОМЕНТУ ЗАСНУВАННЯ «КЛУБУ НОВАТОРІВ АГРОБІЗНЕСУ» І ВЖЕ МОЖНА ПІДБИТИ ПРОМІЖНІ ПІДСУМКИ ЙОГО ДІЯЛЬНОСТІ. ЩО ЗМІНИЛОСЯ ЗА ЦЕЙ ЧАС І НАСКІЛЬКИ ВИПРАВДОВУЄ СЕБЕ ЦЯ СТРУКТУРА?

Створення клубу повністю себе виправдовує, тому що ми знайшли тих людей, які є дійсно прогресивними та інноваційними в Україні. Ми зібрали тих, кому не байдужа доля аграрних технологій. Тих, хто намагається створити, придумати щось нове не тільки для себе, але й для інших. Ми спробували створити таку атмосферу, де люди можуть спокійно ділитися знаннями, досвідом, обговорювати важливі агрономічні питання і не боятися говорити відкрито. Це, по суті, клуб однодумців, які з нашою допомогою створюють нові технології.

ЯКЕ, НА ВАШУ ДУМКУ, НАЙБІЛЬШЕ ДОСЯГНЕННЯ КЛУБУ ЗА ЦЕЙ ЧАС?

Найбільше досягнення — це обмін досвідом, відкритість. У наш час дуже багато власників господарств, які не бажають розповідати про свої інновації, успіхи в культивуванні рослин. Нещодавно була конференція компанії «Кернел», на якій озвучили багато слушних речей. Наприклад, у них є відділ, який займається закупівлею, в тому числі й врожаю. І вони сказали: «Ми купуємо не насіння, а олію з насіння». Друга тенденція, яку «Кернел» відкрив, — це обмін інформацією. Чим більше буде людей, готових ділитися знаннями, тим краще буде для всіх. І це саме та ідея, яку ми теж сповідуємо. Якщо ми спільно знайдемо технологію, що працюватиме, від цього виграють усі. Ми як виробники зможемо наявно показати дієвість продукту, а клієнт у свою чергу може взяти цей продукт і, адаптувавши під свої умови, отримати гарний результат.

НАСКІЛЬКИ ВІДКРИТО ПОВОДЯТЬСЯ УЧАСНИКИ КЛУБУ, НАСКІЛЬКИ ОХОЧЕ ДІЛЯТЬСЯ ІНФОРМАЦІЄЮ?

«Ми знайшли тих людей, які є дійсно прогресивними та інноваційними в Україні»

Вони готові ділитися, не приховують абсолютно нічого. Ми фактично допомагаємо їм зрозуміти, де були помилки та як їх не повторити. Що саме потрібно було зробити, аби дія того чи іншого препарату показала стовідсотковий ефект.

ЧИ ІСНУЮТЬ ПОДІБНІ КЛУБИ В ІНШИХ КРАЇНАХ? ЯКЩО ТАК, ТО ЯКІ ТАМ БУЛИ ОТРИМАНІ РЕЗУЛЬТАТИ? ЧИ УКРАЇНСЬКИЙ КЛУБ Є ДЛЯ BASF ПЕРШИМ ПРОЕКТОМ ТАКОГО ПЛАНУ?

Подібні клуби функціонують і в інших країнах. Формат у них дещо інший, проте завдання і цілі залишаються ідентичними — сприяти розвитку агробізнесу в цілому, виводити аграрний сектор на новий щабель. Аграрії Франції, Великої Британії, Німеччини та деяких інших країн також випробовують нові препарати на своїх полях. Тому на ваше запитання відповідь і так, і ні: ідея сама по собі не унікальна, але унікальним є український клуб у своєму вигляді.

ЧИ ПЛАНУЮТЬСЯ У НАЙБЛИЖЧОМУ МАЙБУТНЬОМУ ЯКІСЬ ЗМІНИ У ФОРМАТІ РОБОТИ КЛУБУ?

Незважаючи на те що ми компанія інноваційна, є речі, які краще не чіпати. Наприклад, наші спеціальні умови найближчі кілька років змінюватися точно не будуть. Ми прихильники такого підходу, що концепція, яка змінюється щороку, не може називатися концепцією. Формат працює, він сподобався, підійшов, і найближчим часом кардинально змінювати нічого не плануємо. Звісно, щось покращимо, проте основа залишиться незмінною.

НАРАЗІ УЧАСНИКАМИ КЛУБУ Є 26 ГОСПОДАРСТВ ІЗ 19 РЕГІОНІВ УКРАЇНИ. ЧИ ЗБИРАЄТЕСЯ РОЗШИРЮВАТИ ЧЛЕНСТВО НОВАТОРІВ?

Клуб — це обмежена кількість учасників. Якщо хтось відмовиться, то, звісно, ми запросимо ту людину, яка зможе влитися в наше коло. Кардинально розширятися не плануємо. Ми обирали справжніх лідерів думок у своїх регіонах і сформували склад, який представляє всю країну.

ЗА ЯКИМИ САМЕ КРИТЕРІЯМИ ПРОВОДИВСЯ ВІДБІР?

Найголовнішими критеріями для нас були технологічність господарства, його відкритість у своїй діяльності, готовність використовувати нові продукти, які ми запропонуємо, проводити експерименти, ділитися отриманим досвідом.

ПОДІЛІТЬСЯ ПЛАНАМИ КЛУБУ НА НАЙБЛИЖЧИЙ РІК.

Плани ще у процесі побудови, але ключова ідея залишиться непохитною. Новаторам ми надамо можливість спробувати нові продукти, яких ще немає на ринку. Які саме — дізнаєтеся від них самих наступного року.

Юрій Паламарчук,
головний агроном
господарства «Дашківці»

У РЕЖИМІ ЕКСПЕРИМЕНТУ

У КИЇВСЬКОМУ ГОТЕЛІ RAMADA ENCORE, ДЕ ВІДБУЛОСЯ ДРУГЕ ЗАСІДАННЯ «КЛУБУ НОВАТОРІВ АГРОБІЗНЕСУ» КОМПАНІЇ BASF, МИ ПОСПІЛКУВАЛИСЯ З ГОЛОВНИМ АГРОНОМОМ ГОСПОДАРСТВА «ДАШКІВЦІ» ЮРІЄМ ПАЛАМАРЧУКОМ

ТЕКСТ: РОМАН КИРІЄНКО

ФОТО: ДМИТРО ПОДЛЄСНИЙ

Господарство «Дашківці» входить до переліку великих аграрних підприємств у Вінницькій області із земельним банком у 4000 га і спеціалізується на вирощуванні озимої пшениці, ячменю, кукурудзи, соняшника, ріпака та сої.
Але нас зацікавила не спеціалізація успішного господарства, а сама особа співрозмовника — він постійно діє в режимі експерименту і, за його словами, не може уявити своєї роботи без втілення найновітніших ідей у аграрній галузі.

ВИ Є ОДНИМ ІЗ 26 УЧАСНИКІВ «КЛУБУ НОВАТОРІВ АГРОБІЗНЕСУ». РОЗКАЖІТЬ, ЯК ВАМ ВДАЛОСЯ ОТРИМАТИ «ЧЛЕНСЬКИЙ КВИТОК».
Участь у проекті мені запропонували представники компанії BASF. Гадаю, це відбулося через моє хобі — я люблю проводити досліди на різних культурах, які вирощуються у господарстві.
На всіх полях нашого господарства я намагаюся щось робити не так, як інші, по-своєму. Проводжу досліди, шукаю, підбираю та випробовую нові препарати.
«Клуб новаторів агробізнесу» дає чудову можливість спілкування з такими самими дослідниками, як і я. Цікаво переймати досвід інших, послухати, що в кого виходить, а в чому виникають проблеми, разом відшукати, з якої причини.
Зрозуміло, що не завжди все виходить. Якщо впроваджувати новації самому, то слід зважити: специфіка сільського господарства така, що результати дослідів знатимеш лише за рік. А завдяки клубу ми отримуємо дані, як кажуть, з перших вуст. Тому особисто мені дуже цікаво і приємно бути частиною «Клубу новаторів агробізнесу».

ПОДІЛІТЬСЯ ДОСВІДОМ ВИКОРИСТАННЯ ПРОДУКТІВ BASF. ЯК ДОВГО ВИ ЗАСТОСОВУЄТЕ ЦІ ПРЕПАРАТИ І НАСКІЛЬКИ ВОНИ ЯКІСНІ?
Я працюю агрономом уже 17 років і весь цей час використовував препарати BASF. У мене ніколи не було жодних претензій щодо них.

НА ОБГОВОРЕННІ ВИПРОБУВАНЬ НОВІТНЬОГО ПРЕПАРАТУ АРХІТЕКТ™ ДУМКИ УЧАСНИКІВ ДЕЩО РОЗДІЛИЛИСЯ, ПРОТЕ БІЛЬШІСТЬ ВІДЗНАЧИЛА ЙОГО ЕФЕКТИВНІСТЬ. ЩО МОЖЕТЕ СКАЗАТИ ВИ?
Препарати BASF я використовую приблизно на 60–70% від усієї площі, що культивується господарством, — адже всі вони якісні. Під час клубу йшлося скоріше про особисті враження — вони дійсно у кожного свої. Мені робота препарату Архітект™ сподобалася, я дуже задоволений результатами.

НАЗВІТЬ ТРІЙКУ НАЙКРАЩИХ ПРЕПАРАТІВ BASF, ЯКИМИ ВАМ ДОВОДИЛОСЯ КОРИСТУВАТИСЯ.
Уся лінійка продукції дуже сильна. З моєї практики на пшениці найкращий Абакус®. Він у своєму сегменті найдешевший і найбільш ефективний. Другий препарат, який я використовую найчастіше для обробки пшениці, — Капало®. А для кукурудзи можу порадити Стеллар®. Також можу до цього списку додати Пульсар® — для гороху. Але це не означає, що я раджу користуватися лише цими препаратами. Кожен може вибрати з лінійки BASF щось для себе, для умов конкретного господарства.

> КЛУБ ДАЄ ЧУДОВУ МОЖЛИВІСТЬ СПІЛКУВАННЯ З ТАКИМИ САМИМИ НОВАТОРАМИ

НАСТУПНОГО РОКУ ПРОГНОЗУЄТЬСЯ ЗНАЧНЕ ПЕРЕВИЩЕННЯ ПРОПОЗИЦІЇ НА РИНКУ КУКУРУДЗИ ТА СОНЯШНИКА. ДУЖЕ В ЦЬОМУ НАПРЯМІ ПОСТАРАЛИСЯ АРГЕНТИНА ТА БРАЗИЛІЯ. У ЗВ'ЯЗКУ З ЦИМ, ЧИ НЕ ПЛАНУЄТЕ ВИ НАСТУПНОГО СЕЗОНУ РОБИТИ СТАВКУ НА ІНШІ КУЛЬТУРИ?
Кожного року виникає певний дисбаланс у врожаї конкретних культур. Наприклад, сьогодні це кукурудза та соняшник. Можливо, завтра будуть пшениця та соя. Тому не можна кожен рік міняти культивацію, й один рік вирощувати, наприклад, горох, а потім картоплю. Є складена сівозміна, згідно з якою ми працюємо. І відмовлятися від неї не збираємося.

НАСКІЛЬКИ В УКРАЇНІ ЛЕГКО ВЕСТИ АГРАРНИЙ БІЗНЕС, ЧИ ОТРИМУЄТЕ ВІД ДЕРЖАВИ ДОТАЦІЇ?
Наше господарство не отримує дотацій. Раніше користувалися кредитами, зараз господарство достатньо потужне, тому самостійно вирішуємо всі питання.

А ЯКЕ ВАШЕ БАЧЕННЯ РИНКУ ЗЕМЛІ? ЯК ВІН МАЄ ВИГЛЯДАТИ, ВРАХОВУЮЧИ УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ?
Ніхто не скупить всю землю відразу, для цього потрібен просто величезний капітал. Будуть, звичайно, великі власники, але сумніваюся, що навіть іноземці підуть на такий крок. Гадаю, великий іноземний бізнес не відразу розпочне масову купівлю землі, адже ринок буде новим, не обжитим, і ризикувати великими інвестиціями ніхто не захоче. Потрібен час, щоб потенційні інвестори побачили: вкладення грошей в українську землю — дійсно привабливий проект, з якого можна отримати солідні дивіденди. Крім того, власники також не поспішатимуть розлучатися зі своїми ділянками. Вони вичікуватимуть, адже земля стане нерухомістю, за яку завжди можна отримати гроші. Більше чи менше — це вже диктуватиме ринок. А відразу продаватимуть землю тільки ті, кому дуже потрібні гроші.

НАРАЗІ ШИРОКО ОБГОВОРЮЄТЬСЯ ТЕМА, ЩО НАЧЕБТО МОРАТОРІЙ НА ЗЕМЛЮ ПОРУШУЄ КОНСТИТУЦІЙНІ ПРАВА УКРАЇНЦІВ. ЯК ВВАЖАЄТЕ, ЦЕ ДІЙСНО ТАК?
Політики маніпулюють цим. Один говорить, що погано продавати землю, інший — що без цього ніяк… Наприклад, комусь терміново потрібні гроші.
Є ділянка, яка має певну вартість, проте продати її не можуть. А це неправильно. Тобто є певні моменти, і відкриття ринку землі могло би їх вирішити.

ГЛОБАЛЬНЕ БАЧЕННЯ

НА ДРУГОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ФОРУМІ АГРОБІЗНЕСУ ФАХІВЦІ ІЗ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО СЕКТОРА, ЕКСПЕРТИ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА ІНВЕСТИЦІЙНИХ КОМПАНІЙ І ПРЕДСТАВНИКИ ВЛАДИ ШУКАЛИ ВІДПОВІДІ НА НЕЛЕГКІ ЗАПИТАННЯ

ТЕКСТ: МИХАЙЛО ДИКАЛЕНКО

ФОТО НАДАНО ОРГАНІЗАТОРАМИ

Другий Український форум агробізнесу зібрав провідних фахівців сільськогосподарської галузі

Обмін думками на заході не припинявся ані в сесійній залі, ані у фойє форуму

Які виклики готує Україні та її аграрному сектору новий 2019 рік та як винайти правильне рішення, щоб захистити і збільшити позиції української сільськогосподарської продукції на світовому ринку.
Який шлях існує для подолання внутрішніх проблем України у галузі логістики сільськогосподарської продукції та які наслідки матиме загострення напруги у Чорноморському басейні, яке ми спостерігаємо зараз.

Яких втрат вже зазнав і ще зазнає аграрний сектор економіки від введення воєнного стану у ряді регіонів країни наприкінці 2018 року та яким чином поводитимуться наші іноземні партнери у такій ситуації.
І, нарешті, яким буде більш віддалене майбутнє для українського і взагалі глобального аграрного ринку, які зміни у свідомості представників агросектора стануть невдовзі нагальними.

ДАВНО МИНУЛИ ЧАСИ, КОЛИ УКРАЇНА БУЛА НА ДРУГОРЯДНИХ РОЛЯХ У ЕКСПОРТІ АГРАРНОЇ ПРОДУКЦІЇ

ПЕРСПЕКТИВА

Український форум агробізнесу був організований компанією Strategy Council, яка культивує знання й розбудовує зв'язки між бізнес-співтовариствами, головним чином у європейських країнах з ринковою економікою, що формується. З цією метою компанія і запровадила щорічні конференції як неупереджену платформу, навколо якої діють і розвиваються співтовариства.
Як розповів на форумі президент Української аграрної конфедерації, народний депутат України Леонід Козаченко, зараз сільськогосподарський сектор країни перебуває на переломному етапі. Давно минули часи, коли Україна буда на другорядних ролях у експорті аграрної продукції на глобальний ринок. Сьогодні ми вже посідаємо провідні місця у глобальному постачанні соняшникової олії, кукурудзи, пшениці тощо. Цього року, за підрахунками фахівців США, Україна стає другим за розміром експортером зерна кукурудзи.
І ось тут постає запитання: а що ж далі? На думку Козаченка, Україна має потенціал для того, щоб стати поруч навіть з найпотужнішим гравцем на глобальному аграрному ринку — Сполученими Штатами Америки, для цього потрібні лише інвестиції. Щоправда, йдеться про залучення коштів у розмірах на порядок вищих за існуючі.
Зараз, за даними Української аграрної конфедерації, аграрна галузь має валове виробництво у середньому $25 млрд на рік. Принаймні такий показник буде досягнутий у 2018-му. Але, якщо порівнювати цей показник із країнами ЄС, результат не зовсім втішний — Європейський Союз щорічно генерує аграрної продукції приблизно на $360 млрд. Звісно, не зовсім коректно буде порівнювати Україну з усім Союзом країн Європи, але треба розуміти і те, що країни ЄС проводять координовану експортну політику і конкурувати нам

Під час сесії, присвяченої перспективам зміцнення позицій України у світі

доводиться не з кожною окремо, а з усім Європейським співтовариством.

Якщо брати реальні потенційні можливості України як аграрної держави, то, на думку Козаченка, реально досягти виробництва у $80 млрд.

Що це означає, стає зрозумілим, якщо зважити на вже існуючу структуру збуту вітчизняної аграрної продукції. Так, близько 40% всієї сільськогосподарської продукції постачається до країн Азійського регіону, близько 30% аграрного виробництва забезпечують контракти з покупцями з Європейського Союзу, ще 18% агропродукції експортується до країн африканського континенту. І, нарешті, невелика частка (3%) розходиться між іншими країнами світу. Тобто вже зараз, якщо виходити із заяви Козаченка, близько 90% продукції українського аграрного господарства продається за кордоном (до речі, за даними Міністерства аграрної політики та продовольства, ця частка становила майже 80%).

Тобто в разі більш ніж трикратного збільшення сільськогосподарського виробництва Україна зможе запропонувати на світовому ринку продукції на $70–75 млрд. Але, як зазначив президент Української аграрної конфедерації, для втілення такого сценарію у життя треба залучити в аграрне виробництво, переробку і логістику близько $70 млрд інвестицій.

Присутні на заході представники банківських установ підтвердили, що саме на таку суму (тобто близько $70 млрд) були прокредитовані українські сільгоспвиробники банками. Але йдеться не про прямі інвестиції й про період у три десятиріччя.

А, наприклад, прямі іноземні інвестиції в усю українську економіку за рік становлять всього $2 млрд, і яка частина цих коштів пішла саме у сільське господарство, поки невідомо.

Хоча, як запевнили присутніх представники FMO, в Україні достатньо привабливих підприємств для інвестування. Наприклад, нещодавно Нідерландський банк розвитку FMO і Diligent Capital Partners спільно придбали 16% акцій Allseeds SA, яка займається переробкою насіння соняшника та експортом соняшникової олії. Взагалі, як зазначив фахівець банку, такі відносно невеликі інвестиції — це політика FMO, який ніколи не намагається отримати контрольний пакет акцій компанії — отримувача фінансування. Але таких об'єктів, які вже зараз розглядаються голландцями як майбутні партнери, в Україні налічується декілька десятків.

В УКРАЇНІ ДОСТАТНЬО АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ, ПРИВАБЛИВИХ ДЛЯ ІНВЕСТОРІВ

ПРОТОКА І ВОЄННИЙ СТАН

Цей рік для українських зернотрейдерів запам'ятається не тільки рекордними врожаями і великими експортними планами. Скоріш, вони пригадають нескінченні логістичні проблеми — від дефіциту потужностей елеваторів на внутрішньому ринку, нестачі перевалок у портах

ФОТО НАДАНО ОРГАНІЗАТОРАМИ

Виступ екс-міністра аграрної політики та продовольства України Олексія Павленка

до черг за вагонами-зерновозами і локомотивною тягою в «Укрзалізниці».

Та вказані проблеми, хоча й загострені цього року, все ж знайомі вітчизняним підприємцям та іноземним компаніям з досвідом роботи на українському ринку. А ось блокада Керченської протоки і загострення конфлікту у регіоні захопило всіх зненацька.

Через те що судна з вантажем простоюють у Керченській протоці, у фермерів здешевшає продукція, а ціни на перевезення зростуть. Постраждає і весь регіон, що прилягає до акваторії Азовського моря, адже у портах створювалися робочі місця, формувалися податки. Щоправда, через Азовське море перевалювали приблизно 6% української сільськогосподарської продукції, й такі обсяги експорту можна перенаправити через інші порти, однак від цього постраждає регіон, де розташовані Маріупольський та Бердянський порти.

Фермери суттєво втратять дохід, адже їм доведеться знизити ціни на врожай і дорожче заплатити за його перевезення, послуги на транспортування товару зростуть, власники суден відмовлятимуться перевозити вантаж, побоюючись нападу в морі, робота в логістичному центрі, розташованому на узбережжі Азовського моря, може зупинитися, люди втрачатимуть робочі місця, а регіон залишиться без податків.

Крім того, учасники Українського форуму агробізнесу обговорили і проблему можливого впливу воєнного стану в ряді регіонів. Екс-міністр аграрної політики та продовольства України Олексій Павленко запевнив, що введення воєнного стану не позначиться на розвитку вітчизняного агросектора.

Зокрема, колишній чиновник відзначив, що нині в Україні вистачає як фінансового резерву, так і паливно-мастильних матеріалів та зернових, аби безболісно пережити можливі труднощі із введенням воєнного стану.

Виступ президента Української зернової асоціації Миколи Горбачьова

Дискусія в залі, під час проведення чергової сесії Українського форуму агробізнесу

«Давайте повернемося у 2015-й. Аграрії добре пам'ятають, що в Луганській і Донецькій областях отримали більше мільйона тонн врожаю. А це означає, що врожай 2014 року був зібраний, поля були підготовлені, озимі посіяні, добрива внесені. І це притому, що йшли активні бойові дії, — розповів він у виступі. — Інфраструктура працювала, аграрії працювали, тож наразі причин для паніки немає жодних». За його словами, нині банківські резерви утричі більші, ніж на початку кризи, з паливом проблеми немає. «Я спілкувався з сімома операторами, всі запевнили, що палива більш ніж достатньо. Середній запас становить мінімум два-три місяці, — підкреслив Павленко. — Елеватори пшеницею забиті, тож і без хліба не залишимося. На сьогодні введення воєнного стану жодним чином не позначиться на роботі аграріїв».

ДАЛЕКІ ПЕРСПЕКТИВИ

Обговоривши нагальні виклики, учасники конференції повернулися до розгляду глобальних трендів, які можуть змінити і сформувати аграрний ринок у майбутньому.

Як розповів президент Української зернової асоціації Микола Горбачьов, на його погляд, майбутнє полягає у поєднанні трьох напрямів: всебічна діджиталізація сільськогосподарського виробництва, технології блокчейн і, що може здатися несподіванкою, використання криптовалют. Власне, питання діджиталізації можна вважати вирішеним — адже ніхто в аграрному секторі вже не має сумнівів щодо необхідності впровадження новітніх рішень. Як навів приклад присутній на заході заступник директора з питань аграрних інформаційно-технічних інновацій компанії UkrLandFarming Володимир Бабій, тільки завдяки встановленню на автомобілі GPS-систем компанія повернула 2 млн гривень, припинивши крадіжки зерна під час транспортування. Він навів кілька прикладів крадіжок зерна з ван-

Коротка «нарада» перед початком сесії про інвестиційні інструменти в агросекторі

ФОТО НАДАНО ОРГАНІЗАТОРАМИ

Виступ керуючого партнера Diligent Capital Partners Данііла Паська

ЗА УМОВИ ІНВЕСТИЦІЙ $80 МЛРД УКРАЇНА МОЖЕ ЗБІЛЬШИТИ АГРОВИРОБНИЦТВО ВТРИЧІ

тажівок: крадіжки з чужих (орендованих) авто, крадіжки в дорозі, коли автомобілі зсипають зерно, і крадіжки за рахунок переставлення трекеру на інше авто. Повністю вирішити проблему не вдається (це взагалі неможливо), але навіть за рахунок таких технічно нескладних рішень можна досягти неабиякого ефекту.

Ще більше перспектив, за словами Горбачьова, відкривається перед експортерами агропродукції та продуктів харчування завдяки технології блокчейн, яка дозволяє отримати всі дані по товару. Покупець у супермаркеті у бідь-якій точці земної кулі, зчитавши QR-код, наприклад, на пачці з борошном, може отримати інформацію не просто про постачальника, а навіть про те, на якому полі вирощувалася пшениця, який був гібрид, яка історія використання агрохімії на цьому полі, на якому підприємстві зерно зберігалося і перероблювалося на борошно тощо. Не кажучи вже про сертифікацію підприємства, стандарти виробництва, оцінку якості продукції.

Такі можливості щонайменше ставлять під сумнів необхідність існування низки дозвільних документів, які зараз повинні супроводжувати товар при експорті — наприклад, сертифікат походження (який підтверджує країну — постачальника товару, але аж ніяк не розповість про історію поля, де вирощувалася пшениця для переробки на борошно).

І, нарешті, як заявив Горбачьов, ще не до кінця зрозумілими залишаються перспективи використання у міжнародній торгівлі криптовалют.

Тут багато незрозумілого — починаючи з вибору валюти, закінчуючи нестабільністю їх курсів. Та перші приклади укладання контрактів у світі вже є.

І на що тут треба зважати. Агроекспорт займає на міжнародній арені особливу позицію, бо забезпечує продовольчу безпеку цілих країн і регіонів світу. Йдеться про найпершу потребу людини — потребу в харчуванні.

Зараз глобальний ринок продовольчої продукції залежить від коливань сировинних ринків світу, насамперед котирувань нафтових ф'ючерсів. Експортні ціни встановлені у твердих валютах, що робить торгівлю агропродукцією заручником коливань курсів валют і, головне, політичних рішень лідерів провідних економік світу. Останній приклад — турбулентність світового ринку внаслідок політичної кризи, яка перетворилася на торговельну війну між Сполученими Штатами Америки і Китаєм. Перехід на криптовалюти, попри всі загрози, забезпечить повну незалежність світової аграрної торгівлі від політичних курсів різних країн.

Поки це досить футуристичний сценарій, але багато сучасних звичних рішень у аграрному секторі ще декілька років тому здавалися фантастикою.

ВРЯТУВАТИ МРІЮ

«МРІЯ АГРОХОЛДИНГ» — МАБУТЬ, НАЙБІЛЬШ ВІДОМА НАЗВА УКРАЇНСЬКОЇ АГРАРНОЇ КОМПАНІЇ ОСТАННІМИ РОКАМИ. ХОЛДИНГ, ЗАСНОВАНИЙ У 1992 РОЦІ, НЕ Є НАЙБІЛЬШИМ ЗА ЗЕМЕЛЬНИМ БАНКОМ, ХОЧА І ВХОДИТЬ ДО ПЕРЕЛІКУ ПРОВІДНИХ УКРАЇНСЬКИХ АГРОПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ. ВІДОМИМ НА ВЕСЬ СВІТ ЙОГО ЗРОБИВ ТЕХНІЧНИЙ ДЕФОЛТ, ПРО ЯКИЙ БУЛО ОГОЛОШЕНО У СЕРПНІ 2014 РОКУ, — КОМПАНІЯ НЕ ЗМОГЛА РОЗРАХУВАТИСЯ З КРЕДИТОРАМИ

Вже з лютого 2015-го контроль над активами перейшов до кредиторів — європейських та американських інвесторів, які призначили новий менеджмент. У вересні 2016 року «Мрія» опублікувала умови реструктуризації боргового портфелю, який становив близько $1,1 млрд. А нещодавно, у вересні 2018-го інвестиційна компанія SALIC із Саудівської Аравії повідомила про придбання холдингу за $242 млн.

Так можна викласти коротку офіційну версію новітньої історії підприємства. Як насправді вдалося врятувати «Мрію» від остаточного банкрутства, на Українському форумі агробізнесу розповів фінансовий директор Mriya Farming Тон Хулс.

Сімсот мільйонів доларів прямих боргів, близько одного мільярду доларів боргів загалом… Саме такий баланс отримала нова команда управлінців «Мрії» три роки тому.

І ось сьогодні ми вже говоримо про те, що підприємство вигідно продано великій інвестиційній компанії, справжньому інвестиційному двигуну, у холдингу є перспективи, є майбутнє.

Але про що говорить історія «Мрії»? Це гарний приклад для всіх кредиторів, як не можна вести справи і недбало ставитися до своїх інвестицій.

Тон Хулс,
фінансовий директор
Mriya Farming

ФОТО НАДАНО ОРГАНІЗАТОРАМИ

Історія «Мрія Агрохолдинг» — приклад для кредиторів, як не можна вести справи

ЩО БУЛО ЗРОБЛЕНО

Зараз, через три роки роботи нашої команди, я вже можу відкрито говорити: історія «Мрії» — це розповідь про шахрайство.

Перше, що ми зробили, — створили фактично новий агрохолдинг і перевели на нього всі живі активи зі старої компанії, що була зареєстрована на Кіпрі. Новому суб'єкту передавалися не тільки активи, а й всі забезпечені та незабезпечені борги.

У результаті на старій компанії, старому холдингу залишилися невеликі боргові зобов'язання. Вони були або списані за домовленістю з кредиторами, або визнані у судовому порядку як нікчемні.

Далі ми пройшлися по всій структурі «Мрія Агрохолдинг» і виявили 76 контрактів на землю, знайшли 140 установ та підрозділів в Україні, 20 на Кіпрі, які входили до її складу. Загалом ми нарахували 170 пов'язаних суб'єктів.

Усе це було зведено до певного переліку компаній, які й були згодом продані SALIC. Усе інше було ліквідовано, продано іншим покупцям тощо. Для цього ми перерозподілили всі активи — борги закріплялися за тими компаніями, де генерувався грошовий потік. Адже що ми застали на початку — борг висів на одному суб'єкті, забезпечення боргу — на іншому, а прибуток, який вони генерували, консолідувався на сторонній компанії, майже не пов'язаній із загальною структурою холдингу.

Це була схема, у якій нам було дуже складно розібратися, багато часу пішло просто на те, щоб встановити зв'язки між суб'єктами. Було дуже багато позичальників з різними структурами кредитів. Ми загалом знайшли 27 позичальників і 35 компаній, які по суті були холдингами зі своїми структурами, боргами, управлінням. Власне там, де був борг, він не сплачувався, і ніхто не розумів, де саме знаходиться забезпечення боргу і на що саме позичалися кошти. Наприклад, були ситуація, коли борг висів на компанії, яка вирощувала цукрові буряки, отримувачем грошей виступав завод з виробництва соків, а забезпечення йшло із зовсім іншої компанії.

> МИ ВИКРИЛИ ЕМІСІЮ ЦІННИХ ПАПЕРІВ НА СУМУ $4 МЛН, В ЯКІЙ НЕ БУЛО ЖОДНОГО СЕНСУ

Усе було перероблено — встановлена чітка зрозуміла структура, за якою активи, генерація грошового потоку, борги та їх забезпечення консолідувалися в рамках однієї і тієї ж самої компанії.

Після реструктуризації боргів ми виділили 15 компаній холдингу, які були вже безнадійними банкрутами.

По кожній справі, з кожним банком були проведені перемовини про умови продовження співпраці.

ВИСНОВКИ

Для мене досі лишається дивним, як взагалі кредитори дозволили існувати такій структурі, як старий агрохолдинг «Мрія», та, більш того, до останнього продовжували в нього інвестувати.

Не було жодних незалежних перевірок, не проводився аудит. У структурі «Мрії» на керівних посадах були люди, пов'язані між собою родинними зв'язками. Я можу навести лише один приклад, аби було зрозуміло, про що йдеться: ми викрили емісію цінних паперів на суму $4 млн, в якій не було жодного сенсу — не було ніякого підтвердження необхідності залучення коштів. Було декілька сумнівних кредитів по півмільйона доларів, які не були забезпечені. Є запитання до банків — як можна було видавати такі кредити? До того ж ці кошти не інвестувалися, а просто збільшували боргові зобов'язання. Тобто ми викрили звичайну шахрайську схему, за якою гроші отримували певні особи, а борги брали на себе різні компанії холдингу.

Ми знайшли кредити на будівництво, які видавали компаніям, що не мали навіть дозволу здійснювати будівельну діяльність і не мали дозволу на самі будівництва. Отримувачами були дочірні компанії «Мрії», які навіть не входили до холдингу.

Були кредити під оборотний капітал компаній, які ще не були навіть юридично оформлені. Ми знайшли 120 вантажівок, які не були розмитнені, але вже стали заставою отримання чергових кредитів.

І, нарешті, кредити видавалися просто особам, які входили до керівництва «Мрії». Шахрайство неможливо повністю виключити з підприємницької діяльності, воно можливе будь-де. Моя порада: використовуйте логіку, робіть висновки, не спираючись виключно на фінансові інструменти аналізу. Сигналом про шахрайство можуть бути не фінансові прояви діяльності — вчасно звертайте увагу на такі ознаки, як збільшення підприємств у структурі компанії, непритаманна активність трансакцій, невиправдана зміна реєстрації підприємств, поява серед керівників випадкових осіб або осіб, пов'язаних з іншими керівниками.

ПЕРСПЕКТИВА МАЙБУТНЬОГО

У ГРУДНІ ПРОЙШЛА ЮВІЛЕЙНА X МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ «ВЕДЕННЯ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ», ОРГАНІЗОВАНА АСОЦІАЦІЄЮ «УКРАЇНСЬКИЙ КЛУБ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ» СПІЛЬНО З АГЕНЦІЄЮ UCABEVENT. У РАМКАХ ЗАХОДУ БУЛИ НЕ ТІЛЬКИ ПІДБИТІ ПІДСУМКИ В АГРАРНОМУ БІЗНЕСІ УКРАЇНИ В 2018-МУ, А Й ВИЗНАЧЕНІ ГЛОБАЛЬНІ ТРЕНДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ НА НАСТУПНИЙ РІК

ТЕКСТ: ДАР'Я ГЕРМАН

Набір торговельних конфліктів призводить до асинхронізації глобальної економіки. У той час як економіка США зростає дуже швидко, у Китаї — сповільнюється, а Європа зайшла у період стагнації.
Високий рівень економік у цих країнах світу призводить до того, що торговельні війни так чи інакше відображаються на країнах, які участі у них, здавалося б, не беруть.

Почесний президент Київської школи економіки Тимофій Милованов переконаний, що перед Україною стоять більші виклики, ніж перед іншими країнами: слабка економіка, залежна від міжнародного ринку, рекордні виплати зовнішнього державного боргу у 2019 році, великі соціальні витрати та неефективне використання грошей у напрямах освіти, медицини, виплати пенсій, вибори президента та до Верховної Ради, недосконала структура державного апарату і відсутність притоку інвестицій.
«Українська економіка зростала під час збільшення світових цін на товари, які ми експортуємо. Якщо ж світова глобальна економіка піде у рецесію, то у нас виникнуть економічні проблеми. Також проблемою є те, що нам складно існувати без зовнішньої підтримки, і уряд України змушений брати позики під великі відсотки — 9–10% річних у доларах», — зауважив Милованов.
За словами виконавчого директора Міжнародного фонду Блейзера Олега Устенка, зростання української економіки вкрай недостатнє. А його низькі темпи збільшують прірву з іншими країнами Східноєвропейського регіону. «Статистика III кварталу поточного року дуже несприятлива. Україна не дотягує до 3% зростання, у той час як лідери зростання — Румунія та Польща стрімко злітають на понад 7%, — наголосив Устенко. — Єдина можливість прискорити зростання — зміна моделі та різке збільшення інвестиційних потоків в Україну. Інвестиційна модель зростання передбачає, що Україна повинна взяти активну участь у конкуренції за глобальні потоки фінансових інвестиційних ресурсів. У результаті країна матиме можливість забезпечити собі економічний стрибок та покращення бізнес-клімату».

У ПОШУКАХ ТАЛАНТІВ

Під час другої сесії «Як сформувати команду Ліги чемпіонів» участь у дискусії взяли керуючий партнер Odgers

На заході підбили підсумки 2018 року і визначили глобальні перспективи на наступний рік

ФОТО НАДАНО ОРГАНІЗАТОРАМИ

Berndtson Роман Бондар, генеральний директор HarvEast Дмитро Скорняков та генеральний директор Cygnet Ігор Шилюк.

Учасники проаналізували ключові фактори формування ефективної команди, а також відмітили проблематику нестачі кваліфікованих кадрів у агросекторі. Причому проблема парадоксальна для України, адже агропрофесії входять до топ-10 найбільш високооплачуваних в Україні. Серед основних причин такої нестачі — відтік кадрів за кордон. Згідно з результатами дослідження EY «Найкращий роботодавець 2017», більшість як студентів, так і досвідчених кандидатів

Виступ Жерара де Ля Салля, засновника компанії Alfagro

Дискусія «Макроекономічні перспективи–2019»

готова до переїзду за кордон з метою працевлаштування (82% і 83% респондентів відповідно).

Серед найбільш популярних напрямків для переїзду респонденти обох груп називали США, Німеччину, Польщу, Канаду та Велику Британію. Тож наразі

завдання провідних компаній — і не тільки агросфери — втримати ці кадри.
На думку учасників дискусії, проблему можна вирішити шляхом перегляду програм взаємодії з персоналом, також їх заохочення не тільки фінансовим важелем, а й постійним розвитком, вдосконаленням. При цьому компаніям досить складно знайти професіоналів та талановитих людей.
На думку Шилюка, глобальною проблемою є те, що в Україні занадто багато низькопробних вищих і середніх спеціальних навчальних закладів, де якість освіти дуже низька. «І це одна з причин структурного безробіття — невідповідність кількості випускників за тією чи іншою спеціальністю реальним потребам бізнесу. Зараз, наприклад, випускають забагато фінансистів і маркетологів, замало енергетиків. Поки це питання не буде врегульоване, усі інші ініціативи будуть лікувати симптоми, а не хворобу», — резюмував Шилюк.
За словами директора департаменту управління персоналом та комунікацій агроіндустріального холдингу МХП Ксенії Прожогіної, сільське господарство тривалий час мало стереотип «колгоспників», тому нині дуже важливо розвінчати цей міф і популяризувати саму професію, показати, що агропромисловий комплекс — це інновації та швидкий прогрес.

РІК ВИБОРІВ

У рамках Міжнародної конференції говорили і про майбутні президентські вибори у 2019-му та про те, як вони вплинуть на український агросектор.
У дискусії взяли участь виконуючий обов'язки міністра аграрної політики та продовольства України Максим Мартинюк, перший заступник міністра юстиції України Олена Сукманова, заступник голови Комітету Верховної ради України з питань аграрної політики та земельних відносин Олександр Бакуменко, а також президент IMK Алекс Ліссітса.
У дискусії визначили, які досягнення були в АПК у 2018 році. Так, за підсумками цього року Україна входить до топ-5 країн — експортерів сільськогосподарської продукції, індекс бізнес-діяльності в агросекторі стабільно покращується. А рівень врожайності у 2018-му став рекордним, хоча на самому початку року прогнози були невтішні. За висновком учасників дискусії, український агробізнес не відчує істотного впливу виборів.

ПИТАННЯ ІНОЗЕМЦІВ

Наступна панельна дискусія була присвячена важливій темі — агроінвестиціям та локальним питанням. Участь в обговоренні взяли іноземні підприємці та фермери, які вже мають тривалий досвід роботи на українській землі.

ВИРІШЕННЯ ПОТРЕБУЄ ПИТАННЯ КОРУПЦІЇ, ЯКА ВІДЛЯКУЄ ІНВЕСТОРІВ

Своїми думками поділилися засновник Alfagro Жерар де Ля Салль, засновник господарства «Кищенці» Корнеліс Хузінха, Мішель Терещенко, засновник «Лампка Агро» Зігмунд Лампка та Олівія Еллісон з компанії KMPG в Україні. Учасники дискусії розповіли про свій досвід роботи в українському агросекторі, про те, як розпочинали бізнес, з якими складнощами стикалися. Вони відмічали, що Україна має дуже великий інвестиційний потенціал, що наразі є сенс інвестувати у виробництво нішевих культур, адже цей сектор поки не заповнений. Але вирішення потребує питання корупції, адже це є ключовим фактором, що досі може відлякувати потенційних інвесторів.
Як зазначив Жерар де Ля Салль, потрібно мати плани на перспективу — на 10–15 років і постійно коригувати їх з урахуванням впливу зовнішнього середовища. Треба комплексно і глибоко інтегруватися у місцеве життя, а інвестору обов'язково перебувати на місці бізнесу особисто.

ФОТО НАДАНО ОРГАНІЗАТОРАМИ

Ігор Шилюк,
генеральный директор
Cygnet Agrocompany

Олег Устенко, виконавчий директор Міжнародного фонду Блейзера

Учасники та гості конференції «Ведення аграрного бізнесу»

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ

Завершилася X Міжнародна конференція «Ведення аграрного бізнесу» дискусією на тему «Найбільші українські аграрні інвестори». Протягом п'ятої сесії учасники конференції розглянули потенційні напрями та перспективи для залучення інвестицій.

«Інвестори цікавляться секторами транспортної інфраструктури, видобування нафти й газу, альтернативної енергетики. Завдання України зараз — відкрити доступ до цих ринків для приватного капіталу, створивши умови для здорової конкуренції. Також є інтерес до галузі IT — зокрема, до заснування в Україні R&D центрів, регіональних IT-кластерів, — розповіла голова Офісу національної інвестиційної ради України Юлія Ковалів. — Безсумнівно, агросектор є одним із пріоритетних. Утім, від відкриття ринку землі залежить, як скоро ми перейдемо від розмов про колосальний агропотенціал України до реалізації конкретних проектів».

Виступ Романа Бондаря, керуючого партнера Odgers Berndtson Ukraine

НІДЕРЛАНДСЬКИЙ ДОСВІД

ОСТАННІМИ РОКАМИ ЗАГАЛЬНОЮ ПРОБЛЕМОЮ І БОЛЮЧИМ ПИТАННЯМ ДЛЯ УКРАЇНИ СТАВ ПОСТІЙНИЙ ВІДТІК ПРОФЕСІОНАЛІВ ЗА КОРДОН. У ПОШУКАХ КРАЩОЇ ДОЛІ КРАЇНУ ЗАЛИШАЮТЬ ВЧЕНІ, НОВАТОРИ БІЛЬШОСТІ ГАЛУЗЕЙ, ТАЛАНОВИТІ ПІДПРИЄМЦІ ТА КВАЛІФІКОВАНІ РОБІТНИКИ

Український агросектор також потерпає від дефіциту кадрів, але на загальному фоні має досить успішний вигляд. Адже сільськогосподарські підприємства перебувають у постійному розвитку і дають людям головне — перспективу і бачення завтрашнього дня. Більш того, Україна та її аграрна галузь стали привабливими для іноземців, які обирають вітчизняні поля для розвитку власних фермерських господарств. Україна має неабиякий інвестиційний потенціал, вважають іноземні фермери, які вже господарюють на українській землі.

Корнеліс Хузінха, підприємець з Нідерландів, директор господарства «Кищенці», працює в Україні з 2002 року. Незважаючи на те що земельний банк підприємства вже давно вийшов за рамки маленького господарства (близько 16 000 га у двох районах Черкаської області), Корнеліс наполегливо називає себе фермером. Господарство «Кищенці» входить до десятки найкращих підприємств України з виробництва молока. Окрім активного розвитку тваринництва воно займається вирощуванням цукрового буряка, озимої пшениці, ячменю, кукурудзи, сої, ріпака озимого, пивоварного ячменю, овочів, а також нішевих культур: нута та квасолі.

У рамках «Українського клубу аграрного бізнесу» Корнеліс Хузінха розповів про свій досвід господарювання в Україні та чому в його розумінні успіх — це зовсім не кількості гектарів.

РОЗВИТОК

— Коли ми приїхали до України, у нас не було певного пріоритету у виборі регіону — приваблювали принципова можливість розпочати тут аграрне виробництво та величезні перспективи. Тому ми самі жартома кажемо, що наш вибір Черкас був випадковим. Хоча це і не зовсім відповідає дійсності. У далекому 2002-му Черкаський регіон був порожнім — підприємства майже не відкривалися, конкуренції практично не було. І тут ми зустріли гарну підтримку з боку голови однієї з районних адміністрацій області. Починали з невеликої ділянки, зараз у нашому підпорядкуванні вже близько 16 000 га орної землі. І ми не плануємо розширятися на інші регіони України. На моє переконання, справжній фермер має бути там, де працює і де його угіддя. А якщо розширятися на інші регіони, потрібно створювати зовсім іншу управлінську структуру, відкривати окремий центральний офіс, наприклад, у Києві. Та ми не київські фермери, ми перебуваємо у місці, де наше виробництво.

До того ж, я ніколи не вважав збільшення кількості землі в обробітку головною ознакою розвитку господарства. Для нас розвиток — не у кількості гектарів, а у показнику врожайності з кожного з них, у збільшенні врожайності на 1 га.

> УКРАЇНА МАЄ ВЕЛИКИЙ ПОТЕНЦІАЛ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ ТА ВЛАСНИЙ ШЛЯХ

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ

Господарство спеціалізується на молочному тваринництві, ми маємо 1100 дійних корів, розвиваємо свинарство, у Жашківському районі у нас розташовані три свинокомплекси.

До початку воєнних дій в Україні розпочали будівництво нової доїльної зали, та будівництво стало на паузу під час війни. Нещодавно взяли кредит, відновили будівництво і вже з цієї весни почали доїти корів у новій доїльній залі. Займаємося і рослинництвом, вирощуємо майже всі основні культури, такі як озима пшениця та ячмінь, кукурудза на зерно та силос, соняшник, соя тощо. Крім того, маємо власне демополе, де випробовуємо

ФОТО НАДАНО ОРГАНІЗАТОРАМИ

Корнеліс Хузінха,
директор фермерського
господарства «Кищенці»

не тільки нові препарати, сорти, а й способи обробітку ґрунту, гібриди, густоту посіву та внесення засобів захисту рослин.

Для нашого підприємства випробувальне поле — це вже необхідність, адже технології в сільському господарстві дуже швидко розвиваються. Вже понад чотири роки маємо у практиці використання точного землеробства. Застосовуємо сучасну сільгосптехніку, оснащену GPS-навігацією — це значно підвищує продуктивність виробництва. Основа для нас — це якісна селекція, диференційоване внесення добрив, насіння, застосування мінімального обробітку ґрунту, зменшення проходів техніки по полю. Усе це дає можливість отримувати більший показник врожайності, до чого ми і прагнемо.

ПРОБЛЕМИ

Ми знаємо про державну програму пільг для фермерів, і цього року нам виділили 20 млн гривень державних дотацій. Але не вважаю державну систему пільг до кінця справедливою, адже це велике джерело для корупції в країні. На початку нашої діяльності усе будівництво та розширення відбувалося виключно власними силами. Україна має великий потенціал у сільському господарстві, тому має рухатися власним шляхом, налагоджувати співпрацю з іншими країнами. Українське сільське господарство дуже потужно розвивається, з'являється все більше можливостей для продуктивної роботи, але водночас є і свої проблеми, які, я сподіваюся, держава вирішить у найближчому майбутньому.

> Я НІКОЛИ НЕ ВВАЖАВ КІЛЬКІСТЬ ЗЕМЛІ В ОБРОБІТКУ ОЗНАКОЮ РОЗВИТКУ ГОСПОДАРСТВА

НІМЕЦЬКА ТОЧНІСТЬ

В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ СТАЄ ВСЕ БІЛЬШЕ ПРИКЛАДІВ УСПІШНОГО ГОСПОДАРЮВАННЯ ІНОЗЕМНИХ ФЕРМЕРІВ. ЗІГМУНД ЛАМПКА — ПІДПРИЄМЕЦЬ З НІМЕЧЧИНИ, ЯКИЙ РОЗПОЧИНАВ СВОЮ АГРАРНУ ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ З НЕВЕЛИКОГО ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА У 2004 РОЦІ. У ПІДПОРЯДКУВАННІ НОВОГО УКРАЇНСЬКОГО ФЕРМЕРА ТОДІ БУЛО 500 ГА ЗЕМЛІ

Для того щоб зрозуміти всю незвичність та винятковість прикладу Лампки, треба пригадати, що він почав господарювати у селі Великі Зозулинці на Хмельниччині, не знаючи особливостей звичного життя українців, не орієнтуючись у найпростіших питаннях українського повсякдення, не знаючи навіть української мови.
З того часу промайнуло 14 років, і зараз Зігмунд Лампка чудовою українською може розповісти про те, який успішний бізнес веде господарство «Лампка Агро» з великим штатом робітників і земельним банком у 10 000 га. Основні культури вирощування на підприємстві — озима пшениця, кукурудза, соя, цукровий буряк, олійний гарбуз, також є насіннєві посіви сої, пшениці та гороху.

ПРО РЕАЛІЇ

— На початках роботи в Україні дійсно довелося непросто. Мені потрібно було відбудовувати бізнес з нуля без знання законів, мови, традицій. Хоча вибір я робив повністю усвідомлено і розумів, що цей шлях буде дуже складним. У пошуку місця для свого майбутнього господарства розглядав такі країни, як Канада, Австралія та Україна. Україна привабила мене оптимальним співвідношенням ціни та якості землі, чудовими природними умовами та близькістю до моєї рідної країни — Німеччини.
Можливо, допомогло те, що на час створення бізнесу в Україні у 2004 році дуже багато родючих сільськогосподарських земель стояли занедбані — було дивно бачити поля, вкриті бур'янами, які ніхто не обробляв. Тоді майже в кожен регіон України міг прийти й іноземний, і взагалі будь-який інвестор та розпочати аграрний бізнес, корчувати поля, починати їх відновлювати й успішно працювати. Наприклад, ми спершу сіяли переважно пшеницю, цукровий буряк, ячмінь, ріпак.

ПРО ГОСПОДАРСТВО

Моє господарство розташоване у Хмельницькому регіоні, в селі Великі Зозулинці. Наразі в підпорядкуванні «Лампка Агро» понад 10 000 га землі. Основні наші культури — озима пшениця, озимий ріпак, кукурудза, соя, цукровий буряк, горох, мак, олійний гарбуз.
Велику увагу зараз я приділяю сої, адже вважаю, що це стратегічна культура, та й менш ризикована ніж, наприклад, ріпак. Хоча і тут потрібно враховувати багато нюансів. На початку я експериментував з українськими сортами сої та з часом перейшов на більш врожайні сорти та гібриди європейського виробництва.
Також я завжди хотів займатися насінництвом і пройшов доволі тернистий шлях, щоб отримати паспорт-патент для вирощування насіння.
Для цього потрібно було забезпечити підготовку відповідної технічної бази, знайти досвідчених агрономів, встановити відповідні потужності з очищення насіння тощо. Та у 2014 році я отримав довгоочікуваний патент. Тож компанія «Лампка Агро» займається виробництвом насіння зернових, сої, вирощує цукровий буряк.
Дуже перспективним напрямом вважаю нішеві культури, на кшталт конопель. Адже цей ринок ще не заповнений, і на наступні п'ять років попит забезпечений. Нішева продукція взагалі завжди користується попитом, до того ж, як правило, вирощується під контракт. Тобто висіваючи ту чи іншу культуру, вже чітко розумієш, куди потім будеш продавати продукцію. В Україні можливостей для вирощування таких культур більш ніж достатньо, і цим напрямом потрібно займатися.

> МЕНІ ПОТРІБНО БУЛО БУДУВАТИ БІЗНЕС З НУЛЯ БЕЗ ЗНАННЯ МОВИ І ТРАДИЦІЙ. НА ПОЧАТКУ БУЛО ДУЖЕ НЕПРОСТО

ПРО ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Окрім свого бізнесу намагаюся приділяти увагу і соціальним аспектам життя регіону. Часто мене запрошують

ФОТО НАДАНО ОРГАНІЗАТОРАМИ

до районних центрів, аби знаходити рішення для задоволення соціальних потреб місцевого населення.
Для Європи така практика доволі незвична. Фермери там просто платять податки і не беруть на себе відповідальність ані за якість доріг, ані за інфраструктуру села, де працюють. Це питання місцевої влади і держави. В Україні все дещо інакше, наша компанія обов'язково реінвестує кошти в соціальні проекти. В Україні багато що залежить від сільського господарства, зокрема і в Хмельницькій області, де я працюю. Адже аграрна галузь забезпечує населення роботою, тому потрібно, щоб села розвивалися. Україна — аграрна держава з великим перспективами розвитку. Хоча є й свої умови та закони, під які потрібно підлаштовуватися. Але маючи досвідчену команду, досягти великих результатів реально.

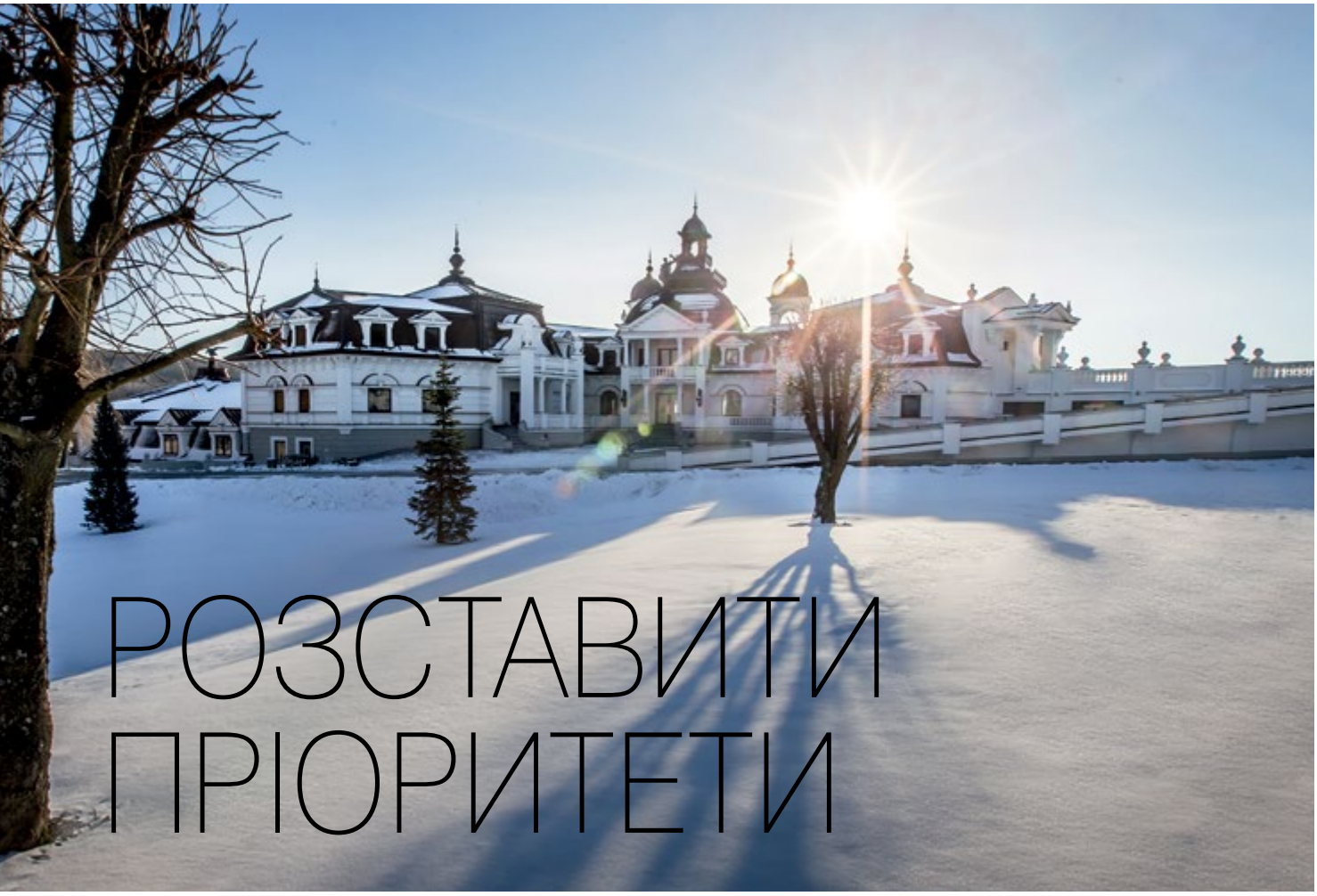
> Зігмунд Лампка,
> засновник компанії
> «Лампка Агро»

ЮРИДИЧНИЙ БІК

Коли я починав, юридичні аспекти в українському аграрному бізнесі були простішими. Наприклад, договори оренди на землю укладалися таким чином: від родини був один представник, який відповідав, наприклад, за 10 паїв, і з ним підписували договір на оренду землі на 7, 10 або 15 років. Тепер з'явилося значно більше юридичних нюансів, та часом складається враження, що нові реформи в Україні скоріше ускладнюють роботу, аніж спрощують. Звісно, йдеться не про всі реформи, але деякі з них викликають багато запитань.

ЧАСОМ СКЛАДАЄТЬСЯ ВРАЖЕННЯ, ЩО НОВІ РЕФОРМИ СКОРІШЕ УСКЛАДНЮЮТЬ РОБОТУ

РОЗСТАВИТИ ПРІОРИТЕТИ

ВІДОМЕ ПРИСЛІВ'Я КАЖЕ: ПОПРАЦЮЙ ВЛІТКУ, ВІДПОЧИНЕШ ВЗИМКУ. АЛЕ ЯКЩО ТРАПЛЯЄТЬСЯ ТАК, ЩО ВІДПОЧИНОК НЕ ВІДНОВЛЮЄ СИЛ І ВИ ВСЕ ОДНО ПРОКИДАЄТЕСЯ ЩОРАНКУ З ТОТАЛЬНИМ ВИСНАЖЕННЯМ, — ЧАС ЗАЙНЯТИСЯ СВОЇМ ЗДОРОВ'ЯМ

ТЕКСТ: АНДРІЙ ПЕТРОВ

Якщо відчуття слабкості не залишає навіть уві сні, це сигнал організму, що ви стоїте над прірвою емоційного вигоряння — синдрому хронічної втоми. Про те, як розпізнати цей небезпечний стан і почати боротися з проблемою, розповідає головний лікар Центру відновлення здоров'я Edem Resort Medical & SPA, міжнародний фахівець у сфері anti-age медицини та член Європейської академії гуманітарних наук Олексій Башкірцев.

? ПАНЕ ОЛЕКСІЮ, ЩО ТАКЕ ХРОНІЧНА ВТОМА І ЧИМ ВОНА НЕБЕЗПЕЧНА?

Медичні експерти дискутують про те, чи існує поняття вигоряння взагалі. Його ще немає в посібниках із психіатрії, але воно присутнє в житті кожного з нас. Виникає запитання: чому успішні, реалізовані люди відчувають повне знесилення, небажання йти далі, чому їх життєві ресурси скорочуються? У західному суспільстві стрес та емоційне вигоряння стали епідемією. Усе більше людей звертаються до фахівців із симптомами апатії. Давайте спочатку класифікуємо нашого ворога, щоб знати, як з ним боротися.

Хронічна втома — захворювання, для якого характерна паралізуюча втома, незвичайна виснаженість та повна апатія. Ваша життєва енергія зникає, стан втоми затягується на місяці, й цей процес неможливо зупинити навіть тривалою відпусткою. На жаль, психіч-

ФОТО НАДАНО ПРЕС-СЛУЖБОЮ КОМПАНІЇ

Олексій Башкірцев
Головний лікар комплексу
Edem Resort Medical & SPA,
кандидат медичних наук, академік
Європейської академії природничих
наук, міжнародний експерт
з питань anti-age медицини

ному благополуччю надають меншого значення, ніж статусу чи зовнішньому вигляду. І в результаті — хронічна депресія та навіть біполярні розлади.

ЯК РОЗПІЗНАТИ СИМПТОМИ ХРОНІЧНОЇ ВТОМИ?

Якщо вам знайоме відчуття постійного невдоволення і виснаження, подумайте про свій звичайний день. Наприклад, візьмемо понеділок.

Дайте відповідь на прості запитання. Ви щасливі, коли прокинулися? Наповнені енергією? Хочете працювати і вдосконалюватися?

Ні? Якщо це не припиняється й у вівторок, і в середу, задумайтеся, чи впізнаєте себе у цих твердженнях:

- бажання довести свою значущість;
- підвищена інтенсивність праці;
- цинізм;
- апатія;
- внутрішня порожнеча;
- пригнічений настрій;
- повне виснаження або внутрішнє вигоряння.

Кінцева точка — це апатія, а згодом перехід у діагноз «депресія».

ЧОМУ, НА ВАШУ ДУМКУ, ЛЮДИНА ВПАДАЄ В ДЕПРЕСІЮ?

Я виокремлюю дві основні причини. Перша — незбіг відношень «хочу»/«можу». Для того щоб досягти результату у будь-чому, відсоток вашого «можу» повинен бути більшим, аніж «хочу». Хочете бути щасливим? Робіть конкретні кроки: поїдьте у подорож, покиньте неулюблену справу, відкиньте все те, що заважає досягнути вашої мети.

Друга причина — те, як ви обираєте собі мету. Ніколи не ставте завдання бути успішним. Ви не зможете виміряти успіх, тому не досягнете початкової мети. А це — депресія, вигоряння і знову все по колу.

Забудьте про абстрактні поняття. Розставляйте пріоритети чітко — і ви не розчаруєтеся.

ШІСТЬ ПОРАД

Олексія Башкірцева щодо лікування хронічної втоми

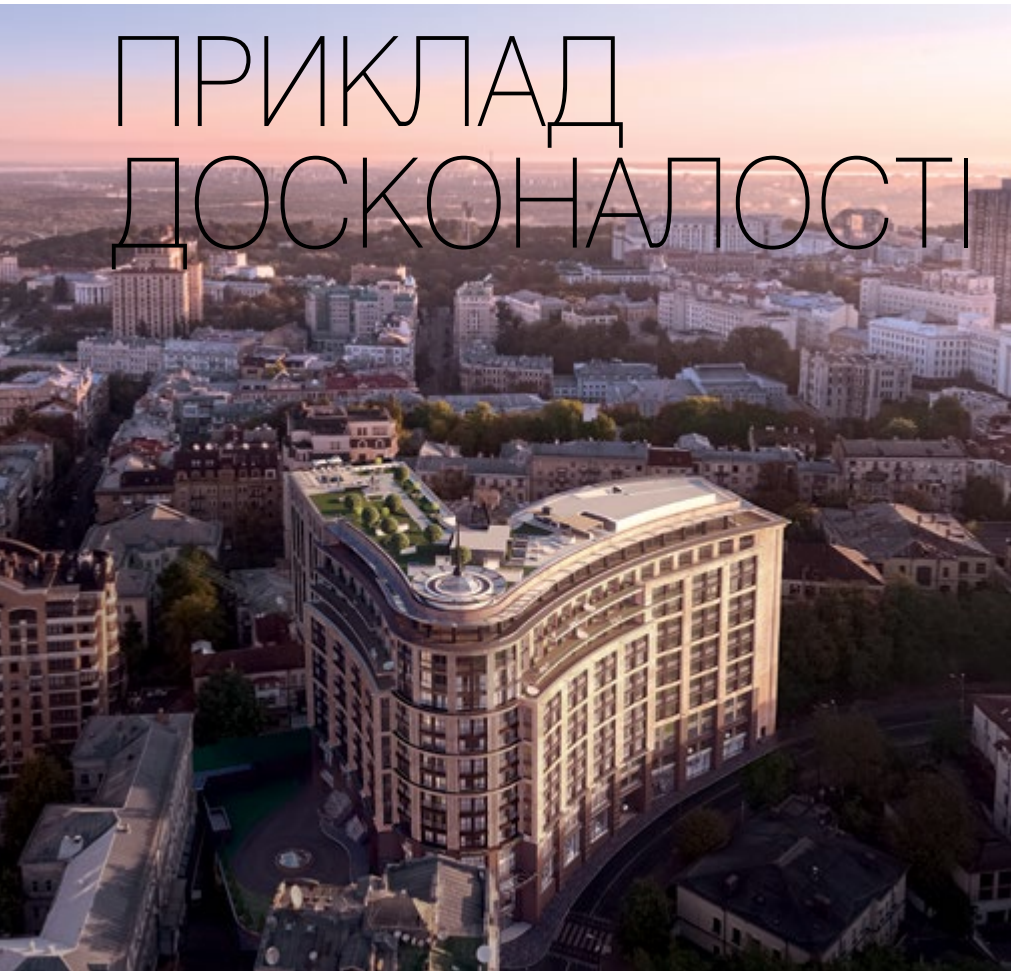
1. **РОЗМОВА.** Сповнена довіри та підтримки бесіда — основа лікування депресії. Залучіть психотерапевта, психіатра. І найголовніше — будьте відкриті до допомоги.
2. **ПРАКТИЧНА ДОПОМОГА:** підтримка в повсякденному житті. Відмежуйтеся від виснажливих справ та зробіть паузу. Змініть звичайне середовище, почніть займатися чимось абсолютно новим для вас.
3. **ТЕРАПІЯ СОМАТИЧНИХ ПРОБЛЕМ:** враховуйте фізіологічні проблеми, які погіршують стан організму. Емоційні розлади можуть стати симптомом, природною реакцією організму на інші недуги. Потрібно знайти «поломку» вашого тіла та вилікувати її.
4. **АКТИВІЗАЦІЯ:** налаштуйте свій режим правильно, залучайте спорт і здорове харчування.
5. **МЕДИКАМЕНТИ:** до цього етапу потрібно залучити кваліфікованого лікаря, який призначить необхідну медичну підтримку.
6. **ВІДВІДУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ВІДПОЧИНКУ ТА ЛІКУВАННЯ.** Сприймайте себе як цілісну систему. Вам необхідний відпочинок для тіла та душі. Детоксикація, перезавантаження, відновлення життєвої енергії — необхідно очистити та перезапустити організм.

ЯК ЖЕ ПОБОРОТИ ЦЮ ХВОРОБУ?

Ви самотужки запускаєте цей депресивний конвеєр, але маєте шанс його зупинити. Найважче — зрозуміти свою проблему. Поміркуйте: що для вас найголовніше в житті? Для чого займатися тим, що не приносить жодного задоволення? Тільки коли ви усвідомите свій стан та зрозумієте важливість проблеми, переходьте до її вирішення.

І пам'ятайте, що будь-яка хвороба — привід переосмислити власні цінності, знайти нові пріоритети та цілі. Це ще один крок до пізнання себе.

ПРИКЛАД ДОСКОНАЛОСТІ

У ПОШУКАХ ІДЕАЛЬНОГО ЖИТЛА: У СТОЛИЦІ З'ЯВИВСЯ КОМПЛЕКС, ЯКИЙ ВТІЛЮЄ ВСІ ВИМОГИ ДО ДОСКОНАЛОГО ЖИТЛОВОГО ПРОСТОРУ

ТЕКСТ: АНДРІЙ ПЕТРОВ

> У Linden Luxury Residences кожен мешканець відчує гармонію інтер'єрів, архітектурних рішень і комфорту

Linden Luxury Residences — житловий будинок преміум-класу, розташований на Липках — у найпрестижнішому районі української столиці, поряд із Хрещатиком, адміністрацією президента, театром ім. Франка.

Проект будинку був розроблений провідною українською архітектурною компанією — майстернею Андрія Пашенька, а над інтер'єром працювала всесвітньо відома Келлі Хоппен — володарка Ордену Британської імперії та титулу найвпливовішої жінки-дизайнера у Великій Британії. Візитівкою Хоппен стала «нейтральна розкіш». Дизайнер допомогла переосмислити погляд на розкіш в інтер'єрі класу люкс. До списку її шанувальників входять родина Бекхем, Кейт Мідлтон та Елтон Джон.

У Linden Luxury Residences кожен мешканець відчує справжню гармонію: стримана розкіш інтер'єрів, ергономічність архітектурних рішень та високий рівень комфорту, який особливо цінується в самому центрі столиці.

Окрім цього, Linden гармонійно вписався в ансамбль Липок, тож комплекс утворює єдине ціле з величним архітектурним стилем елітного району столиці, що оточений історичними будівлями урядового кварталу.

«Ми спостерігаємо великий інтерес до цього елітного комплексу. На етапі будівництва зберігається стабільно високий потенціал інвестування у проект. Вибір планувань резиденцій ще можливий, але з кожним тижнем їх все менше. Наразі на ринку нерухомості пропозиції нових квартир на Липках майже відсутні, а вільної землі під забудову немає. Тож такий інтерес не дивний, — розповідає керівник відділу продажів Linden Luxury Residences Сергій Панфілов. — І, звичайно, кожен бажає мешкати у такій вишуканій атмосфері, поряд з пам'ятками архітектури та у близькості до урядового кварталу».

У будинку представлені просторі резиденції з двома та більше спальнями з особистим санвузлом та гардеробом. Сервісні кімнати, пральні, гостьові туалети і студії з панорамним склінням та унікальними видами на центр міста — це те, що пропонує Linden Luxury Residences.

«Ми створюємо максимальні зручності для проживання: сервіс та інфраструктура високого класу, два паркувальних місця на одну резиденцію, кожне з можливістю підзарядки електромобіля. Ліфти, що спускаються одразу до паркінгу, парк та прогулянкова зона на даху з видом на Володимирський та Михайлівський собори, Майдан Незалежності, Будинок з химерами», — коментує Панфілов.

Поєднання ретельно продуманого інтер'єру з витриманим люксовим стилем всесвітньо відомих майстрів архітектури та дизайну втілюють справжню сучасну розкіш у житловому комплексі Linden Luxury Residences.

ФОТО НАДАНО ПРЕС-СЛУЖБОЮ КОМПАНІЇ

УКРАЇНСЬКИЙ ДІЛОВИЙ ЖУРНАЛ ПРО АГРОБІЗНЕС

ЩОМІСЯЦЯ У ВАС НА СТОЛІ!

ОФОРМЛЕННЯ ПЕРЕДПЛАТИ

Індекс видання, розповсюджуваного за передплатою:

98128

(044) 33 22 667 INFO@LANDLORD.UA LANDLORD.UA

ФОТО: SHUTTERSTOCK

ТОП-5 КРАЇН ДЛЯ ЗИМОВОГО ВІДПОЧИНКУ

ПЕРЕЗАВАНТАЖЕННЯ

КРАЩЕ ЗА ГОРИ МОЖУТЬ БУТИ ТІЛЬКИ ГОРИ! ЦЯ СТАТТЯ ДЛЯ АКТИВНИХ АГРАРІЇВ, ЯКІ ПЛАНУЮТЬ СВІЙ ЗИМОВИЙ ВІДПОЧИНОК ТА ПОЛЮБЛЯЮТЬ ГІРСЬКОЛИЖНИЙ СПОРТ. СВІЖЕ ПОВІТРЯ, ВЕЛИЧНІСТЬ ГІР, БЕЗКРАЇ СПУСКИ ТА МОРЕ РОЗВАГ. РІЗНІ КРАЇНИ СТВОРЮЮТЬ НАЙЦІКАВІШІ УМОВИ, АБИ ТУРИСТ ВІДВІДАВ САМЕ ЇХ КУРОРТ. У КОМПАНІЇ З JACK DANIEL'S ВАШІ СВЯТА БУДУТЬ НЕЗАБУТНІМИ

УКРАЇНА

Про популярність цього курорту годі й говорити: перлина Карпат, одне з найвідвідуваніших сучасних місць відпочинку — Буковель. І невипадково, адже мальовниче село Поляниця, де розташований сам курорт, з усіх боків оточене могутніми горами. Тут є 62 (!) траси (деякі з них мають підсвітку, тому є змога кататися ввечері), сучасні прилади штучного снігоутворення та 16 підйомників. Працює лижна школа, де можна за досить короткий час впевнено стати на лижі. У Буковелі надають безліч послуг, які зроблять ваше перебування незабутнім: катання на снігоходах, льодовий каток, хокей, сноупарк, сноутюбінг, катання на лижному велосипеді, боулінг, SPA та багато іншого. А родзинкою цього курорту є автентична українська кухня, яка вражає колоритом. Страви переважно з м'яса та грибів, рецепти яких передаються із покоління в покоління. Якщо ви плануєте активний відпочинок, то неподалік є безліч цікавинок: Віденська церква, Манявський скит, Татарівська ущелина тощо. Окремо варто відмітити можливість відвідати водоспади, що розташовані поблизу, — у замерзлому стані вони вражають не менше.

ГРУЗІЯ

Гірськолижні курорти Грузії люблять за їх величність, красу та відчуття свободи. Один з наймолодших та найсучасніших — Гудаурі. Він може пишатися широкими зручними схилами різної складності, щільним сніжним покривом (може сягати до 2 м заввишки). Тут є 22 траси протяжністю 50 км, з яких 80% — для професіоналів, а 20% — для початківців. Але головною особливістю Гудаурі є фрірайд — спуск цілинними полями, поряд із підготовленими трасами. Це місце називають меккою фрірайду. Також біля курорту безліч трасових спусків для беккантрі та хелі-скі, а до деяких вершин взагалі можна дістатися лише на спеціальному гвинтокрилі.

ФОТО: SHUTTERSTOCK

СЛОВЕНІЯ

Словенію можна сміливо назвати гірською країною. Тут безліч гірськолижних курортів, але є один справді особливий — Бовець. Його висота становить 2300 м. Курорт розташований на заході заповідника Триглав, поміж кордонів Словенії, Італії та Австрії, тому про мальовничість краєвидів говорити й годі. Бовець приваблює трасами різної складності, яких тут 15, протяжність — 15 км. Тому тут буде цікаво як новачку, так і професіоналу в лижних справах. Сюди варто їхати прибічникам активного відпочинку, адже Бовець відкритий до всього цікавого: сноуборд, тури на лижах, тури на снігоходах та конях, окремі траси для катання на санчатах, зимова риболовля, зимовий рафтинг, альпінізм та параглайдинг.

АЗЕРБАЙДЖАН

Азербайджан може асоціюватися з одним з найкращих гірськолижних курортів, що розташований у підніжжі гори Шахдаг (перекладається як «Цар-гора») і нагадує неприступну фортецю, заввишки 4240 м. Це саме те місце, де можна відпочити та відволіктися від міської метушні, адже до найближчого районного центру Гусари 32 км, а до Баку взагалі 200 км. Але нехай вас це не лякає, бо на території курорту розташовані готелі різного класу, ресторани, кафе, бари, SPA-салони та пункти прокату спортивного спорядження. Зона для катання складається з 14 трас (п'ять зелених, п'ять синіх та чотири червоні), що дає змогу запросити понад 11 000 туристів. У Шахдазі представлений широкий спектр послуг: катання на лижах, сноуборді, тури на сноумобілях, ратраках, гірських сігвеях, зиплайнінг, сноутюбінг та прогулянки на конях та снігоступах.

ПОЛЬЩА

Закопане називають зимовою столицею, адже у цьому місті створені всі необхідні умови для зимового відпочинку. Воно скрізь оточене горами, тому головні й найскладніші траси для професіоналів — на вершинах, а дитячі — біля підніжжя. Загалом тут налічують10 гірськолижних комплексів та 90 підйомників. Є канатна дорога із 60-місними гондолами на гору Каспрів Верх та фунікулер завдовжки 1350 м на гору Губалувка. Туристам запропонують відвідати басейн під відкритим небом із термальними водами та аквапарк, де теж є термальні басейни. Закопане вважають важливим центром польської культури, тому тут, на відмінну від інших курортних міст, працює професійний театр, проходять тематичні виставки та фольклорні фестивалі. Якщо ви збираєтеся сюди, то обов'язково заплануйте похід до озера. Саме похід, адже дістатися до нього можна лише пішки, і, повірте, 9 км у горах варті того, щоб побачити неймовірну водну перлину Татрського національного парку.

ФОТО: SHUTTERSTOCK

ГАРНИЙ СПОСІБ СКАЗАТИ ‘ВЕСЕЛИХ СВЯТ’

JACK DANIEL'S
Old No.7 BRAND

НАДМІРНЕ СПОЖИВАННЯ АЛКОГОЛЮ ШКІДЛИВЕ ДЛЯ ВАШОГО ЗДОРОВ’Я

LANDLORD
№12 (38), грудень 2018

Журнал LANDLORD
Журнал виходить щомісяця
www.landlord.ua

ЗАСНОВНИК
Баскін Костянтин Володимирович

ШЕФ-РЕДАКТОР
Михайло Дикаленко
info@landlord.ua

НАШІ АВТОРИ
Валентин Ковальський
Дар'я Герман
Роман Кирієнко
Марина Брикимова

ВІДДІЛ ПО РОБОТІ З КЛІЄНТАМИ
Яна Сеттарова
(044) 332-26-67
(067) 627-52-75
info@landlord.ua

ФОТО НА ОБКЛАДИНЦІ
надано прес-службою компанії AgroGeneration

ЗАХОДИ І СПЕЦПРОЕКТИ
info@landlord.ua

ВИДАВЕЦЬ І РЕДАКЦІЯ ТОВ «АГРАРНИЙ МЕДІА ХОЛДИНГ»
01004, Україна, м. Київ,
вул. Пушкінська, буд. 21

Відповідальний за випуск номера видання
Баскін К. В.

Свідоцтво про державну реєстрацію
серія КВ № 21898-11798ПР
від 23.02.2016, видано
Міністерством юстиції України.
Заснований 11.2015.

© ТОВ «АГРАРНИЙ МЕДІА ХОЛДИНГ»

ВІДДІЛ ПЕРЕДПЛАТИ І ПОШИРЕННЯ
(044) 332-26-67
(067) 627-52-75
info@landlord.ua

Індекс видання, розповсюджуваного за передплатою:
98128

ДРУКАРНЯ
ТОВ «Видавничий будинок «Аванпост-Прим»,
03035, Україна, м. Київ,
вул. Сурикова, 3, корпус 3,
Тел.: (044) 251-27-68,
(044) 251-18-33

Підписано до друку: 22.12.2018
Дата виходу: 29.12.2018
Тираж: 10 000 примірників

У журналі використані фотоматеріали з фотобанку www.shutterstock.com
Всі права на матеріали, опубліковані в журналі LANDLORD, належать ТОВ «АГРАРНИЙ МЕДІА ХОЛДИНГ»

ЦІНА ДОГОВІРНА
Передрук без письмового дозволу заборонено. Використовувати частково або повністю матеріали і фотографії, опубліковані в журналі, без письмового дозволу видавця заборонено.

Редакція не несе відповідальність за достовірність інформації, що міститься в рекламних матеріалах. Надіслані матеріали не рецензуються і не повертаються.

Думки авторів не завжди збігаються з позицією редакції. Матеріали, розміщені на кольоровому тлі або позначені літерою ® публікуються на правах реклами.

FP: фотографії взяті з офіційних джерел або надані безкоштовно компаніями-виробниками.

СТРАТЕГ

ЮРИДИЧЕСКАЯ КОМПАНИЯ

2009

Профессиональная защита
Ваших интересов

- АДМИНИСТРАТИВНОЕ ПРАВО
- ТРУДОВОЕ ПРАВО
- СЕМЕЙНОЕ ПРАВО
- ХОЗЯЙСТВЕННОЕ ПРАВО
- КОРПОРАТИВНОЕ ПРАВО
- ДОГОВОРНЫЕ ОТНОШЕНИЯ
- ПРОЦЕССУАЛЬНОЕ ПРЕДСТАВИТЕЛЬСТВО В СУДАХ

Юридическая компания «СТРАТЕГ»
01103, г. Киев, ул. Киквидзе, 18а
тел.: +38 (044) 227-93-91
email: info@strateg-llc.com
skype: strateg-llc.com
www.strateg-llc.com

БРЕНД РОКУ 2017 BRAND OF THE YEAR

БРЕНД РОКУ 2018 BRAND OF THE YEAR

BASF
We create chemistry

Від Нового року – лише самі плюси!

Плюсуй переваги разом із BASF

www.agro.basf.ua

BASF Аграрні рішення

01042, м. Київ, бул. Дружби народів, 19; тел.: (044) 591 55 99; факс: (044) 591 55 98